

Per aspera ad astra

Constelații diamantine

Revistă de cultură universală
editată sub egida Ligii Scriitorilor Români

Anul V, Nr. 4 (44)
Aprilie 2014

În acest număr semnează:

Stelian Gomboș,
George Filip,
Iulian Chivu,
Al. Florin Țene,
Janet Nică,
Doina Drăguț,
Florin Măceșanu,
Isabela Vasiliu-Scraba,
Corneliu Leu,
Ion Pachia-Tatomirescu,
Ștefan Dumitrescu,
Josef Czechowicz,
Gheorghe A. Stroia,
Dan Lupescu,
Nicolae Mătcas,
Ion Roșioru,
Antonia Bodea,
Emil Bucureșteanu,
Luca Cipolla,
Nicoleta Onica,
Jean Bleakney,
Ionuț Caragea,
Năstase Marin,
Daniel Marian,
Dominic Diamant,
George Petrovai,
Crenguța Vișinescu,
Petre Gigea-Gorun,
Virgil Ciucă,
Mihaela Rotaru,
Mariana Zavati Gardner,
Beatrice Silvia Sorescu,
Mihai Horga,
Boris Marian,
Eugen Deutsch,
Elena Andreea Ion,
Constantin Miu,
Nicolae Bălașa,
Laurențiu Orașanu,
Leonard Ionuț Voicu,
Alexandru Aldea.

HRISTOS
A
ÎNVIAT !

Fl. Măceșanu - Parfum

Sumar

Stelian Gomboș , Despre asumarea personală a Învierii Domnului nostru Iisus Hristos	pp.3,4
George Filip , Poeme pascale	p.5
Iulian Chivu , Pandora - despotismul curiozi- tății genuine	pp.6,7
Al. Florin Țene , Fiecare lectură a unei cărți reînnoiește textul în imaginația noastră	p.7
Janet Nică , Paradoxuri umoristice	p.8
Doina Drăguț , 7 confesiuni cu Poetul George Filip	pp.9,10
Florin Măceșanu , Francisco de Goya	p.10
Isabela Vasiliu-Scraba , Cioran, un mistic în lumea filosofiei	pp.11-15
Corneliu Leu , Ca să avem certitudinea egalității europene a fiecărui vot exprimat!	pp.16,17
Ion Pachia-Tatomirescu , Rostiri de rosturi în doi	pp.18,19
Ștefan Dumitrescu , Versuri	p.19
Josef Czechowicz , Versuri	p.20
Gheorghe A. Stroia , Semne(le) de apropiere ale universului (ne)material	pp.21,22
Dan Lupescu , Septentrional, Binomul magic: Const. Zărnescu - George Vulturescu ..	pp.23-25
Nicolae Mățaș , Versuri	p.25
Ion Roșioru , Elide	p.26
Antonia Bodea , Familia Țene - destine contemporane	p.27
Emil Bucureșteanu , O antologie... ..	p.28
Luca Cipolla , Versuri	p.28
Nicoleta Onica , Poezie și metafizică	pp.29,30
Jean Bleakney , Versuri	p.31
Ionuț Caragea , Sindromul nemuririi	p.31
Năstase Marin , Leit-motive în poezia lui Florian Saioc	pp.32,33
Daniel Marian , Daniel Dăian, Th. Răpan ...	p.34
Dominic Diamant , Versuri	p.35
George Petrovai , Cuvinte-ncumințite	p.35
Crenguța Vișinescu , Neutrosificarea ..	pp.36,37
F. Măceșanu , Pictura - limbaj universal ..	pp.38,39
Petre Gigea-Gorun , Un mare cărturar oltean: Mihnea Gheorghiu	pp.40-42
Stelian Gomboș , In memoriam: Înaltpreasfințitul Gherasim Cristea	pp.43,44
Virgil Ciucă , Versuri	p.44
Mihaela Rotaru , Viața ca o punte... ..	p.45
Mariana Zavati Gardner , La bancă	p.46
Mihai Horga , Versuri	p.46
Beatrice Silvia Sorescu , Versuri	p.47
Boris Marian , Laudă nebuniei	p.47
Eugen Deutsch , Janet Nică, Duel sonetistic ...	p.48
Elena Andreea Ion , Versuri	p.48
Constantin Miu , Portretul	p.49
Doina Drăguț , Exerciții de luciditate ...	pp.50-54
Nicolae Bălașa , Visul meu din vis	p.54
L. Orășanu , Constelații epigramatice	p.55
Leonard Ionuț Voicu , Funia roșie	p.57
Al. Aldea , Constelații epigramatice	p.58
Dan Lupescu , "Cărțile de la Vidra"	p.59

Constelații diamantine

Revistă de cultură universală

Fondată la Craiova,

în septembrie 2010

- apare lunar -

Membri de onoare ai colectivului de redacție

- Prof. univ. dr. Remus RUS
- Prof. dr. Florin AGAFIȚEI, orientalist, sanscritolog
- Diplomat Petre GIGEA-GORUN, ambasador, scriitor
- Prof. univ. dr. George POPA, scriitor, traducător, eminescolog, critic de artă

Redacția

Redactor-șef:

DOINA DRĂGUȚ

Secretar general de redacție:

JANET NICĂ

Redactori literari:

IULIAN CHIVU

BAKI YMERI

Redactor artistic:

FLORIN MĂCEȘANU

Redactori asociați

- Prof. univ. dr. FLORENTIN SMARANDACHE, SUA,
membru al Academiei Americano-Române de Științe și Arte
- Prof. CRISTIAN PETRU BĂLAN, SUA,
membru al Academiei Americano-Române de Științe și Arte
- Prof. univ. dr. VIOREL ROMAN, Germania,
membru al Academiei Americano-Române de Științe și Arte
- Prof. MARIANA ZAVATI GARDNER, Anglia,
poetă bilingvă, critic literar, traducător
- GEORGE FILIP, Canada, scriitor

DTP: Doina DRĂGUȚ

Responsabilitatea privind conținutul materialelor publicate
în revista *Constelații diamantine* aparține strict autorului
care semnează textul.

Materialele se pot trimite la adresele:

constelatiidiamantine1@gmail.comconst.diamantine@gmail.com

ISSN 2069 – 0657

www.scribd.com/doina_dragut

Adresa redacției:

Cartier Lăpuș, Bd. Decebal, bl. S2, ap. 13, Craiova, Dolj,
România, cod: 200440

Ilustrația revistei: Francisco de Goya

Fondatori: Al. Florin Țene, Doina Drăguț, Janet Nică, N.N. Negulescu

Dr. Stelian COMBOȘConsilier la Secretariatul de Stat pentru Culte
din cadrul Guvernului României

Despre asumarea personală a Învierii Domnului nostru Iisus Hristos

Vă întâmpin pe toți cu Hristos a Înviat! Este realitatea ce cuprinde în sine nu numai persoana lui Iisus Hristos, a Dumnezeu-lui-Om, ci a tuturor în Iisus Hristos. Și în același timp mă întreb, dacă a înviat cu adevărat și în mine, dacă eu am murit odată cu El păcatului și am înviat odată cu El virtuții, faptei celei bune. Și nu știu ce să răspund și atunci mă cutremur căci mi-e teamă că pentru mine El a înviat în zadar, însă încerc și mă străduiesc să nu fie așa!... Simt, observ și constat cu multă amărăciune că încă în mine nu a murit mândria, orgoliul, vanitatea, egoismul, păcatul și matima; în schimb zac în nesimțire, adormire și nemișcarea fapta cea bună, smerenia, milostenia, ascultarea, postul și rugăciunea!... Și în aceste condiții aflându-mă vin și îi cer ajutorul Preaînaltului, Bunului și Milostivului Dumnezeu - Care toate le poate celui ce crede în el, fiindcă El pe „cele neputincioase le întărește iar pe cele bolnave le vindecă”... Și am nădejde, un firicel de credință și tare puțină dragoste, însă știu și trăiesc cu toată convingerea că atunci când rostim Hristos a Înviat nu spunem numai taina negrăită a lui Iisus Hristos ci și chemarea noastră, a fiecăruia dintre noi, de a *participa la Învierea lui Iisus*

Hristos, pentru că numai așa putem fi autentici creștini. A răspunde la întrebarea cum particip eu la Învierea lui Iisus Hristos nu este un lucru ușor. Dar Sfinții Părinți de Dumnezeu purtători au dat un răspuns nu doar teologic ci și personal. Ei au arătat că omul dacă participă, ca experiență la viața lui Dumnezeu și în aceste condiții ori împrejurări poate să și învie în Iisus Hristos.

Practica, expertiza, experiența și metodologia lor este unică, și sigură în același timp, ei au arătat că întâi trăim ca experiență, ca realitate personală, ca practică, viața în Iisus Hristos și numai după aceea teologhim, vorbim ca discurs, mărturie și mărturisire despre Iisus Hristos. La ei, în teologia Bisericii Ortodoxe unitatea, relația și raportul dintre teologie și viață, dintre teorie și practică este organică, simfonică, unitară și de nedespărțit.

Astfel pentru ca noi să fim vrednici de învierea lui Iisus Hristos în plan eshatologic, al împărăției lui viitoare trebuie să *înviem în El încă de acum*, participând la viața în Iisus Hristos dată în Biserica din ziua cincizecimii. Așadar, participarea la viața în Iisus Hristos, la învierea lui Iisus Hristos este calea Bisericii întrucât ea, Biserica este un trup viu, al cărei cap este Iisus Hristos precum ne spune Sfântul Apostol Pavel: „*ci în iubire trăind după adevăr, în toate să creștem întru El care este Capul, Hristos*” (Ef 4,16).

Prin urmare, viața în Iisus Hristos ne este dată în Biserica și de către Biserica, și de aceea Însuși Iisus Hristos a instituit Sfintele Taine. Omul își poate crea premisele mântuirii numai participând la Sfintele Taine. În ele el se reînnoiește, participă la viața lui Iisus Hristos, se luminează și se desăvârșește.

De la Sfântul Botez, Harul Duhului Sfânt este în sufletul omului, și de la acest început el poate spune că are premisele vieții în Iisus Hristos. La Botez se cântă „*Câți în Hristos v-ați botezat în Hristos v-ați întrupat*”. Dar această haină ce o îmbracă credinciosul este natura umană asumată de Iisus Hristos, cu tot ce a făcut El, în ipostasul său, pentru noi. În Sfintele Taine este *Iisus Hristos personal*, și asumat în mod personal; aceasta este taina ce mulți nu o cunosc. În ele omul, fiecare credincios participă la tot ce a făcut el pentru noi, ca întrupare, răstignire, moarte și înviere.

A *participa la viața lui Iisus Hristos este identic cu a spune a participa la taine*. De aceea când vorbim teologic despre Sfânta și Dumnezeiasca Euharistie (sau Împărtășanie) Sfinții Părinți, continuând pe Părinți Apostolici și Sfinți Apostoli spune că lumea, noi avem pe Iisus Hristos - A doua Persoană a Sfintei Treimi, Cel ce s-a întrupat pentru noi, a pățimit, s-a răstignit, a înviat și s-a înălțat de-a dreapta Tatălui.

Ce mare taină, ce cutremur, ce pronie și economie dumnezeiască, în Sfânta Împărtășanie. Mântuitorul nostru Iisus Hristos arată apostolilor că el este Pâinea vieții: „*Eu sunt Pâinea cea vie, care s-a*

Goya - Coborârea lui Cristos

pogorât din cer. De va mânca cineva din Pâinea aceasta, viu va fi în veci. Iar Pâinea pe care Eu o voi da pentru viața lumii este trupul Meu” (6,51).

Și le-a zis Iisus: „Adevărat, adevărat vă spun: Dacă nu veți mânca Trupul Fiului Omului și nu veți bea Sângele Lui, nu veți avea viața întru voi. Cel ce mănâncă Trupul meu și bea Sângele Meu are viață veșnică și Eu îl voi învia în ziua de apoi” (53, 54). Vedeti așadar, că viața de veci, învierea sunt legate de participarea și împărtășirea de Iisus Hristos dată de El în Sfânta Biserică, în Sfintele Taine și mai precis în Sfânta Euharistie.

Acest adevăr ar trebui să mă înfricoșeze și să ne înfricoșeze toți, dar totodată, să ne minunăm și de marea economie a lui Dumnezeu făcută cu noi. Mă întreb ce spun ereticii care s-au rupt de viața lui Iisus Hristos din Biserică. Cum poți să participi la viața de veci, la înviere dacă nu ești în Biserică, dacă nu te împărtășești de Iisus Hristos. Aici în Biserică este realism, este anamneză, este jertfă, la secte este neadevăr, ceremonialism. În Sfintele Taine el ni se dă cu natura sa umană reînnoită, restaurată antologic și numai participând la viața lui Iisus Hristos, dată realitate în taine, noi participăm la reînnoirea naturii noastre, la iluminarea și desăvârșirea ei. Viața în Iisus Hristos dată în Sfintele Taine este începutul vieții veșnice, și premisa învierii noastre.

Drept urmare, viața aceasta nu este un simplu ascetism sau moralism, nu este o împlinire juridică a poruncilor. Orice spiritualitate, orice formă de asceză, de efort personal se altoiește pe această viață în Iisus Hristos dată în Sfintele Taine, în special în tainele inițierii: Botezul, Mirungerea și Sfânta Euharistie. Aceste probleme, ar trebui mult abordate de Biserică, este timpul ca acum să se de-a lămuriri, să se insiste asupra faptului că temeiul oricărei vieți personale, orice formă de asceză și mistică își are sursa, originea, puterea, și seva de viață numai în Sfintele Taine. Numai participând la viața trupului tainic al Bisericii putem vorbi de o despătimire, de iluminare și desăvârșire. Aceasta este credința bisericii ca viață în Iisus Hristos și cu Iisus Hristos de două milenii. Restul este o iluzie, o cale fără finalitate, un verbalism despre Iisus Hristos, o teoretizare, după cum afirmă, susține și numește Sfântul Ioan Scărarul.

Acesta este Testamentul Domnului și Mântuitorului nostru - Cel răstignit, mort și înviat: „Eu sunt viața, voi mlădițele. Cel ce rămâne întru Mine și Eu întru el, acela aduce roadă multă, căci fără Mine nu puteți face nimic” (In. Cap. 15. 5). Acesta a fost și Crezul Bisericii în istorie când și-a precizat învățătura sa dogmatică. Ea arată că conținutul dogmelor privește viața și participarea la adevăr ca viață, ca mântuire. Am arătat până acum că viața în Iisus Hristos și Învierea în Iisus Hristos ne este dată în Sfintele Taine și am particularizat cu Taina Sfintei Împărtășanii.

Este cuprinzător și esențial să spun că în Sfânta Împărtășanie ne este dată și starea de jertfă a lui Iisus Hristos - Mortul și Înviatul, și că din aceasta se hrănește și dispoziția noastră de jertfă. Precum tainei cruci urmată de slăvita înviere așa și în cazul nostru, din dispoziția și capabilitatea de jertfă va urma ca o încununare învierea noastră în Dumnezeu.

Sfântul Chiril al Alexandriei a arătat în lucrarea sa intitulată „Închinarea în duh și Adevăr” că la Iisus Hristos nu se intră numai în starea de jertfă, iar noi împărtășindu-ne cu Hristos, ne împărtășim și de acea stare ca disponibilitate. În Euharistie starea de jertfă și cea a învierii sunt unite organic. Acesta l-a făcut pe dascălul Ortodoxiei, Sfântul Maxim Mărturisitorul să afirme că Iisus Hristos vrea cu „fiecare dintre noi să săvârșească taina întrupării sale” (Ambigua).

Această stare de jertfă este foarte importantă pentru spiritua-

litatea ortodoxă, ce nu s-a numit niciodată numai ascetică sau mistică ci în primul rând este bisericească, comunitară, eclesială și evanghelică. Tradiția filocalică este văzută ca o viață în Iisus Hristos, iar treptele de despătimire, iluminare și desăvârșire sunt văzute ca o înnoire, ca o înviere în Iisus Hristos, sau ca o înainte înviere în Iisus Hristos - Domnul și Stăpânul, Fiul Omului, Cel ce a venit „pentru noi și pentru a noastră mântuire”, ca să ne răscumpere din boală, din păcat și din moarte pe mine și pe noi, cei mulți...

În altă ordine de idei, Sfântul Ioan Scărarul spune despre curățire: „o numesc liberare de patimi și pe bună dreptate, căci ea este începutul învierii de obște și al nestrăciunii celor stricăcioase” (treapta XXIX), ce ne duce pe noi la adevărata libertate, cea în Iisus Hristos. El vrea să ne arate, ca un al doilea Moise că cel ce ajunge părtaș al nestrăciunii ca și culme a vieții spirituale, este părtaș chiar al învierii sufletului și trupului, înainte de învierea obștească. Toată asceza și mistica lui practică este văzută ca o moarte și o înviere în Iisus Hristos.

Acesta mă îndeamnă ne îndeamnă pe noi toți, la un dialog și o reflecție: „Să cercetăm, vă rog, cine este mai mare cel care a murit și a înviat, ori cel care de fel nu a murit. Cel care a fericit pe cel de-al doilea s-a înșelat deoarece, murind Hristos a și înviat, cel care fericește pe cel dintâi adevărește că acei ce mor și, mai mult încă, acei ce cad, nu sunt încercați de vreo deznădejde” (XV - Despere curățenie). Acest cuvânt este de o mare forță a căinței, o putere în a lăsa viața păcatului și a plăcerii și a învia în Iisus Hristos, și de o nădejde că chiar dacă cazi, ridicarea ta și a mea este oricând posibilă.

Părinții au arătat că nimeni nu moare sub cruce, cine își asumă crucea, ca metania, ca pocăința, pronie și judecată biruie și învinge păcatul, moartea, lumea și pe diavolul. Dar ei au arătat că pe cruce în final trebuie să fim, nu sub cruce, cel ce se răstignește pe ea în sens personal, în viața acestei lumi, în lupta fără odihnă față de păcat și de diavol cunoaște propria sa înviere, a naturii sale încă de acum. Așa au gândit toți părinții mari ai Bisericii. Însăși salutul Hristos a Înviat! Este un realism, un adevăr și o realitate, o convingere ce o trăia fiecare sfânt părinte în planul vieții de zi cu zi. Sfântul Serafim de Sarov, de pildă, a văzut, din punct de vedere cotidian, în toate sfintele sale nevoițe învierea sa în Iisus Hristos, de aceea el întâmpina pe fiecare om cu cuvintele: „Hristos a înviat, bucuria mea!”

Căci iată, în mijlocul istoriei stă pururea Învierea Domnului și Dumnezeului nostru Iisus Hristos - Marele Eveniment și Marea Taină a Creștinătății, a lumii, a cosmosului și a universului întreg... Căci, cu adevărat a Înviat!...

Goya - Sfânta familie

George FILIP
(Canada)

POEME PASCALE

ÎNVIERE

Bat clopotele peste Terra...
Pe trena stelei ce s-a dus;
Sfințind cu Duhul atmosfera:
Se-ntoarce pe pământ - Iisus.

Luați lumină din lumină,
Uimiți de semnul cel divin.
Doar puiul-Om, care se-nchină,
În cartea sfântă e creștin.

De Iuda se descreștinează,
Când fierbe neamul în coșmar,
Apocalipsa o scrutează
Doar cel ce s-a născut cu har.

Purtăm poveri și bube rare,
Cu lumânări de crez în mâini,
Dar știm că Dumnezeu - mare
Ne-mparte pește, vin și pâini.

Hristos a înviat!... tăcere...
Și dă-ți cămașa la vecini.
În noaptea sfântă, de-Înviere,
Să fim mai blânzi, și mai creștini.

Voi nu știți oameni, ce gheene
Ne ard prin negre pribegii...
Afurisitele - migrene
Să le hulim, cât suntem vii.

Noi ne iubim, cei ce cuvântă,
Printr-un mileniu - poluat;
Rostiți creștini parola sfântă,
Rostiți: HRISTOS A ÎNVIAT!

...Atunci, o noapte de lumină
Se naște - purificator
Iar ÎNVIERERA e divină
Și-i re-ÎNVIEREA tuturor.

E Paștele, e SFÂNTUL-PAȘTE,
Credința nu ni-i de prisos;
Creștinului ce-L recunoaște
Din toate-i glăsuie HRISTOS.

...Și am un gând spre România,
Spre neamul încă sufocat:
O... Doamne, du-n pustii urgia.
Români - HRISTOS A ÎNVIAT!

PAȘTELE

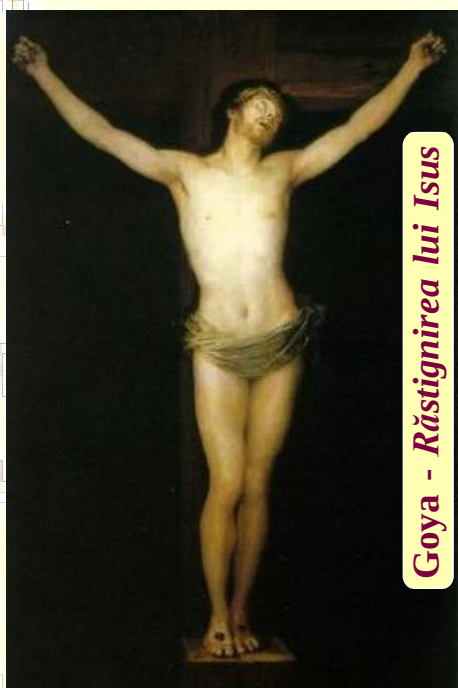
Răsar din noapte trupuri de femei.
Pruncii se mută-n vise de bărbați.
Copacii urcă-n cer - adolescenți
Iar mieii puri se vor sacrificați.

Sorb caii stropi de Lună din fântâni
Și florile și păsările cântă.
O muzică cerească ninge lume
Și apele și munții se frământă.

Plutește-n crezul nostru o-ntrebare.
Cerul cu pui e o catapeteasmă.
În graiul lumânărilor dansează
Smirna purificată în mireasmă.

E clipa cea mai sacră - de credință
Când preoții-L anunță pe-Împărat.
- Hristos a înviat !...Luați lumină...
- E-adevărat creștini, e-adevărat!

Iisus coboară-n sufletele noastre
Pe aripi de petale de cais,
Iar noi ÎL mângâiem cu pocăință
Pe rănilile ce nu I s-au închis.

Goya - Răstignirea lui Isus

Ne dojenește blând, fără cuvinte
Și știe că din nou îl vom trăda,
Dar va veni la anul... și la anul...
Și-n aleluia... ne va tot ierta.

...Să-ntindem, lume, praznicul iubirii.
În sufletele noastre - viu - renaște
Un Dumnezeu născut spre suferință
Și-n ȚARA mea-i tristețe - și e PAȘTE...

LA SFÂNTUL GHEORGHE

de ziua mea mă ninge și e cald.
mi-am pus zăbunul și-o să plec spre viață.
sub pirostria sufletului ard
câteva stele verzi - de dimineață.

Maria-mea mi-a țesălat cezarul
îmi pune-n palmă galbeni și mă duc.
poate la noapte voi zvârli cu zarul
și m-oi întoarce lefter - zăvzăuc.

la cârciuma din colțul unor doruri
câțiva mai vechi prieteni mă așteaptă.
și ei și eu - prin ale lumii zboruri
ne-am dumirit că viața nu e dreaptă.

pe-o parte ne dă bani în buzunare,
pe cealaltă ne fură tinerețea
și-am înțeles noi bine - fiecare,
cât de vicleană vine bătrânețea.

dar azi m-ați prins: sărbătorim alături
și a venit și popa să-mi prezică
să am curaj prin viața de omături;
mi-ați ticluit-o... care va să zică!

dacă doriți și stropi de nostalgie,
vă dau prieteni, muza mea vă-mparte.
ne prinde bine căci prin pribegie
mereu ranchiunul nostru ne desparte.

vă rog păstrați o clipă de tăcere
și nu uitați că s-o-nțâmpla și asta,
când vă voi spune trist: LA REVEDERE,
dar până-atunci - haideți să bem și basta!

Iulian CHIUU
(membru USR)

Pandora - despotismul curiozității genuine

Complexitatea simbolurilor din mitologia grecilor atestă totodată și viabilitatea, generalitatea și rezistența în idei a structurilor acestui tip de gândire, fapt observat cu o atenție specială de filosofia occidentală, de literatura clasică europeană, de artele plastice, de muzică. Cum din Grecia ne vin în Europa începuturile și temeiurile filosofiei - scolastica a accentuat această idee -, categoriile filosofiei aristotelice nu au ocolit Binele și Răul, aprofundate mai târziu de clasicii filosofiei germane, asupra lor insistând în chip special Nietzsche. Aș aminti *Die Geburt der Tragödie* (1872), dar mai ales *Jenseits von Gut und Böse* (1886). Epica orală și marile epopei ale Greciei clasice au valorificat în cele mai comune valențe destinale aceste idei de la Pandora la Oedip, de la Orfeu la Niobe, de la Meleagros la Cadmos ori Midas etc. În mod curent asociem numele Pandorei cu forța simbolizării răului generic, uneori fără a cunoaște toate datele mitice legate de această creație vie a lui Hefaistos, la porunca lui Zeus.

Stăpânul fulgerelor, după răpirea focului sacru de către Prometeu pentru a fi dat în slujba muritorilor, se răzbună nu numai pe titan, în chip direct, ca pe orice răufăcător, ci și pe oamenii vinovați de a se fi împărțit din binefacerile civilizatoare ale învățăturilor lui Prometeu; meșteșuguri, arte, navigație și alte taine ale cunoașterii. Înșelăciunii cu care titanul îl rușinase pe marele Zeus, acesta îi răspunde tot cu o înșelăciune. Îl pune pe Hefaistos să facă dintr-un amestec de lut și apă o fecioară cât mai frumoasă posibil, cu farmece înșelătoare. Pallas-Athena o înzestrează pe această creatură cu veșminte strălucitoare, Afrodita o binecuvântează cu farmece femeiești ademenitoare și Hermes îi dă agilitate minții. După ce fuse pregătită pentru a fi trimisă în lume, fecioara primi numele Pandora (toate darurile; pan+doron). Atunci fuse menită de Zeus să aducă oamenilor toate nenorocirile posibile. El hotărî să o ducă pe Pandora lui Epimetheus, fratele lui Prometeu. Titanul însă preveni asupra acestei înșelăciuni, dar nimeni nu-l mai luă în sea-

mă. Curând, consecințele începură să apară. În casa lui Epimetheus se afla un vas mare, în care fuseseră închise toate relele de care lumea fusese ferită până atunci. Nimeni nu îndrăznise să îi ridice vasului capacul cel greu. Pandora, dorind însă cu dinadinsul să iscodească totul, descoperi vasul și toate relele se revărsară în afară, singura care rămase înăuntru fuse speranța, peste care Pandora răsturnase capacul la loc. De atunci, se spune, relele au umplut pământul și apele, iar oamenii nu se mai pot apăra de ele, fiind lipsiți de orice posibilitate și de speranță.

Răul material pricinuit de Prometeu tru-fașului Zeus nu a fost mai mare decât înfruntarea, decât îndrăzneala de a i se împotrivi și de a-i jigni astfel vanitățile supremației. Nici pedeapsa cumplită, aplicată direct eroului civilizator, nu l-a putut satisface pe crudul olimpiu și atunci a hotărât să se răzbune și pe complicități lui Prometeu, pe muritorii de rând care au cunoscut astfel beneficiile focului, ale navigației și ale multor meșteșuguri cu care i-a deprins eroul contra voinței zeilor. Dar, cum spunea Nietzsche¹, „nicio faptă nu poate fi nimicită: cum s-ar putea să dispară prin pedeapsă!” Și totuși zeul își arată limitele recurgând la pedeapsă, ceea ce face ca în jurul eroului totul să se prefacă în tragedie, cum observa același Nietzsche², eroul având curiozitatea gravă de a stârni în egală măsură și Binele, dar și Răul. Dacă Prometeu nu avea acest merit, toată fapta lui ar fi fost doar dramă satirică. Ceea ce se întâmplă cu Pandora se înscrie de fapt într-un complex al propriilor limite pe care Zeus îl trăiește îndelung și de aceea mânia lui se revărsă și asupra muritorilor de rând în fața cărora se vede rușinat. Așadar, pentru o daună morală evidentă și ireparabilă el este gata să condamne însăși umanitatea care se îndreptăța prin Prometeu la judecata folositoare a lucrurilor, ca să folosim o expresie a lui John Stuart Mill³. Ori eroul se dovedise ca libertate absolută prin spirit în chip hegelian. Prometeu era conștiința criterială de a fi; demnitatea lui îl opune autorității oarbe a zeului fără a se fi dorit adversarul acestuia decât prin sensul libertății

lui de a judeca în contextul absolutizării libertății, ceea ce ofensează și mai mult vanitatea lui Zeus. Neputin. a acestuia de a-și mai recupera supremația despotică se întoarce fără măsura rațiunii mai întâi împotriva subiectului dar și asupra obiectului civilizației. Trufia își găsește ecoul în Pandora, ca disimulare perfidă a mâniei radicalizate. Răul pe care aceasta urmează să îl producă scapă de sub controlul oamenilor: Răul este totdeauna absolut ca finalitate, pe când Binele este doar secvențialitate. Din această perspectivă, înșelarea lui Epimetheus este cât se poate de lesnicioasă, cu toată prevenirea lui Prometeu. Ea se face în subsidiarizarea Frumosului și pe considerentul că simțul tragicului crește și descrește în raport invers cu senzualitatea, ca să parafrazăm o idee a lui Nietzsche⁴; Epimetheus nu are simțul tragicului fiindcă este orbit de senzualitate. Să nu uităm că Pandora a fost creată ca să înșele rațiunea cu strălucirile ei care ispitesc doar senzualitatea: Hefaistos trebuie să facă dintr-un amestec de lut și apă o fecioară cât mai frumoasă posibil, cu farmece înșelătoare. Pallas-Athena o înzestrează pe această creatură cu veșminte strălucitoare, Afrodita o binecuvântează cu farmece femeiești ademenitoare și Hermes îi dă agilitate minții. Pandora este, prin urmare, o creatură pământească cu desăvârșire zeiască; fusese lucrată de Hefaistos ca o operă de artă, dar care prin viață prin voia lui Zeus și capătă feminitate senzuală prin atribute de la Afrodita, apoi își adaugă agilitatea minții de la Hermes și strălucirea hainelor de la Athena. Observăm că Hermes îi dă femeii agilitatea minții nu însă și raționalitatea ei, situație valabilă din câte știm și în cazul Evei care are și ea agilitate a minții în clipa când se lasă ipătită de curiozitatea gravă a cunoașterii, dar nu are și rațiunea de a prospecta interdicția. Cele două femei destinate devin din această perspectivă simboluri malefice; Pandora este predestinată proliferării Răului categorial, iar Eva devine prin slăbiciunea ei constituțională neprevăzătoare și de aici, orice s-ar spune, la fel de malefică. Pandora era din capul locului un artificiu

Înșelător făcut să deschidă doar vasul din care relele, adică Răul prin speciile lui, se răspândeau în lume fără posibilitatea de a mai fi puse vreodată sub obroc. Nu intenționăm aici să speculăm pe ideea păcatului primordial, dar trebuie să reținem doar că, similar, fără a interesa cumva problema concomitenței sau a succesivității celor două exemple, irevocabilul se produce și într-un caz și în celălalt. În cazul Vechiului Testament nu se pierde totuși șansa iertării, speranța, fiindcă Dumnezeu dă omului *Decalogul*; a doua șansă. Pandora închide însă speranța sub capacul aceluiași vas și astfel Răul produs de ea este ireversibil. Din această cauză cele două simboluri nu se pot suprapune întocmai și ele rămân să se manifeste din cauze diferite și în sensuri care diverg la un moment dat, după ideea matematică a mulțimilor intersectate. Înșelarea lui Epimetheus, ca și cea a lui Adam, se face doar în numele slăbiciunilor ființei sale, a lipsei sale de circumspecție, a credulității și a compleșirii lui senzuale. Ființă prea slabă rațional și prea puternic emoțională, Epimetheus uită de avertismentul lui Prometeu; ființă etică și rațională, demnă și tenace. Structura simbolului de această dată este exclusiv feminină, fără a asocia maleficul individual genului căruia îi aparțin de fapt și femei virtuozite: Penelopa, Antigona, Andromaca și multe altele. În ce măsură Pandora este doar un preț al păcatului, o monedă de schimb? E greu de spus dacă prevalează prețul sau mijlocul, ori prevalează și de această dată furia zeului trufaș. Tradiția și literatura clasică au consacrat-o pe Pandora în chip nedrept și cu multă ușurință ca sursă a Răului. Judecata și memoria colectivă au făcut abstracție de lipsa ei de rațiune: Hermes i-a dat doar agilitatea minții, nu și rațiunea ei. Ca și Eva, Pandora acționează instictual, feminin, și deschide vasul doar din curiozitate genuină, fără vreo culpă; nici măcar cea a complicității. Pandora este doar un misionar inconștient al zeilor. Răul se afla deja în lume, dar ca potențial numai. Epimetheus ținea sub sechestru acest potențial, însă nu este destul de prevăzător cu el; folclorul multor popoare a valorificat acest mit și a dat prin basme interpretări ilustrative aceluiași simbol al declanșării răului potențial închis în lada recompensei sau nuca misterelor ori încăperea interzisă de unde se declanșează irezistibil răul individual, cel al eroului.

1 *Așa grăit-a Zarathustra*, Ed. Antet, f.a., p.120
 2 *Dincolo de Bine și de Rău*, Ed. Humanitas, Buc., 2007, p. 92
 3 *Despre libertate*, Ed. Eminescu, Buc., 1996, p.53
 4 *Dincolo de Bine și de Rău*, p. 93

Al. Florin ȚENE
 (Academia Româno-Americană)

Fiecare lectură a unei cărți reînnoiește textul în imaginația noastră

În general, biblioteca este o lume văzută prin miile de ochi ale autorilor. Iar Emerson spunea că este un cabinet magic în care există multe spirite vrăjite. Înțelegem lumea prin ochii autorilor și prin spiritul de percepere al cititorului. Când citim o carte, este o întâlnire a acestuia cu cititorul său, atunci se declanșează actul estetic. Altfel cartea este un obiect mort. Însă, remarcăm că aceeași carte se schimbă, din moment ce noi suntem în permanentă schimbare. Vorba lui Eminescu din *Glossa*: „Vreme trece, vreme vine/ Toate-s vechi și nouă toate”, sau cum zicea Heraclit: „Omul de ieri nu este omul de azi, iar cel de azi nu va fi cel de mâine”. Iar dacă noi, cititorii, ne schimbăm neconștient, pot spune că fiecare lectură a unei cărți, fiecare recitare, fiecare rememorare despre această carte în imaginația noastră reînnoiește textul.

Când eram la vârsta de 14 ani citeam cu plăcere cărțile lui Jules Verne, iar la 21 de ani „Martin Eden”, de Jack London. Carte pe care am citit-o până la 30 de ani de cinci ori. Azi, nu mai am aceleași emoții estetice la cărțile au-torului romanului „Insula misterioasă”, iar romanul „Martin Eden” nu mă mai îndeamnă la experiențe scriitoricești.

În concluzie și o carte, nu numai noi, poate fi considerată „răul schimbător”, de care făcea vorbire Heraclit.

Această constatare ne poate conduce la doctrina lui Benedetto Croce - și anume ideea că literatura este expresie. Iar aceasta ne duce la o altă doctrină a criticului italian, care, spune: „dacă literatura este expresie, iar literatura este alcătuită din cuvinte, atunci și limbajul este un fenomen estetic”.

Spunem, spre exemplu, că spaniola este o limbă sonoră, că româna o limbă semisonoră, că rusa își formează cuvintele în cerul gurii, că engleza este o limbă cu sunete vari-

ate, că latina are o distincție aparte la care aspiră toate limbile apărute după aceea.

În concluzie, aplicăm la limbi categorii estetice. În general, se presupune, în mod eronat, că limbajul corespunde realității - acest fapt atât de misterios căruia îi spunem realitate. Dar, limbajul este altceva. Este o creație estetică. Nu este nicio îndoială, dovadă este că atunci când studiem o limbă, când suntem obligați să vedem cuvintele de aproape, le simțim ca fiind frumoase sau nu. Este ca atunci când studiem o limbă, când aprofundăm cuvintele și gândim că acest cuvânt este urât sau celălalt frumos, acesta este greoi...

Croce spunea că poezia este o expresie și pentru faptul că un vers este o expresie și fiecare din părțile din care este alcătuit versul, fiecare cuvânt, este expresiv prin sine însuși. Poezia este întâlnirea cititorului cu cartea, lectura cărții, descoperirea cărții ca text și nu ca obiect. Există altă experiență estetică și anume momentul, destul de surprinzător, în care poetul concepe opera, în care el descoperă sau inventează opera.

Bradley spunea că unul din efectele poeziei este să fie acela de a da senzația, nu de a fi găsit ceva nou, ci de a ne fi amintit ceva uitat. Când citim un poem bun, să zicem „Castelul” de Alexandru Macedonski, gândim că și noi am fi putut să-l scriem după ce-am văzut Castelul Bran, deci acest poem preexista în noi. Astfel, ajungem la definiția platoniană a poeziei: „Acest lucru gingaș, înaripat și sacru”.

Când poezia este ceva ce se simte, la fel și proza, și dacă cineva nu o simte, dacă nu are și sentimentul frumosului, dacă o relatare nu vă stârnește dorința de a ști ce s-a întâmplat după aceea, atunci acel autor nu a scris pentru dumneavoastră.

Janet NICĂ
(membru LSR)

PARADOXURI UMORISTICE

Deținutul are dreptul de a fi liber în celula sa.

*

Înghețul la sol a pus autoritățile pe jar.

*

Are multe lagune în activitate.

*

Să și se deschidă multe uși, trebuie să știi să dai cu clanța.

*

Teoria lichidelor presupune o pregătire solidă.

*

Statul a exploatat minele de aur cu o mână de fier.

*

Educația produce numai tâmpiți, de aceea avem prea mulți politicieni

*

Ca să urci, trebuie să cazi la învoială cu șeful.

*

Plin de amărăciune, s-a aruncat în gol.

*

O mașină a călcat un câine pe zebra.

*

Între două vârste, femeia nu știa încotro s-o ia.

*

Iarna e un manual de matematică. De câte ori vine, avem probleme.

*

Întreaga viață a lucrat numai cu jumătăți de măsură.

*

În acea zonă e o crimă temperat continentală.

*

Dacă nu ai televizor, nu ești informat. Dacă ai, ești dezinformat.

*

Tipa arăta bine rău detot.

*

Președintele țării l-a desenat pe noul premier.

*

Va crește impozitul pe venit și va scădea pe plecat.

*

Pe șeful meu îl voi sprijini să cadă.

*

Primarul a inaugurat o nouă barză sportivă.

*

Avea o mină veselă când a intrat în mină, și o mină tristă, când a ieșit din mină.

*

Conducători din toate țările, lăsați războiul în pace!

*

Opoziția a depus împotriva guvernului o Noțiune de cenzură.

*

Vinovatul era de o calmitate enervantă.

*

Azi e la modă curajul de a-ți afirma lașitatea.

*

Politica e să promiți pe Pământ Luna de pe cer.

*

Citesc mai puțin, din ce în ce mai mult.

*

Se vedea de departe că orbul avea vederi liberale.

*

Mielul blând muge la două oi.

*

Tăcerea ei avea un accent franțuzesc.

*

Abia când a învățat să citească, a văzut că e prost.

*

Vina ei era colosal de mică.

*

Era mort după femeia cu care trăia.

*

Predicatul nominal e un subiect controversat.

*

În fiecare noapte mă furnică un purice.

*

Vestea că va supraviețui, după ce a încercat să se sinucidă, l-a omorât

*

Bogatul e un om muncitor pentru care trudes alți muncitori.

*

În mintea oamenilor, ideea morții e mereu vie.

*

Cred că altruismul e un mic tratat de sinucidere.

*

A gândi pozitiv înseamnă să râzi când te doare ceva.

*

Prin discursul său, a ratat o tăcere inteligentă.

Goya - Jocul orbului

Doina DRĂGUȚ
(membru LSR)

7 CONFESIUNI cu Poetul George FILIP

I

Doina Drăguț: Poete, fiindcă azi e întâi aprilie, te întreb direct: ce știi tu despre năstrușnica păcăleală de 1 aprilie?

George FILIP: Știu că această plăcută farsă este o glumă foarte bună, dacă este bine plasată și ticluită în limitele bunului simț cetățenesc. Subliniez aceasta fiindcă uneori sub masca glumei, a păcălelii, unii dintre năstrușnicii concetățeni întacămează glume de prost gust - bătășanii. Păcăleala aceasta tradițională, la români, a încălzit sufletele multora încă din regalitatea preistorică a prunciei mele, prin arșița comunismului - și se poartă și acum - când țara geme și baba se piaptână...

D.D.: Prin Canada voastră se poartă păcăleala?

G.F.: Da. Dar ei au o expresie intraductibilă. Aceasta ar însemna, în traducere liberă, că... cineva ți-a pus o gâscă pe bățatură...

D.D.: Tu umbli cu păcăleala?

G.F.: Desigur, mint lumea că sunt un POET TOTAL.

D.D.: Și te crede careva dintre milioanele de pietoni?

G.F.: Mai toată lumea, de aceea toți îmi zic POETUL

II

D.D.: Acum te provoc cu o întrebare năstrușnică: ce știi despre clonare?

G.F.: Tărășenie mare, stimată Doina. Povestea asta cu clonatul contaminase planeta acum câțiva ani. Toată lumea dorea să cloneze toată lumea. Vroiau să cloneze chiar ființa umană, adică să-l concureze pe Dumnezeu - drăguțul.

D.D.: Și?!

G.F.: Stați bre cumiți, îi calmam eu pe de-a rândul. Noi suntem deja clonați... de mulțor. Cum așa?, mă-ntrebau pseudo-savanții de ocazie. Păi, după cum bine știți din Sfânta Biblie, Dumnezeu n-a fecundat pe nimeni. EL i-a făcut pe ADAM și EVA, i-a trimis în EDEN, aceștia au mușcat din fructul oprit și de atunci ne tot clonăm, c-am împânzit pământul!

D.D.: Dar de ce l-ai numit întâi pe Adam?

G.F.: Daida-haida, madam, vrei s-o luăm de la capăt cu Oul sau Găina?

III

D.D.: Cum sunt, după tine, Poete, românii de acasă și de pretutindeni?

G.F.: Răspunsul îl știu și eu de la fratele Eminescu. Românii sunt niște oameni blânzi care-și apără sărăcia și nevoile și neamul.

D.D.: Dacă-i așa, de ce au pornit răscoala din 1907?

G.F.: Exact din sărăcie... Totul s-a petrecut într-o conjunctură propice și internațională. În 1905 a fost atârțată revoluția din Rusia. Activiștii timpului i-au stârnit lesne pe țărani. La noi, marii latifundieri erau boieri români. Arendașii însă erau lifte păgâne. Și aceștia, de fapt, îi exploatau crunt pe țărani. Masele s-au răsculat mai întâi la FLĂMÂNZI, în Moldova, apoi pârjolul s-a întins spre Muntenia și

Otenia. Și ce-au făcut ei? Rebreanu ne spune că au dat foc la niște conace și au violat-o pe boieroaica NADINA. Crime de omor n-au prea săvârșit. Când au ajuns la porțile Capitalei, orânduirea a asmuțit armata pe ei. De tristă amintire este faptul că printre pușcași s-a aflat și ofițerul Ion Antonescu. Cifra oficială a morților a fost de vreo 400 și ceva. Comuniștii au umflat cifra la 11.000! ...Și tăvălugul istoriei și-a urmat traseul diavolesc.

IV

D.D.: Cu evoluția omului, cum stai, Poete?

G.F.: Darwin și concluziile lui sunt doar discutabile observații ale evoluției. Savantul, în laboratorul lui din Galapagos, a tras doar unele concluzii limitate, pripite. Om fi mers noi cândva în patru labe, om fi avut noi cozi, ne-am ridicat noi cu greu pe verticală, lărgindu-ne orizonturile, dar din maimuță nu ne tragem. NU!!! Este o păcăleală pe care nu a-nghițit-o chiar toată suflarea planetei. Sunt multe de spus, dar nu vă ofer eu astăzi chiar toate acumulările, teoriile mele despre originea omului pe Pământ - indiscutabil: Divină și mai ales extraterestră!

V

D.D.: Dar despre HOLOCAUST ce ai de zis?

G.F.: Despre care vorbești, al lui Hitler, sau despre cel al monstruosului Stalin?

D.D.: Păi... îmi răspunzi cu o întrebare?

G.F.: Da! Îți voi spune sincera mea părere când opinia publică internațională va condamna ambele holocausturi. Până atunci vă recomand să-l recitiți pe filozoful german MALTHUS.

D.D.: Ești cam confuz, nu știi sau te temi de un răspuns cert, stimate Poet?

G.F.: Prezumțiile tale sunt nule, stimată doamnă. În CONSTELAȚIILE noastre DIAMANTINE nu încap deocamdată miile de pagini prin care aș încerca să elucidez întrebările tale atât de grele...

D.D.: Deci... nu vrei să-mi răspunzi!

G.F.: Deci... nu am timp și chef să-ți răspund!

VI

D.D.: Ce este POEZIA?

G.F.: Poezia este un morb de origine Divină, care odată ce ți-a contaminat corpul și spiritul, nu te iartă până nu te transformă în statuie.

D.D.: Chiar așa?

G.F.: Da. Am citat din răposatul meu frate, poetul Stelian Filip. Și... despre morți - numai binele.

D.D.: Dacă zici c-așa a zis nea Stelian, zic și eu că e bine ce-a zis, când a zis, ce-a zis.

G.F.: Am scăpat?

VII

D.D.: Nu! Ce zici despre actuala încordare geopolitico-fizică-militară aproape internațională?

G.F.: Sper că nu mă pui să iau eu toată planeta în brațe și să descoclețesc acum toată istoria lumii?!

D.D.: Nicidecum. Mă refer la pehlivanul de PUTIN.

G.F.: Pe tabla de șah a Rusiei aş pune doar trei mari tartori esențiali.

D.D.: De ce doar trei?

G.F.: Fiindcă mă rezum la cei mai mari rinoceri ai expansionismului rus prin istorie. UNU: PETRU cel MARE a declanșat acapatorismul rus de teritorii cam prin epoca lui BISMARCK, al Germaniei, care, concomitent, și el dresase tot în acest sens REICHSTAGUL. Și este bine cunoscut că aceste două puteri și-au rânjit prin istorie dintotdeauna. Pentru elucidare, citiți sau recitiți TESTAMENTUL lui PETRU cel MARE. DOI: STALIN și-a împușcat tătucul-Țar, dar testamentul i l-a păstrat bine în carâmbul cizmelor duhninde... Fostul hoț de cai i-a păcălit lesne, la Yalta, pe naivii Roosvelt și Churchill. TREI: Acest PUTIN este urmașul și hibridul cel mai reușit al înaintașilor săi. PUTIN este viclean, bine dotat militar, prevăzător, diplomat și... mai ales obraznic până la impertinență. El nu respectă legi, convenții, tratate internaționale. Simultan i-a păcălit pe yankeul Obama, pe madam Margareta a Germaniei și pe francezul Hollande. S-a ales cu acapararea Crimeii. Acum stă cu etichete pe hotarele Ucrainei... și le-a promis marilor lideri naivi ai planetei că nu se va năpusti asupra ei, dar te pui cu bolșevicul?!?

D.D.: Poete, ...crezi că va fi război?

G.F.: Nu va fi un război total sau final, cu multe *pac-pac-uri*, ca în primele două. Dar va fi un parțial cataclism terestru - economic și politic - care va marca un nou început UMAN pe strâmta noastră TERRA.

D.D.: Și cu marii mahări ai planetei ce se va întâmpla?

G.F.: Toți, ca noi toți, vor rămâne niște bieți pionieri, mai mult sau mai puțin huliți, pe tabla de șah a istoriei... AMIN!

Convorbire telefonică Montreal- Craiova,
1 aprilie 2014.

Goya - Autoportret

Florin MĂCEȘANU

Picătura
de
pictură

Francisco de Goya

30 martie 1746. În provincia Aragon, în apropiere de Zaragoza, într-un cătun pe nume Fuendetodos, se naște Francisco Jose de Goya y Lucientes. Este una din acele figuri care, brusc, fără legătură cu trecutul imediat și fără urmări apropiate, ci ca o explozie a destinului, țâșnesc în cursul istoriei Spaniei, reliefându-se cu o forță intrinsecă și absolută. Goya provine dintr-o familie modestă. Își face clasele primare în Zaragoza după care patru sau cinci ani, își face ucenicia în atelierul lui Jose Luzan y Martinez, un pictor mediocru școlit în Italia la Neapole. Călătorește mult în Italia unde ia contact cu pictorii vremii și se reîntoarce în țară prin 1771 deja format. Se căsătorește, începe să primească și comenzi, își face relații și obține primele succese. Își lărgeste repertoriul tematic, aducând în prim-plan scene din viața maselor largi, cu preocupările, portul popular și tradițiile lor. E o notă personală a lui Goya această preferință pentru vulgar, ca și disprețul pentru maniere, dar o asemenea atitudine este în acord cu gustul dominant al societății spaniole din a doua jumătate a secolului al XVIII-lea.

Geniu complet, de o agilitate, de o curiozitate și de o fecunditate monstruoase, Goya este și un mare portretist. Pictor al Curții, ca și Velazquez, a pictat regi, prinți, gentilomi și doamne nobile și o întreagă galerie de personaje importante sau de prieteni și cunoscuți. Și aceasta, când cu grație și afecțiune, când cu ironie și cruzime, totdeauna cu un ochi pătrunzător și cu o mână capabilă de toate performanțele picturii.

Goya este o figură simbolică pentru Spania, de vreme ce a dat glas durerii și mâniei poporului spaniol în războiul său de independență immortalizând scena de execuție de la 3 mai 1808, în tragica ei salbăticie, cel mai teribil strigăt scos de Spania, alături de *Guernica* lui Picasso.

O nenorocire îl lovește pe neașteptate: surzenia. Devine retractil, bănuitor, irascibil, însă acest lucru îl eliberează, ajutându-l să se descopere atât pe sine, cât și adevărata față a lucrurilor. Din observația directă a realității și din trăirea acută a celor observate, începe să prindă chip un univers de coșmar populat cu ființe fantasmagorice, de monștri și de vrăjitoare.

În lucrările de *cabinet* care vor urma, artistul dă frâu liber capriciului și invenției. Odată cu schimbarea tematicii și viziunii, Goya își schimbă brusc și tehnica. Începe să capete din nou încredere în viață, să-și redobândească echilibrul, să-și limpezească gândurile.

Odată cu invazia francezilor, totul se schimbă în arta lui Goya. Cei șase ani în care poporul încerca să-și apere libertatea sunt pentru artist ani de participare activă la luptă.

Sfârșitul războiului nu-i aduce liniștea lui Goya. Prigonit de Inchiziție, îndurerat de moartea soției, rămas cu un singur fiu, măcinat de singurătate, boală și bătrânețe, Goya părăsește țara și se stabilește la Bordeaux, în Franța. Paleta artistului începe să se lumineze. Este interesat de litografie, frecventează cercurile artiștilor exilați, participă cu vioiciune la dispute, observă cu interes spectacolul străzii.

Se stinge din viață la 16 aprilie 1828, iar astăzi rămășițele sale părintești se află sub cupola bisericii San Antonio de la Florida.

Isabela UASILIU-SCRABA

(membru USR)

Cioran, un mistic în lumea filozofiei

Motto: „*La haine de la philosophie est toujours suspecte: on dirait qu'on ne se pardonne pas de n'avoir pas été philosophe, et, pour masquer ce regret, ou cette incapacité, on malmène ceux qui, moins scrupuleux ou plus doués, eurent la chance d'édifier ce petit univers invraisemblable qu'est une doctrine philosophique bien articulée.*” (Cioran, *Oeuvres*, 1995, pp.1567-1588).

Bilet pentru mormântul lui Sartre. Falsă abandonare a filozofiei. Impostură lingvistică la Foucault. Un histrion vesel hamletizând în momente de reală disperare. Nimeni nu știa să admire cum știa Cioran. Pascal, «un sceptic încăpățânat să creadă». Pascal versus Heidegger: «Empêchez-moi, Seigneur, de succomber à ce Feu!». Numai un spirit religios îl poate înțelege pe Cioran.

După ultima vizită pe care filozoful Constantin Noica i-o făcuse la Monaco, George Săndulescu și-a amintit că unchiul său Noica îi spusese despre Emil Cioran că e singurul om care nu „face impostură”, nu vorbește despre lucrurile pe care nu le stăpânește, că întotdeauna Cioran a știut mai mult (1) decât a etalat verbal sau în scris (*Noica Anthology*). În jurnalele de taină ale lui Emil Cioran publicate de Simone Boué la Gallimard găsim o notație despre „Papa existențialistilor” pe care el îl considera lipsit de profunzime: „*Ce qui me gêne chez Sartre c'est qu'il veut toujours être ce qu'il n'est pas*” (Cioran, *Cahiers*, 1957-1972, Gallimard, Paris, 1997; Avant-propos de Simone Boué, p. 489). Mai aflăm și observația (ținând de domeniul „gândirii desfășurate” la care Cioran ar fi renunțat de mult, dacă ar fi să ne luăm după niște afirmații ale sale în care pune aforistica, gândirea condensată, deasupra filozofiei care necesită argumentarea ideilor): „*J. P. Sartre écrit sur la mort: la non-valeur la plus absolue. La formule est fautive également quant au fond et à la forme. On ne peut pas dire: le plus absolu; c'est comme on disait: le plus infini. Quant à dire que la mort est une non-valeur c'est une pure absurdité*” (p. 507). Simone Boué își amintea că la moartea lui Sartre - cel cu „măinile murdare” (*Les mains sales*), cum scria Horia Stamatu în rev. „Punta Europe” (Madrid, nr.1/1956, pp. 9-21, www.filosofia.org/hem/dep/pun/ta001009.htm) despre figura discutabilă a raționalistului francez susținut de Moscova -, ar fi vrut și Cioran să pună (printre multele coroane depuse la mormântul lui J. P. Sartre) un mic bilet pe care să scrie doar atât: „Mulțumesc”, iar la semnătură să treacă „Moscova”.

În *Caietele* din perioada 1957-1972, Emil Cioran notează rolul avut de lectura lui Șestov în decizia sa de a renunța la filozofie („Chestov m'a libéré de la philosophie”, 7 mart. 1967). Spre sfârșitul vieții credea că trebuie să începi cu filozofia, apoi să te desprinzi de ea, tinzând către adevăratul scop al filozofiei care este înțelepciunea (*Convorbiri*, București, 1993, p. 254). La Heidegger i-ar fi plăcut latura kierkegaardiană, nu cea husserliană (op. cit., p. 25). Deși Husserl (audiat de Nae Ionescu) nutrea convingerea că fenomenologia ar face problematică diferența dintre rațiune și credință. Poate

cu gândul la Blaga și la Heidegger (citiți când erau în mare vogă, prin anii treizeci), într-o conversație din 1982 Cioran întâi acceptă că există termeni noi din filozofie cu darul de a revela aspecte necunoscute ale realității, apoi semnaleză riscul depărtării de realitate pe care o atrage după sine tehnicizarea limbajului filozofic practicat în exces. Ceea ce nu înseamnă că încetase a prețui vreuna din cele două căi (filozofia și arta cuvântului) pe care mersese el însuși în căutarea realității ultime pe care a experimentat-o în câteva momente de grație. Ca și pentru Nae Ionescu, pentru Cioran filozofia era, mai presus de orice, „experiență personală”, trăire nemijlocită.

La treizecișitri de ani îi scria faimosului autor al *Cenzurii transcendente* că este într-atât de cucerit de „o pasiune profetică de Vechi Testament” încât își simte umbră bucuria pentru idei filozofice noi. Incapabil de a uita de sine, odată intrat pe tărâmul ideilor își percepe în mod fatal prezența subiectivă. De aceea lumea ideilor ar fi ajuns să-i trezească melancolii în loc să-i lumineze gândirea (Cioran către Lucian Blaga, 1 iunie 1934, Muenchen). La șaptezecișapte de ani Cioran îi decriptase Sylviei Jaudeau așa-zisa lui renunțare la filozofie ca urmare a imposibilității de a găsi la Kant urma vreunei slăbiciuni omeneste. Mai târziu această idee capătă un aspect mai tranșant: toți profesorii universitari de filozofie ar fi „plătiți ca să fie impersonali” (1992).

Citind în primăvara anului 1967 o *Arheologie a științelor umane* (carte de succes analizată în 1988 de studenții belgieni la un seminar special), „pesimistul de serviciu al unei lumi în declin” (cum îl catalogase Petre Țuțea, bunul său prieten din România) se distrează pe seama lui Michel Foucault observând cum acest filozof modern ținea să-și epateze auditoriul (și cititorii) cu expresia „finitude anthropologique” ori ce câte ori ataca în *Les mots et les choses* (1966) problema nimicirii omului („misère de l'homme”, precizează Cioran). Autorul *Căderii în timp* (*La chute dans le temps*, Gallimard, Paris, 1964), titlu care trimite la gândirea lui Nae Ionescu (2), remarcă citindu-l pe Foucault (profesor universitar răpus de SIDA în 1984, la 58 de ani) că dintre toate imposturile, cea mai rea este cea a limbajului (3).

Pentru că o asemenea impostură este imperceptibilă „abrutizaților vremurilor noastre” (Cioran). Apoi și-a amintit probabil de faimoasele prelegeri ale lui Nae Ionescu (4), pe care îl mai însoțea la cursuri fără să-i fie asistent, fascinat de naturalețea cu care acesta expunea ideile cele mai subtile într-o românească pe înțelesul tuturor (În *Trecut-au anii*, Virgil Ierunca notase cum odată Emil Cioran i-a vorbit cu o vervă de zile mari, ore în șir, despre profesorul Nae Ionescu). După lectura cărții lui Foucault, Cioran imaginează (cu umor subțire) mizeriile și ostracizarea la care ar fi supus un filozof occidental care ar îndrăzni să folosească limbajul curent: Abandonarea **imposturii lingvistice** i-ar putea servi acelui nefericit drept bun prilej de a pricepe „finitudinea antropologică” pe propria-i piele (Cioran, *Cahiers*, 1997, p.502). În formă aforistică, spusese într-un interviu că „societatea nu-l iartă pe omul liber” (*Oeuvres*, 1995, p.1774). Observând succesul imens pe care l-a avut cu *Ecartèlement* (1979), volum pe care-l considera „mai puțin bun decât celelalte”, Cioran îi scria fratelui său că s-ar întoarce la filozofie dacă n-ar fi așa de bătrân, întrucât filozofia „are cel puțin scuza de a fi inaccesibilă ziariștilor și gospodinilor” (Cioran, 25 noiembrie 1979).

Simone Boué, de care Cioran (1911-1995) s-a îndrăgostit în 1942 și cu care a fost împreună până la sfârșit, spunea în 1996 (<http://dodille.fr/Etudes/?p=717>) că Cioran era vesel, că nu era de loc sinistru cum îl arătau cărțile sale... de metafizician „privat”, confiscat din timp în timp de imaginea Apocalipsei „deja prezentă în gândirea ce însoțește viața oamenilor” (*Convorbiri*, 1993, p.53). Genialul Petre Țuțea era de părere că Cioran s-ar prefăce că e disperat (5), în timp ce un alt vechi prieten, poetul Horia Stamatu (6), nota că este pesimistul cu cel mai mult umor, din câți pesimiști a cunoscut vreodată. La rândul său, Cioran zisese într-un interviu din 1978 că are mulți prieteni buni, la care ține enorm, căci doar prin ei ajunge să-și cunoască propriile defecte (op. cit., p.39). Prin anii șaizeci consemna într-unul din multele lui caiete că în lume ar purta masca omului amabil cu cei din jur: „*Je joue dans le monde le brave type. L'affabilité est mon masque. Il est vrai que j'en ai assez d'être sinistre - ce que je suis toujours quand je reste seul*” (*Cahiers*, Gallimard, 1997, p. 261). Însemnarea ne pare însă a fi doar pe jumătate adevărată, dacă ținem seamă de „ultimele” noutăți despre sine pe care Cioran i le transmitea două decenii mai târziu profesorului Alexandru Mateescu Frâncu (7), prieten din tinerețe stabilit în America de Sud:

Paris, 22 juin 1989

„Mon cher ami,

Merci pour ta lettre et pour l'envoi de l'article qui Elle a négligé de me faire parvenir. Le plus probable est qu'on s'est trompé d'adresse. Quoi qu'il soit, a Rio on est plus à la page qu'à Paris. On y est aussi plus jeune... Signe de vieillesse: il m'est impossible de lire un roman, si remarquable soit-il. Par contre je dévore le moindre livre de mémoires.

Un autre symptôme significatif, voir inquiétant: une fatigue injustifiée, une impossibilité croissante de m'accrocher à la moindre illusion. La lucidité excessive est un signe, inquiétant, de même que la diminution de toute envie de voyager. Ce que, heureusement, je n'ai pas perdu, c'est l'envie de rire. Quand elle m'abandonnera, je savrai que je suis fichu. Je suis encore attaché à la langue allemande, donc ton élève peut me faire signe.

Cu prietenia de totdeauna,

Cioran”

Povestind cât s-a opus Cioran „în numele prieteniei” dintre el și editor să i se facă un caiet la prestigioasa Editură L'Herne, așa cum i se făcuse și lui Mircea Eliade în 1978, Constantin Tăcu observa că „pentru Cioran prietenia era mai importantă decât relațiile sociale ori profesionale” (vezi Cioran, 12 scrisori de pe culmile disperării și

alte texte, Cluj-Napoca, 1995, p. 125), fără să bănuiască adevărata opinie a prietenului său consemnată de acesta în jurnal: „Caietele L'Herne au ceva funerar, te îngroapă mai rău ca Nobelul”. Unui amic plictisit de viață, Cioran îi scrisese în 1981 că poate lua decizia de a renunța la propria-i existență doar dacă nu mai este în stare să râdă. Câtă vreme mai poate să râdă, să mai aștepte, „căci râsul este o victorie asupra vieții și morții” (*O convorbire cu Cioran*, în rev. „Viața românească”, București, Anul LXXXVI, nr.3/1991, p.102). Scrisoarea către Alexandru Frâncu, precum și un asemenea sfat dovedesc falsitatea histrionismului declarat în 1983, prin care, pe motive de „pudoare sau ca mecanism de apărare”, și-ar disimula perfect adevărata stare sufletească (*Convorbiri*, 1993, p.87).

Un prieten exilat - care nu fusese „prea blând cu Cioran... pentru câteva pagini despre Sfântul Pavel” din *La tentation d'exister* (1956) -, consemnase că „un poem citit împreună cu Cioran e de zece ori mai frumos, o bucată de muzică ascultată cu el e de zece ori mai aprinsă de înțelesuri. Cum admiră el nu știe să admire nimeni. Iar eu pe acest Cioran îl aud, mai înainte de orice, în tot ce scrie” (Nicu Caranica, *Nesuferitul exaltat*, în rev. „Destin”, nr.15/1966, pp.116-121, text cuprins de G. Stănescu în vol. *Emil Cioran în conștiința contemporanilor săi*, Ed. Criterion Publishing, 2007, pp.89-93.). Interesant este că la citirea volumului *Précis de décomposition* (1949) și Claude Mauriac a avut acuta senzație de prezență a lui Cioran, dincolo de „tăcerea cuvintelor”. Dar la el autorul, în chip paradoxal, dădea o lecție de speranță, acționând asupra cititorului („demn de Cioran”) prin „principiul vaselor comunicante” (rev. „Secolul XX”, București, nr. 328-329-330).

De fapt buna dispoziție nu exclude dispozițiile mai sumbre, nici momentele de gravitate sau chiar de „har”, cum a fost momentul când a notat că nu se simte în stare să-l ponegrească pe Fiul „nominabil doar în monologul celui însingurat” (Cioran), probabil al celui care îngână fără-nctare rugăciunea isihastă. „**Credința e o realitate necuprinsă și nu vom ști niciodată ce pierdere a suferit omul când a încetat să se roage**” (*Cahiers*, 1965). De la fratele său Aurel Cioran - chinuit fără nici o vină doisprezece ani în „universitățile lui Teohari Georgescu” (apud. Petre Pandrea) unde i-a fost dat și sorei lui Cioran să fie „reținută” pentru „re-educare” (conform cu etica și morala comunistă) prin bătaie, înfometare și frig patru ani fără condamnarea nici unui proces -, s-a aflat că Emil Cioran a citit *Biblia* de la un cap la altul de patru ori.

Dar e suficient să ne gândim cât îi era de drag Pascal pe care-l considera un sceptic încăpățânat să creadă, chiar „agățat de credință cu disperare”, în condițiile în care Cioran considera scepticismul ca „elegantă a spaimei”. Despre cele trei zile petrecute în tinerețe la mănăstire (foarte probabil la Mănăstirea Sâmbăta de Sus din apropierea Sibiului) spusese următoarele: „Je n'ai pas passé dans ma vie que trois jours dans un convent et je ne recommanderais pour rien au monde une expérience semblable”. În *Convorbiri* amintește și de „plictisul” monastic, cel care amenință trăirea duhovnicească a călugărilor (p.89), precizând că mistica îl interesează mai mult decât sfințenia, întrucât: „mistica e tensiune” (p.272). De milenii existenței istorice, omul religios s-ar dispensa în momentele de extaz, în timp ce „abrutizații vremurilor noastre” ignoră istoria din prostie.

Ajuns la Paris pentru studii doctorale când în țară îi apăruse *Lacrimi și sfinți*, în memorii pentru obținerea bursei, Cioran se arăta captivat de extazul mistical ca instrument de cunoaștere (la Plotin și la Eckhart), preluând de la profesorul său Nae Ionescu, „unul din cei mai inteligenți oameni de pe planeta asta” (apud. Alexandru Paleologu, rev. „Observatorul Cultural”, nr. 283/2005), ideea „iubirii (mistice) ca instrument de cunoaștere” expusă într-o faimoasă lecție de deschidere. Influențat de prietenul său Mircea

Eliade, Cioran a fost la Paris un mare cititor de spiritualitate indiană. Poate de aceea contrapune existenței neantul budhist, când se întreabă dacă nu cumva „existența ne este exil”, adevărata patrie fiindu-ne evadarea mistică din existență („neantul”).

La cincizecișipatru de ani nota în jurnal că orice ar face, nu poate să creadă în legi fizice și că „universul nu dăinuie decât printr-o intervenție supra-naturală... Il n'est rien que j'aime autant chez Pascal que son dégoût des sciences... Il est incroyable à quel point je pense à Pascal. Ses thèmes sont les miens, et ses tourments aussi. Ce qu'il a du souffrir, si j'en juge d'après moi!” (8). Decupând din fundalul religios suferința lucidității dezintegratoare, Ion Simuț îl pusese pe Cioran alături de Bacovia (rev. „România literară, nr. 18, 12-18 mai 1993), pe care autorul *Cărții amăgirilor* îl considera „poet al plictisului moldav”, un plictis mai coroziv decât spleen-ul. Simuț imaginase cum poetul, dacă ar fi fost consecvent cu sine, ar fi putut semna *Cartea amăgirilor* izvorâtă și ea din abisul plictiselii. Criticul literar n-a ținut însă cont de laitmotivul lui Cioran după care „tot ce vine din religie și mistică e copleșitor de profund” (*Convorbiri*, p.272). În 1947 mistică era pusă de Cioran pe al treilea loc, după metafizică și poezie (vezi scrisoarea către Aurel Cioran în vol. *Scrisori către cei de-acasă*, București, 1995, p. 43). În *Demiurgul cel rău* (1969), - carte de inspirație bogomilică „întrucâtva lugubră” (Cioran către Aurel, 4 aprilie 1969), pe care spaniolii au interzis-o în 1974 ca anticreștină -, Cioran (care prin 1937 citise un an întreg mistici și vieți de sfinți) scrisese limpede că mântuirea nu îi este indiferentă. Dacă ar fi sigur că îi este, ar fi de departe cel mai fericit om din lume.

Poate și cu gândul la entuziasmul pentru Pascal din eseurile prietenului său Octavian Vuia (discipol al lui Heidegger și autor al volumului *Regăsirea în Pascal și alte „analize” heideggeriene*, Ed. Jurnalul literar, București, 1997, traduceri din franceză de Caius Vancea), Cioran s-a declarat împotriva punerii lui Pascal și Heidegger „în aceeași oală” (*Aveux et anathèmes*). El, care avusese experiențe doar în afară sau dincolo de credință (v. Conversația cu Sylvie Jaudeau), a avut în vedere atât raportarea diferită a celor doi la domeniul religiei, cât și teama de a nu se încuraja astfel confuzia dintre soarta singulară a lui Pascal și profesiunea de filozof de catedră a lui Heidegger, care nu e înțelept, „ni prétend l'être” (3 apr. 1965, *Cahiers*, p.279). Filozofului german îi reproșa cel mai ades înălțarea limbajului peste rolul său de vehicul, de instrument de comunicare a ideii. „Admirându-l” pe Valery gândul i-a zburat către obsesia limbajului: «L'obsession du langage, toujours assez vive en France, n'y a jamais été aussi virulente, et aussi stérilisante, qu'aujourd'hui: on n'y est pas loin de promouvoir le moyen, l'intermédiaire de la pensée en unique objet de la pensée, voire en substitut de l'absolu, pour ne pas dire de Dieu.» (9).

În 14 febr. 1967 Cioran notează că „*La Prédestination me fascine, autant qu'autre fois le Malheur. En réalité c'est le même mot. Ne pouvoir être autre qu'on est. Je suis interchangeable, et j'en souffre à chaque instant. Donnez-moi un autre moi-même!*” (*Cahiers*, p.472). Altă dată mărturisește că împrejurările îl silesc să tot vorbească de politică, deși pe el nu-l interesează propriu-zis decât problemele religioase: „*Ne m'intéressent que les questions religieuses, et les circonstances font que je ne parle que de politique*” (Cioran, *Cahiers*, Gallimard, 1997, p. 302). De foarte tânăr el considerase interesul pentru evenimentele petrecute în timp ca „expresie a unei sterilități a spiritului” (*De la istorism la metafizică*, în rev. „Calendarul”, 26 nov. 1932). Fiindcă Cioran a devenit celebru în anii târzii, prietenul său Gabriel Matzneff și-a intitulat în 1987 un text pentru numărul închinat lui Cioran de „Figaro Magazine”: *Cioran, l'immense écrivain que vous ne connaissez pas*. Titlul s-a dovedit potrivit pentru atacatorii lui Cioran (10) disprețuitori ai geniului

victimei lor, prezenți însă la Colocviul Internațional „Cioran” de la București (iunie 1996) unde Matzneff întâi a acceptat, apoi a refuzat să apară, tocmai din cauza unor asemenea prezențe. Lui Norbert Dodile i-a scris că nu voia să se găsească unde se afla și „specialista în Cioran” Alexandra Laignel-Lavastine și că însuși „le mot *spécialiste* aurait fait hurler de rire (ou de rage) le maître” (Gabriel Matzneff).

În 1988 Cioran i-a zis Sylviei Jaudeau că a avut la viața sa patru extaze mistice (11). Unul se poate bănuși în 1965 când în vară amintește de acel 23 noiembrie trăit de Pascal, după ce scrie: „*Je suis dans un état ou physiquement (sublinierea lui Cioran) je comprends qu'on puisse transporter des montagnes - par delà toutes les métaphores de la foi. Empêchez-moi, Seigneur, de succomber à ce Feu, à mon feu ou au Tien - qui sait?*” (16 mai 1965).

În 1966 Emil Cioran îi trimisese uneia dintre fiicele lui Mircea Vulcănescu acea scrisoare a cărui text se rotunjește perfect într-un eseu, început cu evocarea unei pilde inițiatice despre posibilitatea de existență a unor suflete neîntinate de păcatul strămoșesc și dezvoltat prin descrierea Grădinii Raiului pornind de la o amintire legată de prietenul său Mircea Vulcănescu (12). Un an mai târziu consemnează că „numai un spirit religios îl poate înțelege” (28 aug. 1967). Din *Caiete* se mai poate citi mărturisirea: „*J'ai cherché l'absolu - point de doute la-dessous. Et plus je le cherchais, plus, par dépit ne pouvoir y atteindre, je reculais vers la doute, (Cette poursuite, il est étrange que je la mette en passé, alors qu'elle continue dans exactement les mêmes conditions qu'avant*” (24 mai 1967, p.512). În primăvara lui 1967 se pare că Cioran a mai avut un extaz mistic. Aceasta trebuie să se fi întâmplat pe 28 martie 1967. Cioran camuflează oarecum trăirea bucuriei dumnezeiești, lungind pasajul printr-o disecare conceptuală pe care o notează imediat după misteriosul text despre grația „venită nu se știe de unde” care ne confiscă pentru o oră sau două. În continuare Cioran teoretizează că bucuria ar veni omului de la Dumnezeu iar tristețea de la demon. Apoi deplasează ideea într-un registru doar aparent mai puțin grav, sesizând că trăirea bucuriei îi dă acesteia atâta substanță și realitate încât îi vine să creadă în existența lui Dumnezeu din pură recunoștință pentru această bucurie atât de densă și atât de plină, „*si divinement lourde, qu'on ne peut pas la supporter sans une référence suprême*” (p.490).

Bănuind că la traducerea în românește (13) asemenea notații vor căpăta sensul dorit de un traducător lipsit de coardă religioasă, în aceeași zi Cioran scrisese în caiet (p.489) că un text tradus încetează să fie al autorului. Era ceea ce notasem și eu citind frazele fără sens aparținându-i traducătorului Andrei Cornea și puse pe seama lui Platon de Editura Humanitas (14). Ceva similar (dar mult mai puțin grav) s-a văzut la republicarea textului ca „inedit” (15) scris de Emil Cioran despre Noica. În 1987 Cioran rotunjise eseuul său (*Bref portrait de Dinu Noica*) despre lipsa de modestie a filozofului Constantin Noica în jurul observației după care „*la modestie profonde ne laisse pas de traces, elle est incompatible avec la création de quelque ordre soit-elle*”. Textul, citit la Radio „Europa Liberă” de Monica Lovinescu după trecerea lui Noica în lumea celor drepti, cuprindea fraza: „*De même qu'on ne peut pas imaginer un saint désappointé, de même on ne se peut figurer un GRAND philosophe modeste*”. La traducerea publicată în nr.19/2013 al „României literare”, adjectivul MARE a fost lăsat de-o parte, de ca și cum Emil Cioran nu l-ar fi considerat astfel pe filozoful Noica, despre care era convins că s-a retras din lume (16) ca s-o cucerească de la distanță. Exact ceea făcuse însuși Cioran, retrăgându-se din fața avalanșei de premii literare, spre a cuceri pe veci tărâmul literar.

Note și considerații marginale:

(1). C-tin Tăcu remarcă și el că Cioran „își ascunde cunoștințele”.

Editorul parizian pune acest lucru pe seama pudorii, eleganței sau chiar a scepticismului său (C. Tacou în vol.: Cioran, *12 scrisori de pe culmile disperării*, Cluj-Napoca, 1995, p. 123).

(2). Vezi capitolele despre „Căderea în timp” în vol.: Isabela Vasiliu-Scraba, *Metafizica lui Nae Ionescu în unica și în dubla ei înfățișare*, Ed. Star Tipp, Slobozia, 2000, <http://www.isabelavs.go.ro/Nae-Ionescu/CUPRINS.html>, precum și cele scrise despre Cioran în capitolul Isabela Vasiliu-Scraba, «*Ideile -un decor variabil în opera lui Emil Cioran*», <http://www.isabelavs.go.ro/Discip/CAP8.html>, din volumul bilingv ce se găsește în mari biblioteci europene și americane: *În labirintul rășfrângerilor. Nae Ionescu prin discipolii săi: Petre Țuțea, Emil Cioran, C. Noica, Mircea Eliade, Mircea Vulcănescu și Vasile Băncilă*, Editura Star Tipp, Slobozia, 2000, pp.36-56, sau la <http://www.isabelavs.go.ro/Discip/discip.html>. Pe 4 febr. 1937, după câteva conferințe la Varșovia și Lemberg, Nae Ionescu vorbește studenților săi bucureșteni despre unitatea ființei (/ existenței) percepută în actul credinței religioase, referindu-se la gândirea a cărui obiect, prin nemijlocită trăire, devine însăși existența (sau unul) despre care „nu se poate spune nimic nefiind nici o categorie deasupra ei” (*Tratat de metafizică*, 1936-1937, p.99; Anton Dumitriu, *Istoria logicii*, 1975, p. 149, precum și Isabela Vasiliu-Scraba, *Unitatea ființei. Un obscur pasaj din discursul platonice asupra «unului» și considerațiile lui Nae Ionescu despre «nimic»*, în rev. „Asachi”, Piatra Neamț, Anul IX, nr. 138, august 2000, p. 5-6, sau <http://www.scribd.com/doc/215193316/Isabela-Vasiliu-Scraba-Parmenide-NaeIonescu>). Această prelegere din 4 februarie 1937 a fost pusă de Viorel Cernica (vezi *Studii de istorie a filozofiei românești*, vol. VII, Ed. Academiei, 2012) în legătură cu unele pasaje din *Demiurgul cel rău*. Din păcate însă, el a citat din *Tratat de metafizică*, 1936-1937 exact acel pasaj (p.97) ce conținea o eroare, fără a o semnală: Pentru cuvântul „logic”, editorul Marin Diaconu pusese „ilogic” (p.97), încurcând borcanele cum mai făcuse ceva mai înainte la p. 95 când în loc de cuvântul „subiect” a pus în mod greșit: „obiect”.

(3). Față de „impostura lingvistică” a unui profesor de la College de France în spatele căreia s-ar ascunde o prețiozitate ridicolă (care-i face cărțile greu de citit), la micuțul Institut de Istoria Religiiilor din București improprietatea termenilor divulga **incultura filozofică**. Evenimentul major al primăverii anului 2013, dacă ne luăm după „Evenimentul zilei”, ar fi fost acela că istoria religiilor coordonată de cronicarul plastic Andrei Pleșu (a cărui teză de doctorat în istoria artei nu interesase în 2006 editurile franceze solicitate de Radu Portocală în calitate de director ICR-Paris) a produs primul masterat. Articolul postat pe 3 aprilie 2013 o citează pe conducătoarea masteratului-eveniment explicând că prin „studiul aplicat al religiei” aseasonat (adică „în dialog”) cu „metodele de investigare cele mai recente din știință” s-ar ajunge la o... *salată* (ceva vizibil și descriptibil) *mistică* (indescriptibilă). În fapt, ea a denumit *salata mistică* prin termeni ceva mai impozanți: I-a zis „fenomenologie a minții”, fără să-i treacă prin cap că „mintea” e ceva care nu apare (ceva ce nu este „fenomen”). Iar afirmația specialistei după care Mircea Eliade ar fi fost interesat de „fenomenologia minții” este, desigur, de o prostie *fenomenală* (i.e. vizibilă de la o poștă). I. D. Sârbu (fost deținut politic opt ani fără nici o vină, întâi student și apoi apropiat al filozofului Lucian Blaga) observase că „prostia cea mai modernă e legată de putere, de bibliografie la zi, de titluri și patalamale” (*Adio Europa!*). Anticii, cu doctrinele lor „impregnate de misticism” (Emil Cioran), făceau din mintea omenească un derivat al lumii inteligibile. Și nici măcar *philosophia garrula* (după expresia lui Anton Dumitriu) a vremurilor noastre n-a încercat să-i definească esența, să-i schițeze „fenomenologia”.

(4). În iunie 1990 Cioran era înregistrat (vezi Radu Portocală, *Cioran: Sfârșitul furat*, în vol. *Emil Cioran în conștiința contemporanilor din exil*, București, Criterion Publishing, 2007, p. 257-262) spunând că îi este imposibil să-și imagineze o universitate fără Nae Ionescu (vezi vol.: *Nae Ionescu în conștiința contemporanilor săi*. Crestomație de G. Stănescu, București, Criterion Publishing, 1998, p.116-120).

(5). La vremea când Petre Țuțea (care făcuse nevinovat 13 ani de detenție politică, pedepsit retroactiv pentru fapte care la data săvârșirii nu constituiau infracțiuni) era hăituit de Securitate, Emil Cioran își amintea de el într-o scrisoare către Noica. Pe 13 iulie 1970 el îi povestea lui Noica de anii când, bursier la Berlin fiind, s-a întâlnit cu Petre Țuțea, cu care, într-un grup de prieteni, va concepe în 1935 *Manifestul Revoluției Naționale* (recenzat de D.C. Amzăr în „Vestitorii”, an I, nr. 4/1936), pe care nu numai că nu l-a semnat, dar chiar i-a reproșat lui Țuțea că-și pune semnătura alături de „Ioan Crăciunel și Ghe. Tite” (Cioran). În anul când, prin *Rostirea filozofică românească* (Ed. Științifică, București, 1970), Noica repunea în circulație după un sfert de secol idei ale filozofului Mircea Vulcănescu (nume pe atunci absolut interzis de cenzura comunistă), Cioran și-a amintit de greutatea pe care a avut-o la Berlin să vorbească din nou germana, după „blocarea” și „sufocarea” limbii lui Goethe prin „limba noastră vorbită cu verva savantă” a lui Țuțea (Cioran către Noica în vol. *Scrisori către cei de-acasă*, București, 1995).

(6). Vezi Isabela Vasiliu-Scraba, *La centenarul nașterii poetului Horia Stamatu. Ciudățeni post-comuniste*, în rev. „Acolada” (Satu Mare), 9/2012, p.19, sau <http://www.isabelavs.go.ro/Articole/IsabelaVS-Centenar6%20Horia%20Stamatu.htm>.

(7). Despre jurnalistul și Profesorul Univ. Dr. Alexandru Mateescu Francu (12 iun.1914 - 4 iul. 2013), distins de președintele Emil Constantinescu și premierul Mugur Isărescu cu „Ordinul național pentru merit” (Monitorul Oficial, Nr.648/ 12 dec. 2000), vezi Adrian Irvin Rozei, *L'amitie d'un grand homme est un bienfait des dieux*; http://ro.altermedia.info/cultura/lamitie-dun-grand-homme-est-un-bienfait-des-dieux_7159.html precum și înregistrarea mea din 18 mai 2012 de la Universitatea din Alba Iulia http://www.youtube.com/watch?v=w0O_gLroSCK.

(8). Cioran, *Cahiers*, Gallimard, Paris, 1997.

(9). Cioran, *Oeuvres*, Gallimard, Paris, 1995, p.1571.

(10). Alexandru Paleologu (vezi Isabela Vasiliu-Scraba, *Un căutător de înțelepciune discret: Al. Paleologu*, în rev. „Contemporanul-Ideea Europeană”, ian. 2006, sau <http://www.isabelavs.go.ro/Articole/paleolo.html>) spunea că Cioran este „un mare artist al prozei franceze” și că „numai idioții gândesc politicește mereu”. Volumele despre uitarea fascismului sunt „cărți cretine” ale unor autoare (Marta Petreu sau Alexandra Laignel-Lavastine) care-și închipuie ca „asta e problema omenirii, să nu uite fascismul” (Al. Paleologu în rev. „Observatorul Cultural”, nr. 283/2005).

(11). Cioran, *Entretiens*, Gallimard, Paris, 1995, 336 p., cuprinzând 20 de dialoguri.

(12). În volumul cuprinzând scrisoarea lui Cioran din 1966 (în traducerea Margaretei Ioana Vulcănescu, soția filozofului), scrisoarea apare cenzurată, mania de a tăia pasaje din textele marilor personalități fiind permanent încurajată în comunism (vezi Mircea Vulcănescu, *Ultimul cuvânt*, Ed. Humanitas, București, 1992, p.165-167). În cartea scoasă de fosta Editură „Politică” întâi a fost cenzurată povestea hasidică despre Adam și pomul cunoașterii. În ea se zice că atunci când primul om cuprinzând în el sufletele tuturor oamenilor s-a apropiat de pomul cunoașterii binelui și răului, sufletul lui Ball-Shew-Tov s-ar fi desprins și așa s-a întâmplat că numai acest suflet nu a luat parte la păcatul primordial. Odată cu îndepărtarea micii povestiri hasidice a dispărut și baza pe care Emil Cioran a înălțat structura

ideatică a eseului său, pornit de la premiza că nu toți oamenii sunt urmașii lui Adam de după căderea în păcat și că, într-un mod cu totul excepțional, este posibil - cum spune povestea hasidică - să fi rămas în rai un suflet neprihănit. Din compararea scrisorii mutilată de Humanitas cu originalul francez inclus la sfârșitul unui volum de Mircea Vulcănescu scos în anul 2000 de Editura Crater a d-lui Ion Papuc (v. *Ultimul Cuvânt*, 2000, ediție îngrijită de Mariuca Vulcănescu) se mai observă cenzurarea pasajului în care Emil Cioran îl înfățișează pe Mircea Vulcănescu în Parcul Versailles. Prin 1939, cu ocazia unei plimbări în oaza de verdeață a acestui parc, Mircea Vulcănescu ar fi făcut o inedită teorie a Paradisului. Lui Cioran expunerea prietenului său i-a părut memorabilă. Astfel că la un sfert de veac si-a amintit de ideea vulcănesciană a faliei metafizice pe care o implică Raiul, falie care-l face să semene unei monade cu o singură fereastră spre Dumnezeu. Or fereastra Raiului de care vorbise atunci Mircea Vulcănescu n-ar fi putut fi știută decât de cei aleși. Ea ar fi fost - ca să spunem așa -, dovada de netăgăduit că Vulcănescu știa despre Paradis lucruri pe care alții n-aveau cum să le știe. (v. Isabela Vasiliu-Scraba, *Emil Cioran prophète de la vraie sainteté (à propos de Mircea Vulcănescu)*, în rev. „Origini. Romanian Roots”, vol. XV, Jul.-Dec. 2011, pp.22-25; în românește în rev. „Acolada” (Satu Mare), 5/2011, p.25 ; sau <http://www.isabelavs.go.ro/Articole/IVS-CioranColocvii5a.htm>).

(13). Iată două traduceri „trădătoare” (traduttore=traditore) puse pe piață de G. Liiceanu prin Ed. Humanitas: Când Cioran zice în 1972 că părinții i-au fost **deportați** de administrația ungară la vremea „Războiului pentru întregirea neamului” (M. Vulcănescu în *Enciclopedia României*, vol. I, *Statul*, București, Imprimeria Națională, 1938; fișă re-editată de I. Opreașan la Ed. Saeculum I.O., București, 1999), F. Schanz-Pandulescu traduce **transportați** (Cioran, *Convorbiri*, Ed. Humanitas, 1993, p. 7), ceea ce este oricum mai bine decât „teleghidați”, „teleportați” sau „transgresati”. În *Demiurgul cel rău* (2006, p. 140), subliniind falsitatea și vulgaritatea modernilor încrâncenați care „veulent que la raison soit à tout prix partisane”, anticul Homer îi apare mult mai civilizat în măsura în care își permitea luxul **obiectivității**: „à une époque tardive comme la notre, il n'y a plus de place que pour l'attitude” (*Oeuvres*, p. 1248). Ideea cioraniană că pasiuni joase îi determină pe moderni să nu lase loc decât prefăcătoriei și partizanatului apare distorsionată de Emanoil Marcu prin următoarea traducere de tip „furculision”: „într-o epocă târzie ca a noastră, nu mai e loc decât pentru *atitudine*” [probabil ceva de domeniul eticii comuniste care cerea tovarășilor să ia atitudine împotriva dușmanului de clasă]. Gândindu-se la milioanele de români care în temnițele comuniste continuau după război „ciclul suferințelor”, Virgil Ierunca notează „prostituția intelectuală” a „modernului” J. P. Sartre căruia „nu i se cere decât o informație **obiectivă**. Dar el dă dovadă de ipocrizii și amnezii inexplicabile” (*Trecut-au anii...* Jurnal 1949-1951, București, 2000).

(14). Vezi Isabela Vasiliu-Scraba, *Noica printre oamenii mici și mari ai culturii noastre, la 25 de ani de la moarte*, în rev. „Acolada” (Satu Mare), 2/2012, p.19; sau <http://www.isabelavs.go.ro/Articole/IsabelaVS-25aniNoica4.htm>. Sensibil la dimensiunea religioasă a lui Cioran, un bun traducător se dovedește a fi Andrei Brezianu: „Personal cred că religia merge mult mai în adâncime decât orice altă reflecție a spiritului uman și că adevărata viziune a vieții este religioasă. Omul care n-a trecut prin religie și care nu a cunoscut tentația religioasă este un om vid”. (Cioran în vol.: *Convorbiri cu Cioran*, București, 1993, p. 234).

(15). Vezi articolul jurnalistului I. Spânu postat în 5 iunie în „Cotidianul” despre revista „România literară” care „renunță la origina-

litate” și publică texte care au mai fost publicate <http://www.cotidianul.ro/nicolae-manolescu-publica-un-text-inedit-care-a-mai-fost-publicat-de-doua-ori-215100/>. Expresia „renunță la originalitate” am citat-o din textul unei clujence care scria că Revista „Tribuna” ar „renunța la originalitate”, text on-line cu „particularitatea” că exact ceea ce era prezentat în prima parte a articolului ca indiciu al lipsei de originalitate, în final era înfățișat drept o practică uzuală a revistei „Observatorul Cultural” care și ea „renunță la originalitate”. Or tocmai revista bucureșteană era dată drept model demn de urmat la Cluj. Referitor la sporirea calității unui text mai elaborat (situație neobservată de confuza autoare la citirea „Tribunei” scoasă de dl M. Arman), se știe că Mircea Eliade (pe când coordona cele 16 volume ale Enciclopediei Religieiilor apărută în SUA în 1987) văzând numărul sporit de cuvinte la puținele fișe pe care i le dăduse tânărului Culianu să le scrie, l-a trecut drept autor și pe cel care îmbunătățise calitatea textului compilat de Culianu. De aceea fișele profesorului de română de la Groningen apar în general cu dublă semnătură: Culianu și Cicerone Poghir, mai în temă cu istoria religiilor decât I.P. Culianu, „un peu ‘securist’ sur les bords” (vezi Isabela Vasiliu-Scraba, *Himera „Școlii de la Păltiniș”*, <http://www.scribd.com/doc/45916589/Isabela-Vasiliu-Scraba-Himera-%E2%80%9CScolii-de-la-Paltinis%E2%80%9D-ironizata-de-Noica> și *Himera discipolatului de la Păltiniș, prilej de ironie din partea lui Noica* <http://www.scribd.com/doc/164908931/Isabela-Vasiliu-Scraba-PatinisHimeric-2>). În 21 iulie 1977 Culianu îl informa într-un post scriptum pe marele istoric al religiilor că i-a cenzurat interviul luat la Chicago în mai 1975 unde ajunsese cu sprijinul (inclusiv financiar) al profesorului Eliade. Tânărul de 27 de ani modificase următoarea afirmație a lui Eliade: „**comunismul este o lume dominată nu atât de marxism cât de poliția secretă**”. Ce nu-i plăcuse? Desigur, întregul conținut: Atât constatarea terorii ideologice: „am eliminat cu totul marxismul” îi scria I.P. Culianu, fost membru PCR încadrat în „domeniul ideologic” prin postul de la revista Secolul XX (primit înainte de plecarea în Italia), cât și evidențierea ponderii Securității (a poliției secrete), a cărei teroare depășea în comunism teroarea ideologiei unice. În anul când faimosul istoric al religiilor fusese ales membru al Academiei Belgiene (pe 19 febr. 1977), asistentul de română de la Groningen (care ținea în secret legătura cu securiștii de la „controlul secret”, trimițându-le chiar și în anul 1985 note informative despre academicianul Eliade, vezi *Mircea Eliade în arhiva Securității*, Ed. Mica Valahie, București, 2008, p.230-233) i-a scris că și-a „permis să înlocuiască fraza cu *controlul secret* și să elimine cu totul marxismul” (I. P. Culianu către Eliade, 21 iulie 1977).

(16). Vezi Isabela Vasiliu-Scraba, *Pelerinaj la Păltinișul lui Noica*, sau <http://www.isabelavs.go.ro/Articole/inculturaPaltinis6.htm>.

Goya - Viscol

Corneliu LEU
(membru USR)

CA SĂ AVEM CERTITUDINEA EGALITĂȚII EUROPENE A FIECĂRUI VOT EXPRIMAT !

În legătură cu toate nemulțumirile ce răbufnesc de câte ori vreun act - mai mult sau mai puțin oficial, dar provenind de la un oficial al Uniunii Europene - ne plasează în câte o categorie a doua, ca pe un fel de second-hand european, la limesul aspirației (și drepturilor) politice ale continentului văzut în unitatea sa, tot de atâtea ori, cât se poate de clar, am afirmat că reacțiile noastre nu aparțin acelui curent care s-a dovedit ca eurosceptic. Ci, dimpotrivă, e vorba de reacția firească a unei gândiri naționale care aspiră cu toate simțămintele sale spre europenism iar, dacă se revoltă, se revoltă împotriva acelor persoane și acelor fapte care provoacă euroscepticismul!... Împotriva celor care, încă minaiți de vreun egocentrism național cu tendințe de superioritate, nu-și dau seama că, eludând criteriile unei democrații reale și ale unui respect personalist pus la baza relațiilor internaționale, impunând diferențieri ce amintesc de regretabile năravuri de superioritate statală, subminează chiar organismul comunitar european pe care au pretenția că îl conduc.

Din acest punct de vedere, poziția mea nu este eurosceptică, ci doar una de înțelegere a euroscepticilor care iau această poziție, dar nu cu anumite tendințe de egoism statal în pragmatica intereselor, precum și acei lideri europeni care nemulțumesc. Ci doar a acelor eurosceptici care și-au dorit slujirea unei doctrine unitare comunitare, însă își dau seama că unele măsuri și tendințe, atât în planul vieții materiale cât și a drepturilor sociale, nu au destulă sinceritate spre a servi întreaga populație a continentului.

Asta trebuie să o spunem răspicat. Pentru că există în conclavul european poziții care înclină sau, oricum, chiar dacă nu se exprimă fățiș preferențial, conțin premise spre încurajarea unor elemente de dominație între guvernări. Există ca atare și nu este cazul aici să vin eu să dau exemple în această direcție de vreme ce fenomenul de euroscepticism a apărut în chiar interiorul organismelor Uni-

unii. Așa că mă mulțumesc să amintesc unele afirmații care pretind că însăși moneda unică Euro are mai multe afinități decât ar trebui cu Deutsche-Bank și că experiența implementării ei chiar în orice țară dintre cele mai occidentale (nu mai vorbim de cele la care se încearcă acum o oxigenare artificială și nici nu ne gândim la turbulențele pe care le-ar putea aduce sărăciei altora), a avut uneori rezultate împovărătoare, dacă nu chiar devastatoare pentru anumite economii sau anumite categorii sociale.

Pe asemenea criterii, acum, în prag de noi alegeri europene, în fața apropiatului bilanț pe care va trebui să-l facă cel mai perdant și mai superficial dintre Parlamentele care s-au perindat la Strassbourg și Bruxelles, în fața multor măsuri nesigure și redundante care au caracterizat legislatura ce se încheie, cred că e momentul să formulăm cu toții, limpede și cinstit, ce așteptăm de la viitoarea legislatură continentală. Să ne direcționăm sufragiul, fără obligații ascunse și fără oportuniste, ca un adevărat corp electoral al Continentului care vine să-și exprime civic opțiunile cu certitudinea egalității fiecărui vot exprimat, indiferent unde a fost exprimat, dacă e vorba de actul de opțiune la care subscriem în calitate de cetățeni europeni. Adică fie el, votul nostru european, depus într-o urnă din Metz-Moselle, ca să dau prioritate marii prietenii europene bazate pe Alsacia și Lorena, sau prin preajmă, la Nancy, ori Bonn; fie el depus la Liege sau Luxembourg, ca să recunoaștem de unde provin cei mai buni (dar și cei mai mulți și mai bine hrăniți!) funcționari europeni; fie că ne referim la votul care vine cu tradiția culturală a unor centre precum Heidelberg, Sorbona, Praga și chiar Cluj, fie că ne referim la urnele din zone viticole ca la Porto, la Chianti, la Gâmba bulgărească sau la zaibărul Băileștean; fie că luăm locuri istorice de luptă ca Waterloo, Navarone, linia Maginot, Mărășești, Banska Bistrița, locuri turistice din Baden-Baden, din

Cipru, din Malta ori de pe Valea Prahovei, sau chiar și locuri rău famate din astăzi mutata Rue des Charbonniers, Pigalle, St.Pauli, ateniana stradă Boucourestiou sau șoseaua de centură a Ploieștilor (că și acolo se votează la fel de democratic!), el, votul, să aibă aceeași valoare și aceeași încărcătură de voință civică, spre binele populației Europei!

Pentru că, dacă stăm și ne gândim bine la alegătorul nostru așteptat în mai să-și dea votul european, întrebându-ne ce știe el despre entitatea parlamentară pentru care votează, mă tem că-și va aminti doar măsurile coercitive ale pazei granițelor pentru care nu suntem în Shengen și, mai degrabă, pe cele restrictive ale accizelor la carburanți, sigiliilor pe cazanele de țuică, falimentării micilor producători de lapte de la vacuțe autohtone; ale restaurantelor care nu mai au voie la oliviere și la bicarbonat în mititei, ale referendumurilor a căror gravitate nu e percepută, a timorării unor creștini cu frica de Dumnezeu, nu neapărat de pretențiile îndreptățite ale invertiților, ci de prea marea atenție care se dă acestora în defavoarea normalității. Precum și, vorba recentă a Guvernatorului Băncii Naționale: riscul de a ajunge la o monedă unică a cărei valoare conferă țaranului român 80 de euro pensie; adică, nu mult peste abonamentul de metrou al convivului său la petrecerea acestei vieți, dar care trăiește în țări occidentale.

Or, când ajungi la un sufragiu universal de această amplă dimensiune, care trebuie să consolideze europeanului conștiința că Patria Unică a continentului său îi oferă certitudini pentru care merită să lupte și chiar să se sacrifice ca să și-o apere (acesta este, doar, și nu altul, sensul votului pe care-l dai pentru o guvernare care știi că te reprezintă!), atunci trebuie și să știi ce aperi, sau pentru ce lupti... Că doar n-o fi prost omul să lupte pentru măsurile restrictive, oricât de înțelepte ar fi ele!!!...

Avem, ca revers al medaliei, exemplul recent chiar al unor orânduiuri foarte discutabile, dacă nu condamnabile, cum ar fi acum dispăruta Jamahiriye a lui Gaddafi. Dictatorul a avut susținere până în ultima zi și, dacă n-ar fi deranjat anumite interese confesionale, ar fi fost mai greu de dărâmat. Fiindcă partea de populație care-l susținea știa clar că, de pe urma bunului comun pe care li-l administra acel regim dictatorial, aveau electricitatea, spitalele și învățământul absolut gratuite, nu existau impozite pe imobile și locuințe, iar creditele erau fără dobândă; falsificarea medicamentelor se pedepsea cu moartea, automobilele erau vândute la preț de fabrică, iar litrul de benzină costa 0,14 \$. Posibil să fie vorba și de unele aberații, impuse artificial; dar ne mai pasă asta când noi, în deplină democrație europeană, privim cum ni se duce bunul comun pe alte direcții, fără folos pentru cetățenii care-i sunt proprietarii de drept, la un mod nu numai speculativ, pe care legile pieței libere îl acceptă cu jumătate de gură; ci de-a dreptul sub semnul speculei ilicite, cea universal penală, care e și mama și sora și urmașa corupției, putând veni din toate aceste direcții?!

O asemenea întrebare dură și regretabilă se leagă de motivarea votului pe care-l dăm. Fie el și pentru Europa. Ea se conjugă cu sensul interogativ grav și nu caragialesc: „Eu pentru ce votez?!... Că doar n-o să ni se spună acumă că votăm pentru a ni se lăsa mititeii legali în Europa, sau pentru că au recunoscut brevetul cârnaților de aceeași sorginte cu Doamna Udrea!... Omul votează pentru un crez, pentru un interes, sau pentru că se regăsește reprezentat printr-un program de guvernare, așa că avem dreptul să ne întrebăm cum ne regăsim în programele europene pentru care votăm. Poate Europa aduce o ușurare substanțială și rapidă a împovărilor noastre, sau o garantare a nivelului de trai? ... Dacă spunem că da, am vrea să vedem un program concret de măsuri în acest sens. Sau, dacă nu pe un domeniu atât de larg, măcar pe unul mai restrâns, mai limitat, cum ar fi chiar și cel mărunț al proiectului de a se plăti pentru celulare un singur abonament european. Da, așa ceva concret și la obiect, dar mai încurajator pentru nevoile noastre decât telefonul. Orice: o ieftinire de benzină, de produse industriale sau de medicamente. Un deziderat economico-social propunând soluții concrete pentru care să spunem: Da, pentru așa ceva merită să merg la vot.

Iată, vorbind de medicamente, chiar că-mi vine o idee prin faptul că lipsa lor acută nu e niciodată o problemă de producție, ci de comercializare. Iar medicamentele, în mod cât se poate de antiumanist dacă ne gândim

la etica și morala creștină a relațiilor comerciale, fac parte dintre produsele la care sunt permise foarte mari adaosuri comerciale, cred că, în mai toate țările europene. Ba, atunci când, cu chiu cu vai, se încearcă un minim de corelare cu bugetele populațiilor respective, te trezești că dispar, ducându-se pe alte piețe unde se vând cu un preț mai bun, ca și cum Schengenul ar fi numai pentru amărății care au bani de călăuze, iar, în asemenea cazuri, picioru-n prag n-ar trebui pus.

Ei bine, o reglementare în domeniul acesta, un pachet de măsuri care să impună cât mai marea apropiere a prețurilor de piață cu prețurile de producție, o serie de restricții care să nu permită abuzuri pe principiul rapace: „când e vorba de sănătate omul dă oricât” și o suită de programe de finanțare cât se poate de încurajatoare și stimulativă a industriei de medicamente în fiecare țară, a intercesiunii brevetelor și a altor măsuri prin care să se recunoască marele adevăr de natură umanitară că **medicamentul nu este o simplă marfă**, adică nu este o simplă invenție comercializată conform legilor dure ale finanțelor și nu are nimic de-a face cu suratele sale cosmeticele. Ci: **medicamentul este un bun comun care asigură starea de sănătate a populației continentului**. Conjugând asemenea măsuri și deziderate exprimate deocamdată numai în acele acțiuni sociale ale Bisericii care își permite să facă apel la „*înaltele îndatoriri etice din lumea finanțelor*”; fundamentând teoretic un anumit prag pus comercialului față de elementele de securitate a populațiilor și ale ființei umane precum securitatea alimentară, a habitatului, a stării de sănătate, a aspirației la educație în tinerețe și la activitate îndelungată prin îngrijirea socială a senectuții, până când acestea devin drepturi legiuite într-o nouă concepție despre constituționalitate; făcând ca ființarea par-

lamentară să urmărească exact asemenea măsuri de descărcare fiscală a industriei de medicamente și de descurajare a adaosului antiuman în comerțul cu ele, nu credeți că s-ar creiona mai bine personalitatea guvernării unite a Europei, pe criteriile umanismului?... Doar, în diacronia definirii geopolitice a continentului nostru ca o entitate, acest umanism este unanim recunoscut drept cel mai important produs al gândirii ei!

Cândva, în ascensiunea sa, democrația creștină își pune asemenea probleme doctrinare; apoi li s-a năzărit unora nevoia de a pune accentul pe pragmatismul supunerii față de niște legi financiare care li se păreau mai populare decât aspirațiile spirituale născute din morala religiilor. Și iată că, până și în situațiile când respectăm statul de drept, tot nu știm exact despre ce fel de drept e vorba. Pentru că, tot mai mult, de la statul de drept umanitar, începem să eșuăm spre statul de drept fiscal; stat în care liderii cu viziunea politică a valorificării resurselor umane sunt înlocuiți de funcționarii care știu mai bine să le taxeze pe acestea. Iar problema bunului comun care, prin însăși natura lui nu produce taxe, ci produce direct capital și avantaje pentru cetățeanul-proprietar al lui, nu mai intră în atribuțiile nimănui, tocmai pentru că starea de confuzie aduce avantaje unor anumite cercuri spoliatoare.

Ideea mi-a venit întâmplător, printre altele. Căutând și eu, pentru a mă simți mai la rostul meu în calitate de cetățean al Europei, un argument superior celui al lărgirii abonamentului la telefonie mobilă. Dar tare aș fi fericit și tare m-aș simți motivat să merg la vot, dacă aș vedea în anumite programe electorale deziderate de genul: „**UN COMERȚ CU FAȚA UMANA PENTRU PRODUSELE FARMACEUTICE CARE ASIGURĂ SĂNĂTATEA PERSOANEI UMANE**”.

Goya - Vânzătorul de veselă

Ion PACHIA-TATOMIRESCU
(membru USR)

Rostiri de rosturi în doi

„Dialoguri” - deloc antic-platoniene - aduc în panoul central, „cu doi emițători”, în „sudură fină”, neîngăduind (în „binom”) vre-o distincție („dichotomică” / „dicotiledonat-androginică”) în afara „monolit-liricului”, **Luminița Zaharia** și **Cristian Țirlea**, și cu „un singur receptor”, sub pecetea lirismului de dimineață, evident, dacă ne luăm după copertă și după pagina a treia, sub un titlu pronominal-întăritor, **Tu însămă, Însuși eu** (Buzău, Editgraph, 2012)*, „cu diagonalele rombului poetic perfect” trase și încrucișate pentru unghiul de fugă în orizont metaforic („realitate” surprinsă grafic-admirabil de coperta și ilustrațiile Alinei Astăluș).

Dacă despre partenerul de dialog nu prea sunt „date vocalic-ereditare-inconfundabile dinspre vreun țârlesc neam literar”, despre Luminița Zaharia se știe - „ca la **curriculum vitae**” - că trebuie să i se dăruiască lira unui trandafir de rubin îmbumbitor, în 30 septembrie (în tramvai tras de cai de București, pe Șoseaua Olteniței, nu în Turnul Măgurele, unde-a văzut lumina zilei în anul declanșării literarei resurecții și a paradoxismului, 1964), că-i o valahă, de naționalitate, că-i licențiată (din 1988) a Facultății de Finanțe-

Contabilitate - A. S. E. - București, că a debutat în anul 1991, cu versuri, în ziarul **Te-leormanul**, colaborând apoi la o serie de gazete - **Arcadă**, **Boema literară**, **Cafeneaua politică și literară**, **Caiete silvane**, **Caligraf**, **Cetatea**, **Climate literare**, **Meandre**, **Observatorul** (de Canada), **Oglinda literară** etc. -, la o mulțime de antologii (chiar dacă-s la moda „ciupercilor după ploaie”, lirică: **Paisprezece poeți din sud**, 2001; **Ce enigmatică ești, femeie!**, Drobeta Turnu Severin, 2008; **Mirajele vieții**, Suceava, 2008; **Antologie de poezie și comentarii**, Iași, 2008; **Lira în patru puncte cardinale**, Bacău, 2010; **A treia carte - poezii**, Bacău, 2012; etc.) și că publicat-a, în afară de prezentul, încă șapte volume de versuri: **Lecții de melancolie**, 1997 (Alexandria, Ed. Te-leormanul Liber); **Singură prin Uchronia**, 1999 (*ibid.*); **Fulgerul lovește o singură dată**, 2003 (*ibid.*); **Contraste**, 2005 (București, Editura Eminescu); **Totul cântă-n jurul meu!**, 2007 (*ibid.*); **Are mama două fete**, 2008 (*ibid.*); **Băiatul cu cărțile**, 2009 (*ibid.*) etc.

Recentul volum, **Tu însămă, Însuși eu**, are un interesant cuvânt de întâmpinare a distinsului receptor, ce-l asigură că prezentul «s-a născut nepremeditat, ca firul ierbii, din dialogurile lirice purtate de doi oameni [...] în cadrul cenei literare **Lira21**, condus de poeta Cristina Ștefan...» (p. 5). În locul clasicului „cuprins”, ca „text de închidere”, apar „două declarații” ale autorilor volumului, «dintr-un interviu „secret”» luat de Ana Maria Gîbu, „declarații” menite a susține titlul cărții: «Ne deosebesc câteva lucruri: Alina, părinții, apartamentul, în rest..., Luminița sunt eu!» (Cristian [Țirlea]); «Spune-mi de cine te îndrăgostești, ca să-ți spun cine ești!» (Luminița [Zaharia]).

Chiar dacă „gura presei” ar zice că „formula dialogurilor” nu-i deloc „ieșită din comun(ă)” - desigur, nu Comuna din Paris, ci „comuna poemului” -, sau că „textele, în majoritatea lor, sunt de „album de familie”, noi ne facem datoria criticii (de întâmpinare

și, apelând la paremiologie, cum făcut-a Luminița Zaharia - la „tema valahă a **însoțirii**” (*supra*) -, de ce să nu spunem răspicat că nu-i rău (de valuri) ca să încercăm / cercetăm marea eternității lirice cu degetul nadirului arătător de zenit”...

Primul text al volumului, ca **dedicație la o hologramă**, aparține Luminiței Zaharia - ce-și vectorizează versuri-degete de câmp electromagnetic până-n vârsta «lui Cristian Țirlea, la jumătate de secol»: **poeții nu se-ating, ei sunt doar fulgi / de zăpădică, și dispar când focul / realității îi lovește-n tample... / și-o hologramă blândă le ia locul...** Îngăduindu-ne a-i lăsa în pace drăgălașul diminutiv, **zăpădică** (pentru ilustrarea holografiei / hologramei dinspre „oglinza macrospartă”), mai mult ca sigur, diminutiv încă neviscolit, spre a-i fi amendat de Titu Maiorescu, făcându-ne a nu observa - dincolo de „l'air beau” / „les neiges d'antan” și peste pana lui François Villon - **argoticul „măi dudă”** (p. 7), trecem la textul secund, **Un înger și o îngerită la sfadă cu norii**, al lui Cristian Țirlea - ce nu cade neapărat în excrementism (la modă și „de noadă”) atunci când trimite accentele-i sinestezic-baladești (de data asta, nu villonești, ci topârceeniene: «să știi că am să-ți ard - ca-n Topârceanu! - / nasul, norul și picioarele» - p. 10), desigur, la nuditatea angelică (de înger / îngeră): **nu m-a părăsit / m-a dăscălit / „la Soare să te uiți când ești gătit”! / am ascultat smerit / iată-mă-s în curu'gol, / pe un nor...** (p. 9).

Mai la vale de-aceste texte ale „deschiderii” dialogurilor lirice zaharian-țârliene, interesantul erou al poemelor, ivit ianusbifrontic, prin „sudură în oglindă” a jumătăților Androginului, „jumătatea-înger” și „jumătatea-înger[ită]”, își arată irepresibila-i sete de ludic, participă la o serie infinit-cotidian-cosmică de evenimente.

Ea-El / Eroul Liric „se împiedică de vise”, se joacă de-a metafora, dar inventează și «un joc în doi», cu interdicția de-a se rosti **te iubesc** (p. 11), spre a constata neverosimilul

aserțiunii (coșbuciană în fond) că «fata care... a fost fată / nu mai simte fiorul niciodată», spre a corija imediat impresia (dinspre cotidiană ceașcă de cafea): *prima iubire e cafeaua de dimineață / doar ultima iubire contează / în sânge / doar ultima iubire donează / întregul suflet - testament olograf, / doar atunci Dumnezeu te recompensează / raiul sau iadul - / asta dacă nu te fac stelele praf* (p. 12); observă apoi că «mama nu este / Rhéa // nu este / Cybèle» (p. 13), «știe pe dinafară / alunițele inimii» (p. 16), se culcă la propria-i umbră, trezindu-se speriat, când gușterele «îi gădilă visul» (p. 21), alcătuieste scrisori «pe foi, pe trena sortii, / pe plajă, sau pe frunze verzi / de luminița-noptii» (p. 25), are «lacrimă nepe-reche» (p. 36), creieru-i «zburătățește prin aer», umple «craterul / lăsat de sucombarea poeziei / cu versul tău viu» (p. 47), cochetează cu micropoemul-haiku / senryu («miros în copaci / verde de Paris galeș / năzdrăvan final» - p. 48 / iha! în versuri / cu perdeaua norii scunzi / trei cartofi un leu» - p. 51), ori se trezește într-o ironică zariște folclorică, într-o gorjană hăulită la titlu - «helău mama, văleu tata, vă ia soarta cu lopata» (p. 60) - și sorcovită-n conținut (cules din „strigătura peste sat”): *cu pețitu’om primi / dar pe urmă greeu va fi / să alegem dintre doi... / ei ca ei, dar noi... ca noi / responsabili părinței / de fete și cretinei / hai să dăm în bobi, mai bine, / sau să le dăm endorfine / că așa blazați și proști / puteau fi numai ai noștri... // crăcănatul cu rebela / și voil’ telenovela...! / cumișelul și cumintea?! / ar sta-n loc Terra și... min-tea...* (p. 60); în ultimă instanță, ianusbifrontistul erou liric mai declară (coșbucian-topârcenian): «pe furiș în luminiș / salivam la două fete / goale cu bălae plete / când m-au prins m-au dezbrăcat / și-am ajuns acas’ bărbat...» (p. 63); sau „învață să sărute spaniola” (p. 65), ca «pam flecaru’ / pam flețu» (p. 75, ori se vede și cu «lacrimile raționalizate» (p. 79), și dormind ca un sultan, «cu Luna de mână», până devine «pasăre de noapte» (p. 82), până „se îmbracă în sinceritate” (p. 84) și se duce «la cules de berze» (p. 98), în vreme ce: *crabii merg în pas de defilare / madame melc are uger / ploaia smiorcăie speranțe / taurul se îndrăgostește de roșu / amintirile sunt necenzurate / capitala inimii este femeia...*

* Luminița Zaharia, Cristian Țirlea, *Tu însăm, Însuși eu* - dialoguri lirice -, Buzău, Editgraph, 2012, pagini A-5: 170; ISBN 978-606-8310-96-1.

Ștefan DUMITRESCU (membru UR)

Versuri

O, IUBITO

O, iubito,
Ești răspândită în aerul din jur până departe
Amestecată ziua cu lumina
Cosmos de întunerice înstelat
Mirosind a mere
Când e noapte
Străbătută de mângâierile vântului
Dinspre adâncul din mine înspre moarte
Plină ca un munte de cântecul ciocârlilor vara
Care pe noi sfâșietor ne desparte

Sufletul tău este atât de dens
în văzduhul care mă înconjoară
încât mă strivește
îmi vine să țip
ca o trestie pe un deal singură disperată amară

Cosmosul cel atât de plin de tine
parcă este fructul unei caise imense
înmiresmat adânc și frust
umplut cu miere de albine,
luminoasă și dulce
iar eu sunt sămburele lui
care-l gust,
când îmi mișc mâna prin aer
te mângâi
pe dinlăuntrul tău
ești atât de gingașă
că te-aș mângâia până
la sfârșitul lumii
cu o imensă părere de rău

și ești atât de înmiresmată
că întind brațele către tine
și te respir însetat
până în adâncul ființei mele
cu toate stelele
de rubine,
beat

acum ești tot universul
din afara mea

și universul meu
interior

de începutul lumii
melancolic urlu de dor

și văd atât de limpede
că aceasta este adevărata imagine
a ființei mele, plângând amar, hohotitor.

ATÂT DE MULT TE IUBEAM

Oh, iubito,
Atât de mult te iubeam
Măinile mele doreau însetate
să te mângâie
Încât au început să crească
Foșnind dulce
Înspre tine
Ca o câmpie

Iar pe trup mi-au crescut
Mii de mâini,
Ca niște lujeri de crini înfloriți,
Care se alungeau către tine
Cântând fericite
Să te îmbrățișeze
Fierbinți

Ochii mei erau atât de însetați
De tine
Încât au început să-mi crească
Mari în cap ca niște cercuri
Iar pe trup au început
Să-mi crească mii de
Ochi care se măreau
Ca niște aștri,
Înspre tine,
Avizi să te privească pe tine
Să te pipăie cu privirea
Albaștri
Profund, dureros, nesfârșit, bine

Și toată ființa mea
Pe nesimțite a devenit un fluviu
Atât de limpede
Că vedeai pietricelele albe și roșii
Pe fundul lui
Care clipoceă atât de dulce
Curgând înspre tine
Ca să te îmbrățișeze

Că se auzea în univers!

Józef CZECHOWICZ (Polonia)

Józef Czechowicz (n. 15.03.1903, d. 9.09.1939) - poet polonez din Avangarda interbelică, în anii '30 a fost puternic legat de Grupul literar Kwadryga. A fost un participant activ la viața literară a Lublinului (oraș căruia i-a închinat multe creații lirice), redactor la câteva reviste (înainte de toate reviste literare și pentru copii), de asemenea, lucrător la Radioul polonez, pentru care a scris diverse emisiuni.

Opera sa poate fi cuprinsă în volumele editate la distanță de câțiva ani: Piatra, Lublin 1927; Ziua ca orice zi. Poezii din anii 1927, 1928, 1929, Warszawa 1930; Baladă din cealaltă lume, Warszawa 1932; Pietrele vechi (împreună cu Fr. Arnstein), Lublin 1934; Sub fulgere. Poezii, Warszawa 1934; Nimic mai mult, Warszawa 1936; La ceas de dimineață, 1937; Warszawa Teatr Nowy 1939; Nota umană, Warszawa 1939.

PEDEM-ÎNVITEZĂ

Lumina copacilor fosforizanți aprinde turnurile osoase
a vibrat și torentul s-a revărsat pe table de automobile
strada Złota s-a umplut de zăpadă
suluri de fum benzină s-au făcut aurii din albastru azur

În fluturare de voaluri și coame
se vede clar că mașina te fletează
peisajele se năpustesc de amiază
zburam noi printr-un oraș negru murdar
deodată a lucit periferia
ca o prevestire a ogoarelor difazate

Se zburlește fenomenal grâul
fiecare spic este altul
însă
pe toate câmpurile vechilor pământuri
se găsesc cu miile identice
în fiecare an găsim la fel la Reims și la Przemyśl
toate sunt aurii-cenușii

Unul altfel s-a uscat
în caiet presat
lângă altul un iepure sărman
a pierit de coasă
al treilea în mâini murdare s-a topit
mi-au povestit copiii
că pe umeri au aripă
(trupșoarele bronzate ale fetelor aveau parfum de râu
din prerie)
acum gonesc fără aripi într-un citroen albicios
vântul bate din palme la viteza mea
precum la circ în galerie
și-apeacă spicele la pământ

Un spic două trei spice
buclete galben-cenușii
ale infinitului

dispar rând pe rând
din viteza mea
și a infinitului

KONIEC REWOLUCJI-SFÂRȘITUL REVOLUȚIEI

Și-a-ncruntat apa cărămidă frunțile
presate de casele de cărămidă
plutea barca neagră a vremii rele
deasupra orașului ca o silfidă

Ploaia țârâia pe scânduri și șipculițe
în curți și pe joagărele pline de talaș
pe cer era-ntuneric noros ca-ntr-o fundătură
de oraș
dincolo de cer se zărea un albastriu pe ițe
Stindardele muiate erau ude toate
fumul se rotea pe caldarâm
bețivănit de un roșu-cețos incendiar
se chiora la tine litera mare de tipar
de pe garduri

De pe drumul depărtat plesăit de baltă
salvele cutremură apusul dincolo de cazarmă
iar prin mahala
se prelungea deja în cântecelul lui Gavroche
în țcănituri neostoite
de mitraliere

KNAJPA - CRÂȘMA

Automobile trec mulțime
pătate pisicește de faruri rotunde
ne-ntorceam de la agapă
Brațe goale cu brățări se aplecau spre caldarâm
paralel la nivel și oblic
din gesturile damelor
deduceam că vor să-și petreacă seara în cabinete
să bea-ndelung și cu plăcere

Gheorghe A. STROIA
(Academia Româno-Americană)

Semne(le) de apropiere ale universului (ne)material sau CONSTANTA unui parcurs poetic

În poezia contemporană - în arealul căreia există o mare diversitate de tendințe, curente, specii - lirismul adevărat, incumbând mesaj și valoare, are din ce mai puține șanse, poate nu atât de a se naște, cât de a se afirma, de a se face cunoscut ori recunoscut. Doza specială de sensibilitate, trăirile împărtășite - menite să aline sau să vindece, lumina spectral-spirituală ce redă „orbilor vederea”, fac din poezie un balsam pentru suflet, un leac valabil oricărei neputințe și adaugă muritorului aripi pregătite de zbor.

Cu un parcurs ascendent, adăugând plus-valoare prin fiecare nou volum, aflat la al șaselea titlu de carte, Gabriel-Vincentiu Mălăescu se dovedește a fi un nume predestinat poeziei. Volumele sale - **Singurătatea din noi**¹, **Neștiutele pierderi**²; **Pavilioanele umbrei**³; **Templul nevăzut**⁴; **Marea de vise**⁵ - definesc, modelează și îi îmbunătățesc profilul universului liric propriu, crescând în intensitatea trăirii, fiorul liric fiind omniprezent,

cu subtile inserții meditative, nașterea, destinul și moartea, fiind punctele cardinale între care poezia sa se desăvârșește.

Dacă în volumul anterior, **Marea de vise**, poetul își clădește propria existență pe temeliile visului, aparent fragil, transformând fiecare etapă a devenirii sale în finalitate, prin împlinirea unui vis, în volumul sugestiv intitulat **Semne de apropiere**, poetul experimentează o serie de trăiri noi, uneori matinale, alteori vespérale, ce prevestesc iminența sfârșitului (ca un nou început) și dăltuirea în lespede eternității a propriului destin. În această multitudine de stări, poetul este asemenea meșterului Manole, blestemat să clădească și apoi să-și reclădească templul, dar binecuvântat să-și păstreze constant drumul, fără să epateze prin construcții opulent verticale, pregătite (parcă) să împungă cerul. Acest lucru denotă modestia poetului, obișnuit să respecte tăcerea, să scrie, să șoptească, să îngâne, spre a-și face - din actul creator - un izvor de sinergii: *Clădesc în închipuire încăperi suprapuse,/ fiecare dintre ele poartă un vis nerostit.// Nu mă regăsesc nicăieri pe verticală/ și atunci aduc totul la același nivel,/ de unde, ca un demiurg,/ recompun lumea*⁶;

Ciclurile vieții, sunt cu foarte mare atenție studiate și apoi redată în poeme de o simplitate cuceritoare, cu o evidentă marcă meditativă. Pentru poet, răsăritul, amiază, amurgul, înserarea și noaptea, sunt cicluri ale unei zile (ca, de altfel și ale „zilei” eterne), pregătite să anunțe zorii, pentru ca sisifical tremolo să reînceapă. **Începutul** e firesc, obișnuit, dar poate nu atât de normal într-o lume anormală: *La început/ viața/ e o fereastră,/ prin care privești/ oamenii, faptele, visele ...// Apoi,/ fereastra se închide*⁷. **Parcursul** „zilei” devine deja o luptă continuă, atât cu sine, cât și cu ambientul uman-dezumanizat, în cotidianul ostracizant. Binele și răul fac parte din ființă, ciocnirea energiilor

rezultate provocând durere și rareori exaltare: *... e-o luptă acerbă între bine și rău,/ din care răzbate numai durerea*⁸. În acest sinuos periplu, durerea devine obișnuiță. Un *modus vivendi*, pe care poetul îl experimentează în fiecare clipă a existenței sale. O durere surdă, datorată nu atât neacceptării de către semenii săi, ci doar neînțelegerii valurilor de energie negativă - venind dinspre... - ce-l lovesc fără niciun avertisment. În plină vară, suflul poetic se regăsește în plină iarnă, când viscoalele aspre îi amorțesc simțirea: *Te arunci în viscol,/ să simți durerea/ ca pe un exercițiu/ de autoflagelare*⁹. **Finalitatea** este similară căderii arborelui captiv în plină furtună sau stingerii mute, într-o tăcere abisală, dincolo de marginile zării: *Doar furtunile își fac simțită/ absența,/ până când, într-o zi,/ un fulger venit pe neașteptate/ a doborât ultimul arbore*¹⁰ sau: *Fără urme de sânge pe pietre,/ lumina se stinge la marginea zării,/ viața se scurge din trupul rănit,/ în colțul neștiut al uitării*¹¹. În această finalitate, scopul fundamental este acela al urcării către cer, pe o scară cu treptele reprezentând pașii muritorului prin febra trecerii: *Slujitorul/ a aprins candelabru nopții.// Liniștea s-a umplut/ de albastru.// Ochiul a desenat scara/ pe care să urc la cer*¹².

Cu delicatețe și fără să devină intempestiv, printr-o prozodie expresivă, ajungând repede la sufletul lectorului avid de poezie, Gabriel-Vincentiu Mălăescu împarte flori de gând, așterne pe fiecare vers amprenta imuabilă ce-i caracterizează stilul. Vârtejurile (pe)trecrii se țin departe de spiritul puternic, succesul și frumusețea vieții constând - până la urmă - în șansa acordată fiecărui nou început și în puterea de a efectua alegerea corectă. Această „alegere” este indisolubil legată de noțiunea de „ales” - fără de care orice lucru s-ar dovedi a fi fără sens și urmă

de condescendență: *Pe creștetul pietrei stau așezați/ îngeri și demoni laolaltă;/ nimic nu pare de neînvins,/ doar să știi cine este alesul*¹³. Și dacă tot se face vorbire despre un Ales, cu certitudine ridicat la rang divin, atunci poetul îi ridică un templu, în care paznicii destoinici nu pot fi alții/altele decât cuvintele, ridicând rugăciuni întru nemurire: *Secunde se pierd,/ spaima se retrage-n cuvânt,/ mii de păsări dispar fără zbor*¹⁴.

Poezia lui Gabriel-Vincentiu Mălăescu impresionează prin claritatea izvorâtă din dorința de a nu epata în niciun fel și nici de a abate atenția lectorului de la esențe. Versurile sale sunt comprimate la maximum, reduse ca întindere, la finalul cărora se află rugul, pe care arde sentimentul transformat în florilegiu, se coboară cerurile să-și încălzească mâinile sacre, se pleacă frunza plină de clo-rofilia lumii. Multe dintre versurile sale, descriptiv-enunțative, poartă în ele aromele unui pastel, debordând de cromatică, de la câmpii întinse peste care se leagănă în soare câmpuri de maci și până la crâmpoie (în)lunate, peste care tăcerea nopții e tulburată doar de scrâșnetul penelului pe hârtie. Zăpezi de mătase, întinderi de gânduri albe, sentimente de nostalgie, rareori revoltă, adeseori ubicuul sentiment de nimicnicie în fața Nemărginirii Universului: *Mătasea zăpezii cal-mează privirea,/ curg râuri de ceață în labirint,/ dincolo de deal se ascund inimile/ din trupuri risipite în timp*¹⁵.

Mai mult, în această lume siderală, poetul, făcând o anamneză la rece a vieții sale, se întreabă dacă destinul i-a fost completat sau împlinit prin poezie, dacă toate restanțele efemerei existențe au fost achitate și datoria stinsă. Însă, această „datorie” karmică nu se referă la ceva anume sau la un anume loc, poetul fiind veșnicul pelerin în căutarea unui tărâm de odihnă, a unui pat de somn, dar mai ales al unui loc în care visul său să se convertească în foc viu. Practic, așa după cum preceptul biblic spune - „Unde sunt doi sau trei adunați în numele Meu, sunt și Eu în mijlocul lor”, așa și poetul crede cu tărie că, în acel loc, Muza i s-ar putea cuibări în suflet și l-ar trimite să smulgă din tărâmul zeilor Lumina (Focul) asemenea lui Prometeu: *Căutându-mi locul aici,/ vreau să pot spune-ntr-o zi/ că mi-am făcut datoria,/ că mi-am împlinit destinul./ Pot pleca liniștit*¹⁶... Similitudini ideatice cu cele din opera expresionistului german Yvan Goll¹⁷, aed al diversității până la euforie/anxietate proteică.

Adevărurile enunțate în opera lirică a poetului ploieștean sunt la fel de simple și de expresive, înlănțuind în chingi de foc simțirea, mintea, eul, visul. Adevărurile des-

pre Viață, Moarte, Trecere, Umbră, sunt retorici, ale căror răspunsuri se află doar la îndemâna sufletului Iluminat - *Ca să mori,/ trebuie să te naști mai întâi;/ apoi, cu fiecare secundă care trece/ nepăsătoare,/ să te apropii negreșit/ de veșnicie*¹⁸ - sau recursuri la percepțiile moral-creștine - Dragostea, Înțelegerea, Toleranța: *Înțeleg/ să-mi așez cuvintele/ cât mai aproape de inimă./ Nu vreau să răspund/ la pumn cu pumnul,/ la nedreptate cu nedreptate./ Cel ce se face vinovat/ nu are decât o singură cale/ de urmat:/ să-și recunoască greșeala/ și s-o îndrepte*¹⁹.

Privind către înainte, poetul ne învață să descoperim viața pas cu pas, să conștientizăm că fericirea vine din lucruri mărunte, că este mult mai benefic să bucuri sau să iubești, decât să întristezi sau să urăști. Iată, de fapt, modul său de a privi viața și de a-și face din cale o trecere lină, departe de răul cotidian și de lumea teribil-îndepărtată de frumos: *Să luăm/ bucuria cuvintelor/ și să o dăm/ oamenilor./ Să luăm/ tristețea cuvintelor/ și să o transformăm/ în iubire./ Să luăm/ esența cuvintelor/ și să o convertim/ în credință*²⁰. **Semne(le) de apropiere** sunt, evident, însemnele unui parcurs constant pe tărâmul poeziei, ce indică o creștere prin fiecare nou volum. Ceașca din care poetul își soarbe doza zilnică de poezie este liniștea sufletească, din care se inspiră și pe care o împărtășește în mod constant, o ceașcă pe care o (re)găsește adesea goală, căci: **Dacă vrei să ai liniște sufletească, atunci trebuie să înveți să bei ceai dintr-o ceașcă goală**²¹.

În spectrul liric actual, modele precum Victor Sterom, Lucian Gruia sau Baki Ymeri au influențat cu certitudine poezia lui Gabriel-Vincentiu Mălăescu. Marca sa de originalitate este, fără îndoială, simplitatea, căreia îi arondează un suflu nou. O poezie ușor eclectică, ce împrumută câte o măsură din toate: cupele florilor, savoarea măceșilor, albastrul finit-infin al cerului, clarul nopților cu lună plină, zilele toride sub arșița soarelui și multe, multe sentimente, stări staționare

ale sufletului, cărora poetul le culege nectarul și le transformă în fagure de vers. **Semne de apropiere** reprezintă un punct de cotitură în opera poetului ploieștean, pe drumul ascendent al regăsirii sale prin poezie. El se dovedește a fi un curajos, dispus să-și organizeze în primul rând speranțele și încrederea, nu atât în alții, cât în propria persoană. Acest lucru reconfirmă, cu siguranță, spusele lui André Malraux²²: **Curajul presupune organizarea speranțelor. Or, apatiei tocmai la aceasta renunță - la organizarea speranțelor. Și rămân cu brațele încrucișate, considerând că și răul, și binele se înscriu în fatalitate...**

¹ Editura LVS Crepuscul, Ploiești, 2010;

² Editura RavexComs, București, 2011, ediție bilingvă româno-albaneză, în traducerea poetului Baki Ymeri;

³ Editura Amanda Edit, Sinaia, 2012;

⁴ Editura Amanda Edit, Sinaia, 2012;

⁵ Editura Armonii culturale, Adjud, 2013, prefața, coperta și ilustrațiile – pictorul-poet Filip Köllö.

⁶ (*Fluxul gândului*) – op. cit.;

⁷ (*Fereastra*) – ibidem;

⁸ (*Între bine și rău*) – ibidem;

⁹ (*Autoflagelare*) – op. cit., o referire directă la penitența pe care omul o datorează naturii sale divine, autoflagelarea fiind un mod exiguu de manifestare a zelului religios; în sens amplu, poetul o privește aici, nu neapărat ca pe o biciuire, ci ca pe o severă mustrare de conștiință, pe care omul modern ar trebui să o mai aibă, în raport cu faptele sale sau cu implicațiile pe care acestea le pot avea asupra celorlalți;

¹⁰ (*Arborele*) – op. cit.;

¹¹ (*Marginea zării*) – op. cit.;

¹² (Scara) – op. cit., subtilă trimitere la Scara lui Ioan Scărarul, o construcție alegorică ce unea Pământul cu cerul, semnificând nevoia eternă de creștere spirituală spre desăvârșirea ființei.

¹³ (*Alesul*) – op. cit. Dilema Alegerii este deja un subiect tabu în literatură; în romanul „Alesul” al lui Thomas Mann, de exemplu, se prezintă o astfel de extrem de dificilă, dar fericită alegere - călugărul Gregor (de spîț principiar, a cărui viață a fost marcată de evenimente incredibile) devine faimosul Papă Gregor, căruia i se datorează schimbarea calendarului din iulian în gregorian;

¹⁴ (*Paznicii templului*) – op. cit.

¹⁵ (*Mătasea zăpezii*) – op. cit.

¹⁶ (*Câmpiile Elizee*) – op. cit.

¹⁷ „Caravana lungă a dorurilor noastre/ Nu află nicăieri oaza cu umbre și nimfe/ Iubirea ne arde, păsările durerii/ Rup din inima noastră sfîșîind-o mereu. O, auzirăm și noi despre ape și adieri răcoroase: Câmpii Elizee ar putea fi pretutindeneal”... (*Caravana dorurilor*)

¹⁸ (*Naștere și moarte*) – op. cit.

¹⁹ (*Vinovat*) – op. cit.

²⁰ (*Să luăm*) – op. cit.

²¹ *Shogun* de James Clavell.

²² André Malraux, nume schimbat din André Berger (n. 3 noiembrie 1901, Paris - d. 23 noiembrie 1976, Créteil) a fost un scriitor, ziarist și om politic francez.

Goya - Bătrânele

Dan LUPESCU
(membru UZPR)

Septentrional, Binomul magic:

Constantin ZĂRNESCU - George VULTURESCU

PreaBunul Dumnezeu îmi dă ghes să-i înfrățesc, sub aceeași acoladă de lumină cu grăunțe încă de la începuturile lumii, pe doi dintre gemenii întru Spirit Românesc. Unul este prozator și autor dramatic, celălalt - poet. Amândoi sunt, concomitent, critici literari și de artă. Născuți în Martie. Primul, în prag de Bunăvestire, la 24.III.1949; al doilea, chiar în zi de Mărțișor: 1.III.1951, tradiție numinoasă atestată încă de pe vremea dacilor, adică de acum două-trei mii de ani. Pe amândoi îi străluminează aceeași chemare: vocația Golgotei, izbăvirea prin răstignirea pe crucea Cuvântului, mântuirea prin Logos, adică prin Dumnezeu -, spre deosebire de cei mulți, care au uitat că, la început, era Cuvântul. Iar Cuvântul era Dumnezeu.

Același Dumnezeu le-a dăruit câte o maladie cu străfulgerări metafizice. Maladie care le-a sigilat destinul cu neliniști și întrebări existențiale - în anii adolescenței, mai ales, pentru ca apoi, pe măsura decantării orizonturilor ființiale, să-i tămăduiască, aproape miraculos, botezându-i în cristelnița cu apă domoală, apă neîncepută, apă vie a cerebra lității, armoniei și ascuțirii până la extreme a tuturor celorlalte simțuri rămase pe deplin valide.

Omului de munte, născut în județul Vâlcea (cătun Zărnești, comuna Lăpușata): Constantin Zărnescu, Cel de Sus i-a luat, la un moment dat, auzul de la una dintre urechi. Celui ce a văzut lumina zilei mai aproape de Septentrion, în județul Satu Mare (în lumea viforoasă, lume pe muchie de cuțit, dar blândă în străfunduri, a satului Tireac/ Tătărești): George Vulturescu, i-a luat vederea unuia dintre ochi.

Viața, experiența și înțelepciunea, consolidate copăcel-copăcel, i-au învățat să depășească momentele de cumpănă și să-și asume „pedeapsa divină” ca pe o comoară, ca pe o virtute, ce se impune a fi neapărat valorificată - metamorfozată în fapt literar-artistic, în valoare estetică oferită de ei cu bucurie iubitorilor de frumos, călătorilor pe tărâmul cuvintelor magice, **inițiaților** întru arta operelor scrise.

Personalități plene ale literelor românești de la cumpăna mileniilor, oameni de

cultură cu temeinice aprofundări și deschideri de zări ale cunoașterii -, Constantin Zărnescu și George Vulturescu mai au ceva în comun. Amândoi sunt licențiați ai Facultății de Filologie din Cluj-Napoca. Munteanul din Vâlcea a făcut parte din primul val al studenților care, sub coordonarea tânărului, pe atunci, asistent universitar Ion Pop, realizau revista studențească „Echinocțiu”, al cărei impact era, cel mai adesea, peste acela al celor editate de Uniunea Scriitorilor, la București: „România literară” și „Luceafărul”. Ion Mircea, Dinu Flămând, Marian Papahagi, Adrian Popescu, Marcel Constantin Runcanu, Ion Cristoiu au făcut parte din prima promoție de echinoxști.

De pe băncile facultății și din redacția revistei studențești „Echinocțiu”, Constantin Zărnescu a trecut direct ca redactor la revista „Tribuna”, grație flerului și inspirației marelui Dumitru Radu Popescu, redactorul șef care i-a angajat pe toți licențiații în litere de la Cluj din 1971-'72 ce se anunțau ca viitori scriitori adevărați. Olteanul din Vâlcea nu a mai revenit acasă, din 1972 și până în prezent - așadar, de 42 de ani - slujind cu devoțiune exigențele redacționale de la „Tribuna”.

Nu același fapt s-a petrecut cu George Vulturescu. Deși provenea dintr-o zonă învecinată Clujului, el a revenit acasă, în Satu Mare, unde profesează de patru decenii, iar de vreo 15-20 de ani este directorul instituției care reprezintă Ministerul Culturii în județul sătmărean: Direcția al cărei prim obiectiv este respectarea legislației privind patrimoniul cultural național. Pe de altă parte, cel ce avea să devină *Poetul exponențial al Nordului* nu s-a prea „lipit” (nu știm din ce pricini) de revista „Echinocțiu”.

Dacă prozatorul Constantin Zărnescu debuta, în penultimul an de facultate, 1971, cu un fragment de roman în „Tribuna” (după ce publicase consecvent în „Echinocțiu”), George Vulturescu și-a văzut pentru prima oară numele tipărit într-o revistă literară în ediția din ianuarie 1973 (tot spre finalul studenției) a revistei orădene „Familia”, cu un grupaj de versuri girat cu fermitate de Ștefan Aug. Doinaș, care i-a creionat un profil liric sub titlul *Un voluptuos al imaginii*. Cel ce

asigura Poșta redacției în mensualul bihorean condus de Alexandru Andrițoiu și demonstra, încă din 1970, că este în căutarea insistență, cu *Lampa lui Diogene*, a cât mai multor tineri poeți înzestrați, pe care să-i încurajeze și să-i promoveze, nu s-a înșelat cătuși de puțin în ceea ce-l privește pe George Vulturescu. Găsim de cuviință să precizăm că, în volumul (de 370 de pagini) *Lampa lui Diogene*, publicat la Editura Eminescu, Ștefan Aug. Doinaș grupase nu doar studii substanțiale despre Eminescu, Bacovia, Arghezi, Ion Pillat, Al. Philippide, Gellu Naum, Radu Stanca ori despre Sorin Mărculescu și Nichita Stănescu, dar - într-un capitol de 136 de pagini - dădea verdicte cvasi-infailibile despre zeci de poeți care băteau la porțile afirmării, selectându-i adesea înainte de debutul lor editorial, pornind doar de la grupajele de versuri publicate în revistele culturale ale vremii.

Editorial, tânărul redactor de la „Tribuna” se înșurubează destul de rapid. *Clodi Primus* (1974), romanul de debut al lui Constantin Zărnescu, este primit bine de critica literară, care apreciază unele înrâuriri din Jean Paul Sartre și, în genere, din existențialiștii francezi, care făceau furori în rândurile studenților și ale tinerilor intelectuali români din acea perioadă.

Mulțumit că învățăcelul îi confirmă cu vigoare încrederea, Dumitru Radu Popescu comentează cu frenezie romanul cu care Constantin Zărnescu intra în arena literară, văzând în protagonist „un soi de Ulise rătăcitor pe îndepărtatele și apropiatele mări ale adolescenței, căutându-și un port și un reazim simțurilor sale însetate de cunoaștere și mai ales de autocunoaștere, un Ulise încă din copilărie cu un simț în derută (neacceptând ruina acelui simț), călătorind spre sine și spre alții, dornic de a descoperi minunile lumii, orgolios și cu moartea la ureche, ca o floare, neacceptând boala ca pe o condiție a existenței, zbătându-se să nu cedeze și să nu cadă, să fie mereu la dimensiunile pe care le cer dintotdeauna nu numai lupilor de mare, ci tuturor corăbierilor, legile mărilor și ale vieții”.

Revelația pe care personajul principal o

are asupra „anateimei” sale, după multe și temerare încercări de găsire a căii care să-i lumineze destinul, este exprimată, în roman, tranșant: „Boala a făcut senzațională viața mea, așa cum fac meandrele senzațională (sau de excepție) viața fluviului” - el autopercepându-se ca un ales al absolutului. Trebuie afirmat că noi, oamenii, deși suntem creați după chipul și asemănarea Domnului, cu greu acceptăm că, atunci când ne dăruiește o suferință, acesta are o rânduială și un rost exclusiv benefic în ceea ce ne privește, pe care cu destulă dificultate îl descifrăm.

Peste cinci ani, în 1979, Constantin Zărnescu își încredințează aceiași Edituri: Dacia din Cluj-Napoca cel de-al doilea roman: *Meda, mireasa lumii*, pentru ca peste alți patru ani, în 1980, la Craiova, Editura Scrisul Românesc (condusă de Ilarie Hinoveanu) să-i publice o carte fundamentală, pentru el și pentru cel mai mare sculptor al omenirii: *Aforisme și textele lui Brâncuși*, prefată de Marin Sorescu. După 1990, acest volum - care include un substanțial studiu despre universul capodoperelor brâncușiene, în care spiritul baladei *Miorița* și tot filonul aurifer al folclorului și etnografiei românești se regăsesc la cote astrale - va fi mereu îmbogățit. Succesul și cota de piață au fost, sunt atât de înalte, încât, până acum, au fost editate încă șapte ediții!

Scrisă de Constantin Zărnescu încă din 1981, tragedia politică *Regina Iocasta* va fi pusă în scenă abia în 1991, la Teatrul Național din Târgu Mureș. În același an, autorul va fi încununat cu Premiul pentru dramaturgie la Festivalul Național „I. L. Caragiale”, desfășurat în București. Aproape instantaneu, această piesă a fost tradusă în germană, franceză, rusă, engleză. Cu un deceniu înainte, Dumitru Radu Popescu scrisese, în revista „Arlechin” (nr. 15/ 1981): „*Regina Iocasta*, piesa lui Constantin Zărnescu, este o capodoperă”. Să reținem că această categorică judecată de valoare aparține lui D. R. P., cel mai valoros dramaturg român din perioada postbelică, împreună cu un alt oltean de notorietate mondială: Marin Sorescu.

Încheiem acest excurs, succint totuși, despre creația lui Constantin Zărnescu menționând că volumele sale din anii 1992 și 1993: *Teii înfloresc pentru Irina*, respectiv, *Cartea României Mari* au fost prefăcute de celebrul universitar născut în Gorj, dar stabilit la Madrid, George Uscătescu, prieten bun cu premierul italian Giulio Andreotti. Filosoful Constantin Noica îl definea pe George Uscătescu - autor, printre altele, al unor cărți de referință precum: *El tiempo de Ulise*, *Erasmus*, *Brâncuși și arta secolului*, *Proces umanismului*, *Ontologia culturii*, *De la*

Machiavelli la rațiunea de stat, *Europa absolută*, *Filosofia spaimei*, *Europa, utopia noastră* - „secretar al culturii europene”.

Ales al absolutului, prin darul divin al surzeniei, este Constantin Zărnescu.

Ales al absolutului, prin darul divin al întunecării unui ochi, este George Vulturescu.

Dacă prozatorului Zărnescu, o dată cu închiderea uneia dintre urechi, i se deschide o alta, simbolică, aidoma unui radar enorm, care culege, din spațiile galactice, semnalele acustice cele mai semnificative despre starea macrocosmosului, dar are puterea să stăruie îndelung și asupra clocotului interior și să-și modeleze/ să-și moduleze ființa purtătoare dinspre înlăuntru înspre înafară - mână ce mângâie infinitul, Coloană Cerului -, tot așa poetul George Vulturescu, pe urmele lui Homer și ale lui Borges, își deschide, lăuntric, ochiul al treilea, atavicul, își cucerește capacități de clarvăzător, într-o lume „dureros de dulce”, și pornește biruitor în edificarea unui **topos** numai al lui, a unui spațiu liric nepereche, al Nordului și al ochiului care, închizându-se înafară, se deschide înlăuntru, tocmai pentru a vedea genunile dintâi, izvoarele și tâlcurile primordiale ale lumii.

Deși a debutat editorial încă din 1979, la Editura Albatros din București, în *Caietul debutanților* (se interzisese, deh, debutul de unul singur, din rațiuni de nimeni înțelese) -, George Vulturescu a revenit cu un volum de autor abia peste nouă ani, în 1988, cu *Frontiera dintre cuvinte* (poeme). În intervalul 1991-2007 a publicat, în românește, unsprezece volume de poezie și alte patru în ediții bilingve (în Germania, în Canada - două, în

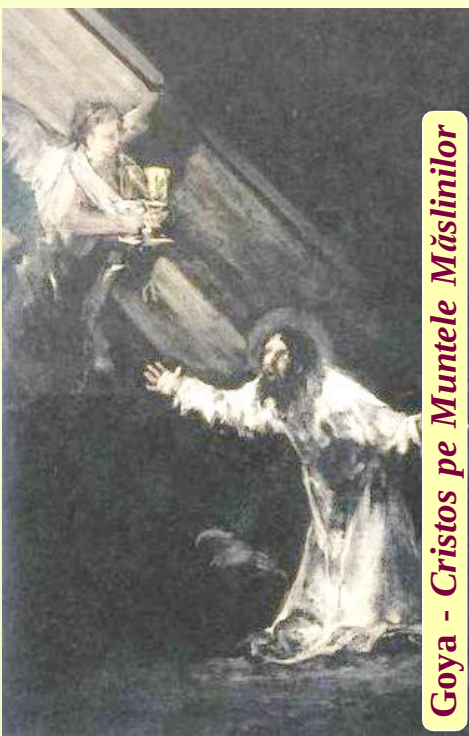
Serbia). În domeniul criticii literare este autorul a trei cărți, tipărite între 1995-2007.

De o consistență remarcabilă, cea mai recentă apariție editorială a lui George Vulturescu - *Orb prin Nord* (antologie de poezie 1996-2007), Editura Paralela 45, Pitești, colecția Biblioteca Românească, 376 de pagini, ISBN 978-973-47-0664-8 - dovedește, o dată în plus, că poetul din Satu Mare, fondator, editor și realizator al revistei „Poesis” (lansată în 1990), ctitor și organizator al Festivalului Internațional „Frontiera Poesis”, ambele cu epicentrul în Septentrionul românesc, „reprezintă una dintre cele mai puternice voci lirice contemporane”.

Din deosebit de rigurosul, doctul și nuanțatul Cuvânt înainte: *Poetica Nordului*, semnat de Nicolae Oancea, spicuim câteva secvențe demne de reținut: „Ca și alți poeți optzeciști din provincii - Gheorghe Izbășescu, Liviu Ioan Stoiciu, Călin Vlasie ș.a. -, George Vulturescu a debutat cu întârziere (aparent) inexplicabil”; „Volumele *Poeme din Ev-Mediul odăii* (1991) și *Orașul de sub varul pereților* (1994) prefigurează conturul provinciei imaginare particularizante”; „*Tratat despre Ochiul Orb* inaugurează, deocamdată ezitant, acțiunea de (re)dobândire a identității poetice. Situat inițial în linia viguroasă a tradiționalismului ardelean ilustrat mai cu seamă prin poezia lui Aron Cotruș -, George Vulturescu tatonează încă sentimental configurația spațiului originar, întreținând nostalgia rusticității și obsesia spațiului matrice”; „Definit cu obstinație într-o mulțime de poeme (...), Ochiul Orb - pandantul aedului de tip homeric, dar asimilat în spiritul postmodernismului cu imaginea orbului Borges -, este „privirea (care) se rupe de creier, se smulge/ din carne”; „el te face să vezi pe dinăuntru”; în miezul lui „îngerul se apleacă asupra poemului/ și literele se destramă, se șterg”; este „orhideea neantului” sau „ochi barbar, ochi nebun” etc.

Pentru claritatea și justețea cu care ilustrează marca identitară a poeziei poetului sătmărean, cităm integral fraza cu care Nicolae Oancea își încheie pertinentul său studiu critic: „Coerența estetică a antologiei *Orb, prin Nord* demonstrează că George Vulturescu a devenit proprietarul exclusiv al unui teritoriu imaginar (cu suport real), a cărui originalitate e confirmată de expresiva mitologie a Nordului, orgolios delimitată”.

Scrise cu o prospețime și naturalețe dezarmante, ca o respirație în deplină libertate, pe piscurile munților peste care Soarele răsare și apune de milioane de ani -, poemul lui George Vulturescu au mireasma vechilor palimpseste, vechi, străvechi, dar străbătute

Goya - Cristos pe Muntele Măslinilor

de sevele vii ale veșniciei, palimpseste pe care scrierea este suprapusă, supraetajată, în epoci diferite, pierdute în timp, dar peste care sigiliul roșu încă-i fierbinte, iar mirosul divin al cerii de purpură a pecetei, prin care este întărită dovada irefragabilă a autenticității, îți binecuvântează nările, plămâni, inima, creierul.

Iată câteva mostre de versuri ce par la fel de bătrâne ca Sfintele Scripturi, dar sunt tot atât de sprinten-unduitoare, cu coama lăsată în vânt și năvălaș ocrotitoare, precum caii de doi ani ce se încură, în primul lor derby, în ziua senină de Sân Toader: „Amen, Nordule, icoană înnegrită de/ fum. S-a șters chipul zelui sau ochiul/ meu obosit nu-l mai poate desluși dintre/ lucruri? Privesc sau sunt privit?”. A picta în Nord este șamanism - îndrăznim să parafrazăm... „Sunt din rasa celor care înaintează după/ stelele din noaptea creierului meu./ Amen, este foc și iarbă. Cine decide când/ un poet devine **al mării**, unul **al subteranelor**,/ altul **al fulgerelor**?/ Există un transfer între artă și viață:/ e noaptea fulgerelor când imaginarul din/ oglinzi se goleşte în ochii Orbului.” Confesiunea lirică pare șoptită, abia grăită, în ceas de taină, ca în fața unui mare duhovnic și monah al Duhului Sfânt din mândra Transilvanie: Arsenie Boca.

Apoi, parcă pe nesimțite, poetul lunecă/ urcă în lumea ezoterică: „Nordul este o știință de graniță:/ o **hexagramă** (s.n.) care conține direcția celorlalte/ puncte cardinale.” El, Poetul George Vulturescu, cunoaște legile de nezdruccinat și-și respectă jurământul: „Hai, pictează asimetric, nu lăsa indicii” (...) „Nu lăsa indicii: Nordul în care ești este/ **Nordul tău**. Nimănu nu-I poate folosi febra/ ta: ea nu poate ucide microbii altui trup./ Rămâi la eboșă: întregul e moarte,/ finitul e neant.// Convulsie a flăcării - asta e Nordul/ nu pâlpâirea. Oamenii nu sunt într-un/ orizont spațial ci într-un câmp cuantic./ «Extazul orizontalei» este complexul/ cărții: **totul trebuie să devină carte**./ Heidegger ne provoacă să devenim. Fii eretic: **rămâi!**”.

Cuvintele roiesc, se adună în Poem, lasă semne adânci, ancestrale în ochiul Orb de dorul de Dumnezeu, în carnea Poemului lasă urme, asemenea incrustațiilor energice și energetice, tăiate direct în carnea răbojului străvechi, unde oamenii încrustau clipele de eternitate, zilele și anii, ceasurile astrale și crugul nevremuit al vremii.

În finalul poemei *Noaptea fulgerelor*, Poetul are o fulgurație de Clarvăzător: „Pune un zid,/ așază un obstacol la orizont dacă vrei să/ **stră-vezi dincolo**.”

Din poemul în șase trepte *Litera deschide criptele vocalelor*, citez doar versurile

de început ale fiecărui verset: 1. „Negră ca un viscol,/ litera deschide criptele vocalelor.”; 2. „**Negră, ca singurătatea ochiului orb deasupra/ unui pahar de alcool**”; 3. „**Negri, lichenii din jurul literei încep să tremure**”; 4. „**Unde sunt litere va fi mereu o grădină Ghetsimani**”.

Iată versetul al cincilea, integral: „**Fiecare cu litera lui**./ Înăuntrul ei este cald și bine. Aici sunt morții/ mei: tatăl și mama. Și moșii mei răbdători. Și fiul meu/ privind-ne/ Așa stăm deasupra literei/ precum deasupra unei fântâni pelerinii/ precum grația deasupra cimitirelor”.

Pentru ca, în treapta a 6-a, ca într-o zi de sâmbătă, ultima a nehodinei, George Vulturescu să încheie poema, dar și volumul antologic *Orb prin Nord* cu o inscripție într-un lapidariu ancestral: „**Ca un viscol e poemul în jurul literelor**./ Îmbracă masca și blana de urs întoarce-o pe dos. Litera nu trebuie/ să-ți știe numele.”

...Serenitatea Clarvăzătorului pune, astfel, punct unui pelerinaj la obârșii, la locurile sfinte ale bunilor și străbunilor, călătorie dincolo de oglinda interioară a tuturor viscolirilor, îndoielilor și desghiocărilor fără de sfârșit.

Și astfel, cu un auz și cu un văz abisal, duse dincolo de fizică, în transcendent duse, în metafizică -, scriitorii pereche Constantin Zărnescu - George Vulturescu privesc cu luciditate izbăvitoare în fântâna dorurilor primordiale, aud vuietul timpului - cangur solitar ce sare din eră în eră, până în Ursa Mare și mult dincolo de Andromeda.

Pornind de la cuvântul „totem modern” (Gottfried Benn), mântuind cuvintele, salvându-le într-o ordine nouă și, desigur, salvându-se pe ei înșiși -, Constantin Zărnescu și George Vulturescu își asumă și își trăiesc bărbătește, cu profundă cutremurare, limitele existenței fiecăruia dintre ei, emițând, spre răscruciurile existenței întregii spețe umane, fuioare magice de lumină.

Fiind contemporani cu prima zi a Creației, ei nu uită - cum ar caligrafia Ștefan Aug. Doinaș - să fie contemporani cu a șaptea zi a Istoriei: recreînd lumea cu ajutorul verbului... Dând viață, fiecare cu mijloacele sale literare de valoare indubitabilă, câte unei cosmogonii înfloritoare.

Trăind în spirit, creează, asemenea Demiurgului, universuri ficționale în care ne regăsim cu toții, în plenitudinea ființării noastre ca gâze și fire de iarbă în vremuri de pârjolire și decădere a tuturor imperiilor.

Constantin Zărnescu și George Vulturescu ne înalță, prin forța lor de Antei post-moderni, și ne dau puterea de a crede, încă, într-o stea mântuitoare, astfel încât să nu mai fim nevoiți a striga: „Opriți planeta! Vreau să cobor!”.

Nicolae MĂTCAȘ (membru USR)

Te uită, frumoasă valahă

Te uită, frumoasă valahă,
Cum ninge cu miei peste noi
Și mieii se-adună-n troiene,
Troienele-n turme de oi.

Ascultă, frumoasă valahă,
Cum hăuie vântu-n fruntarii,
Cum urlă lupoaice pe creste,
Se-nhăituie cum palicarii

Și strânge-ți, frumoasă valahă,
Mioarele toate pe plai,
Strunește-ți și câinii, bărbații,
Și fiinta pe-o buză de nai

Și vino la paza cetății:
Onorul de-armân străjuindu-l,
Ne străjuie cinstea și numele
Olimpul, Moscopole, Pindul.

Te uită, frumoasă valahă,
Cum ninge cu miei peste noi
Și mieii se-adună-n troiene,
Troienele-n turme de oi...

Cei mai vestiți de i-am aduce-acasă

Să fi rămas la plug și coasă-n sat,
I-ar fi-nghițit canale, gherle, ciume.
Cu traista-n băț, zbiciți, s-au durigat,
Podbal, susai, ciurlani prin lume.

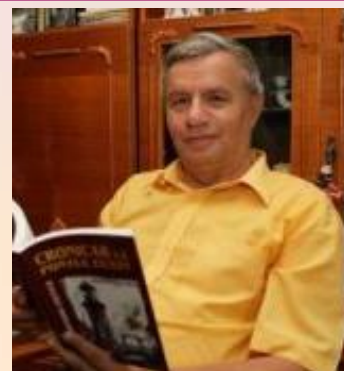
Cu harul lor de Dumnezeu lăsat,
S-au împlinit, ținând la stirpe, nume,
Iar chinul de martiri l-au preschimb
Și numele - modeste - în renume.

Câți mari români, români de viță-aleasă,
Cu-aleanul lor, cu dorul lor de casă,
Dorm în totală, groaznică neștire
În sol străin? Eternă pomenire!

Cei mai vestiți de i-am aduce-acasă,
Nu ne-ar ajunge-n Țară cimitire.

Ion ROȘIORU
(membru USR)

Elide

Dimineața grea de noime

În zori m-ajunge oboseala ca pe oricare noctambul:
Pe marea lui învolburată Ulysse-a rătăcit destul!
Pe *Cultural* ascult o piesă de teatru lung la microfon:
Chateaubriand anticipează căderea Casei de Bourbon!
La ora opt mi se năzare c-aud prin stepă zvon de cai:
Răzeșul moldovean răpește-o cadână din Bahcisarai!
Astfel, nesomnul meu haotic m-a aruncat din rol în rol
Ca-n dimineața grea de noime să mă trezesc de tine gol!

De-ți bate-n geam orașul

De-ți bate-n geam orașul zâmbind auroral,
Deschide-i căci ți-aduce un nou poem astral!
De-ți bate-n geam orașul cu pescăruși în zbor,
Deschide-i căci ți-aduce un nou poem de dor!
De-ți bate-n geam orașul cu degete de crin,
Deschide-i căci ți-aduce un nou poem divin!
De-ți bate-n geam orașul cu primul curcubeu,
Deschide-i căci ți-aduce un nou poem ce-s eu!

La geamul meu

La geamul meu dinspre livadă s-a stins mireasma de gutui:
O să-l deschid ca-n gura mare să-mi strig iubirea care nu-i!
La geamul meu dinspre pădure s-a stins cărarea sub omăt:
O să-l deschid ca-n gura mare să-mi chem iubirea îndărăt!
La geamul meu dinspre poveste s-au stins luminile din ceas:
O să-l deschid ca-n gura mare să-i spun iubirii bun rămas!
La geamul meu dinspre niciunde s-a stins ce mai era de stins:
O să-l deschid ca-n gura mare să-i strig iubirii că m-a-nvins!

La ceas de purpură târziu

Eu sunt de nicăieri, iubire, și doar exilu-i rostul meu:
Scriind ascuns prin cimitire, sfârșitul mi-l ratez mereu!
Eu sunt de nicăieri, iubire, și caut drumul cel mai lung:
Fiind și moarte-n împlinire, evit prea repede s-ajung!
Eu sunt de nicăieri, iubire, și-s înhăitat cu piaza-rea:
Întârziind în amăgire, te lecuiesc de soarta mea!
Eu sunt de nicăieri, iubire, și-aș vrea să nu-ncetez să fiu
Scanat de tine-n amintire la ceas de purpură târziu!

Iubirea mea se întetește

Războiul s-a sfârșit și sorții izbânzii nu s-au mai decis
Cetatea mea e pe o stâncă, orașul tău e-n câmp deschis!
Războiul s-a sfârșit și seara nu iese nimeni la raport:
Fregata mea e-n largul mării, barcașul tău e într-un port!
Războiul s-a sfârșit și foștii soldați în crâșme s-au retras:
Speranța mea-i la ani-lumină, nădejdea ta e la un pas!
Războiul s-a sfârșit și pacea e una care n-a mai fost:
Iubirea mea se întetește, destinul tău își intră-n rost!

O zi cât șapte ani-lumină

O zi cât șapte ani-lumină din viața mea te-ai dislocat:
Ești o mireasmă de sulfină, sunt un nevrednic exilat!
O zi cât șapte ani-lumină pe alt ecran te-ai strămutat:
Ești o-nserare levantină, sunt un amurg întemnițat!
O zi cât șapte ani-lumină pe alte zări te-ai preumblat:
Ești o nestinsă cavatină, sunt un avânt din cer picat!
O zi cât șapte ani-lumină te-am așteptat înfrigurat:
Ești o perpetuă undină, sunt un adânc de dor secăt!

Iubirea mea a scris o carte

Iubirea mea a scris o carte cu care evadează din
Banalitatea existenței nefastuoase și din spleen!
Iubirea mea a scris o carte care-o teleportează prin
Târgoviște, Pitești, Craiova, Brăila, Turnul Severin!
Iubirea mea a scris o carte cu mare miză în destin
Și care-o să-i prilejuiască un strălucit sejur alpin!
Iubirea mea a scris o carte-noroc și adăpost deplin
Pe Terra și pe Stella Canis spre care va pleca puțin!

Lumina rugului din noi

O dată. Douăzeci și unu. A treia. Câte vor mai fi
La fel de roze cum tustrele și nici măcar vreuna gri?
O dată cum o alta nu e mai poleită cu noroc
Chiar dacă în această viață nu ne vom mai vedea deloc!
O dată de la care-ncoace atâta dor s-a întâmplat
Încât ne-adulmecă totemic zefirul lui înmiresmat!
O dată când în cifra unu se bulucește cifra doi
Ca-ntr-un poem în care plânge lumina rugului din noi!

Blestemu-i mai rapid ca luntrea

În cuibul dragostei persistă mireasma dulce de pelin:
De ce întârzie Frusina? De ce așteaptă Constantin?
Albastre flăcări reci se iscă sub mult prea rusticul cămin:
De ce întârzie Frusina? De ce așteaptă Constantin?
Trei tigve goale stau de pază pe un ulcior de galbeni plin:
De ce întârzie Frusina? De ce așteaptă Constantin?
Blestemu-i mai rapid ca luntrea ce i-ar fi scos pe țărm străin:
De ce întârzie Frusina? De ce așteaptă Constantin?

Plouă rece

Plouă rece. Unde-i oare ploaia noastră de-astă vară?
Fericita-i amintire va începe să ne doară!
Plouă rece. Unde-i oare ploaia noastră de-astă vară?
Bucuria nu mai face curcubeul să apară!
Plouă rece. Unde-i oare ploaia noastră de-astă vară?
Să ne poleiască visul luna nu se mai coboară!
Plouă rece. Unde-i oare ploaia noastră de-astă vară?
Soarta pregetă iubirii socoteală să-i mai ceară!

Din volumul în pregătire *Măinele meu începe azi*

Antonia BODEA
(membru LSR)

FAMILIA ȚENE - DESTINE CONTEMPORANE

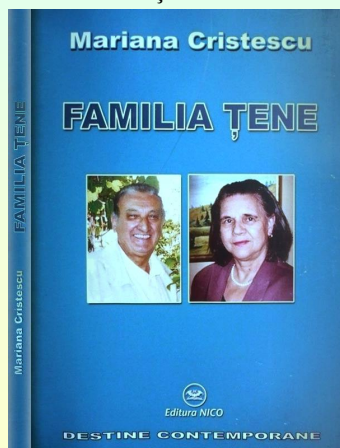
La Editura NICO din Târgu Mureș a apărut de curând cartea „FAMILIA ȚENE - Destine contemporane”, autoare fiind scriitoarea și publicista Mariana Cristescu. Volumul se constituie a fi un omagiu adus unei familii de scriitori, cărturari de seamă, care, de-a lungul vieții lor, și-au dăruit talentul, harul și pricepera literaturii române.

Cartea se deschide cu o amplă retrospectivă asupra vieții și mai ales a operelor scriitorilor Al. Florin Țene și Titina Nica Țene, personalități care au fost onorate cu multe premii, diplome și distincții naționale și internaționale. Sunt amintiți fiii acestora, Florin Țene, specialist în televiziune, și dr. Ionuț Țene, istoric și scriitor, autor de cărți reprezentative în istoria contemporană. De asemenea sunt analizate cu mult profesionalism cele 64 de cărți ale lui Al. Florin Țene: romane, volume de eseuri și critică literară, dar și zecile de cărți de poezie și proză ale Titinei Nica Țene, o parte din articolele președintelui Ligii Scriitorilor, care au văzut lumina tiparului, peste 5.799, reportaje, recenzii, eseuri și critică literară. Se subliniază că Al. Florin Țene este membru corespondent al Academiei Americane Română, din care fac parte mari personalități române și străine, cum ar fi: Augustin Buzura, dr. Ilie Rad, dr. Ioan Țepelea, prof. Alain Bencon, din Franța, rev. Gheorghe Calciu-Dumitreasa, prof. George Palade, care a primit Premiul Nobel, dr. Dumitru Prunariu, astronaut, prof. Ladis K. Kristof din Statele Unite, Gabriel Țepelea, acad. Virgil Constantinescu, dr. John Cepoi, din Statele Unite etc.

Sunt amintite cărțile care au apărut despre operele acestei familii, printre care „Al. Florin Țene - Literatura, ca mod de viață”, de Petrică Birău. Se redau articole apărute despre cărțile acestei familii sau despre evenimentele importante, cum ar fi acordarea marelui Premiu la Festivalul Internațional de Poezie din Serbia sau acordarea Diplomei de Excelență a Universității de Vest scriitorului și cărturarului Al. Florin Țene. Sunt amintite sutele de manifestări culturale organizate de acest scriitor și promotor cultural, ctitor de cenacluri literare, a 17 reviste, și a Ligii Scriitorilor Români.

Emoționante sunt paginile despre cărțile scriitoarei Titina Nica Țene, care evidențiază originalitatea și sinceritatea scrierilor acesteia, pentru care „a câștigat Premiul I la Concursul Internațional de Poezie pentru românii din întreaga lume, organizat de revista internațională STARPRES 2012 - Director general Ligya Diaconescu”.

Mariana Cristescu concluzionează: „Am dorit doar să vă spun că prietena mea, admirabilă soție, mamă și bunică, este OM deosebit și că mă bucur că ne-am încrucișat destinele”.

Sunt reproduse poezii reprezentative din opera celor doi scriitori omagiați, o parte din copertile cărților acestora, fotografii reprezentative din multiplele activități pe care le-au organizat și la care au participat.

Cartea se încheie cu reportajul „Pentru tata, strig «Prezent!» și sărut drapelul...”, semnat de Mariana Cristescu, care este o oglindă a evenimentelor petrecute la Iernut în cadrul „Zilelor orașului Iernut”, din 17 august 2012, eveniment la care au participat și contribuit protagoniștii acestei cărți. „Frumoasa, memorabila întâlnire (care) s-a încheiat cu cuvântul... poetic al talentatei oltence-clujeancă prin... adopție culturală - Titina Nica Țene, și cu momentul artistic prezentat de elevii ierănuteni Maria Alexandra Iagăr și Rareș Vlăduț Măcinică, care, îmbrăcați în splendidele costume populare ale locului, sub Tricolor, au interpretat Balada Oarbei de Mureș și cântece din folclorul mureșan.” (Cuvântul liber, Confluente românești, 19 august 2012)

Volumul a apărut, ca o surpriză, cu ocazia împlinirii a 50 de ani de căsătorie a scriitorilor Al. Florin Țene și Titina Nica Țene, oglindind viața în iubire a celor doi și dragostea comună față de cuvântul scris. Cartea a fost lansată la Colocviile „Cuvântul liber - Punți de Lumină” ediția a II-a, 21 iunie 2013. Au vorbit Nicolae Băciuț și prof. Petre Curticăpeanu, cu participarea lui Lazăr Lădăriu, prof. univ. dr. Victor Crăciun, general în rezervă dr. Mircea Chelaru, Constantin Toni Dârțu și a unor mari personalități din orașul de pe Mureș, Iași și București.

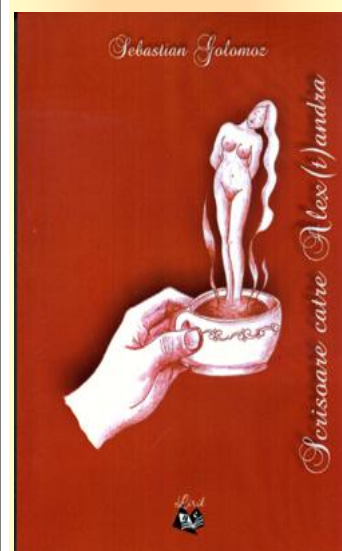
Cărți primite la redacție

Constantin Iurașcu-Tătăia

8 decenii și
juma'

editura pim

Emil BUCUREȘTEANU

O antologie...

Amicus Plato, sed amica veritas
Aristotel

Nu scriu aceste rânduri pentru a epata și nici din alte motive *prea omeneste*, cu ură, cu părtinire, invidie etc. Încerc să fiu cât se poate de drept și să spun niște adevăruri despre Antologia scoasă la București de Editura „Cetatea Cărții” sub egida Ligii Scriitorilor Români.

Titlul, *Antologia scriitorilor români de pe toate continentele*, are o sferă prea largă. Realizarea unei opere care să cuprindă pe toți scriitorii români din lume practic este imposibilă și pentru simplu motiv că și Antarctica este un continent și nu cred că s-a dus vreun român să facă poezie pe acolo. Trebuia folosită o sintagmă cu caracter particular. De pildă: *Scriitori români de pretutindeni - Antologie*.

Dar să deschidem volumul. Prima surpriză. Autorii sunt prezentați în ordine alfabetică nu după nume ci după prenume. Încă de la clasa I primară știm că eram strigați la catalog după numele de familie. Poeții își mai permit să nu folosească semnele ortografice, dar nici chiar așa postmodernism. Ne mai trebuie și schimbăm ordinea orelor, a zilelor și ne-am postmodernizat cu totul. Pe lângă caracterul literar, antologiile sunt și opere științifice, documentare. În acest caz, ele trebuie întocmite după un anumit tipic, să cuprindă date complete și exacte despre autori. Ori în antologie, la unii autori, în special la doamne, nu este trecută data nașterii. La alții locul nașterii. Unii au spus cu cine sunt căsătoriți, câți copii au, ce profesii au aceștia. Cu tot

respectul ce îl port femeilor, trebuie să le amintesc zicala: *Dacă ai intrat în horă trebuie să joci*. Știința nu se face cu mofturi de domnișoară de pension.

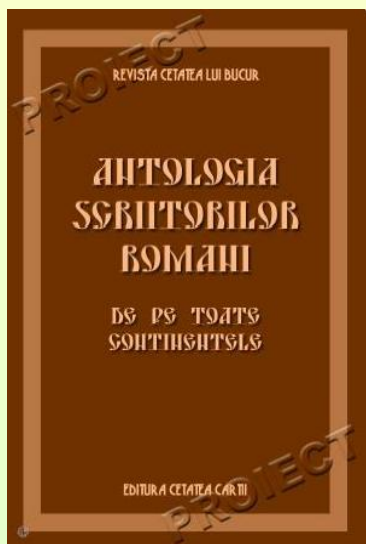
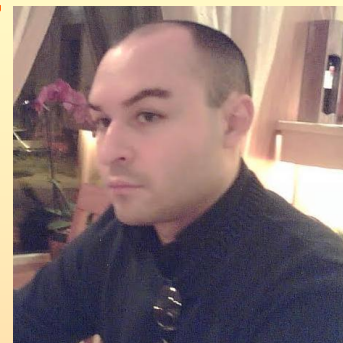
Prezentarea fiecărui autor s-a făcut începând cu o pagină impară. O asemenea prezentare l-a forțat pe tehnoredactor la o soluție jenantă. Aproape după textul/textele fiecărui autor urmează o pagină albă. În total sunt 34 pagini de acest fel. Pentru lectorul cărții este ceva neplăcut. Eu folosesc paginile goale pentru însemnări. Bineînțeles pe marginea textelor autorilor.

Problema avea mai multe soluții pentru a fi rezolvată: a) Scrierea textului, numele autorilor cu litere mai mari; b) Solicitarea de noi texte pentru completare paginilor libere; c) Ilustrarea cărții cu o iconografie adecvată; d) Reducerea volumului la dimensiunea A5.

O altă chestiune pentru domnul tehnoredactor: portretele trebuie așezate cu fața spre interior, spre scris, nu să iasă din pagină.

La prețul plătit, mă așteptam la o carte cu un aspect deosebit. Lumea actuală este însă în goană după bani (*târfa universală*, cum le-a zis Marx), parcă mai mult ca oricând.

E drept că fără ei nu se poate trăi, deși unii zic că banii nu aduc fericire. Eu, totuși, prefer nefericirea celor cu mulți bani, desigur nu ca a clanului Becali, dar, dat fiind faptul că de la locul meu de baștină și până la Humuleștiului lui Creangă nu sunt decât cincizeci de kilometri, încă mă conduc după preceptul de la el citire, *Nu dau cinstea pe rușine*.

Luca CIPOLLA
(Italia)

Nuca

O, astfel a cules-o și admirat,
cu o mână i-a deschis drupa,
acoperirea ei externă,
apoi cu un ciocan i-a forțat
și sfărâmat coaja
ca să scoată rodul...

Astfel noi suntem sămânța lui
și câte ghinde ale lui Jupiter
au o viață scurtă în materie..

Alb

Și azi aparența
nu absoarbe distanțele,
ești o intercalare,
cruce pe o pajiște,
copil printre bărbați,
tăcerea statică a iluziei,
uluire.

Și-ți spuneau bravo
dar furtuna nu se potolește
și brățara ta cu buline
azi

are pete pe care nimeni nu le curăță,
fără igienă o lume
te reduce la ecran,
la apa stătătoare de o vedovella.

Nea Persepolis

Din punctul vernal
mândră curgerea timpului,
zace legiunea în turnul tăcerii,
tace roiul,
aplecă la frecvențele lui.

Ultima milă,
pământ și rădăcini,
râvnind coasta
de sare însetată..
și peste majolicii în depărtare
eu citii pelicula
a soarelui uscată,
omul la sfârșitul omului..
Oglinda nu reflectă
câmp de bătaie,
nici chiar o geană
care să schițeze Ahuramazda
precum floare de damasc.

Nicoleta ONICA

POEZIE ȘI METAFIZICĂ

Nicoleta Onica: *Dicționarele vă consemnează ca fiind poet, prozator, eseist, traducător. Care haină considerați dumneavoastră că vă șade cel mai bine?*

Eugen Dorcescu: Cea de poet. Așa și sunt încadrat în orizontul receptării. Proza mea însăși e poetică, traduceri mele vizează, prioritar, texte poetice, eseurile mele, la rândul lor, sunt dedicate, mai cu seamă, poeziei.

NO: *Cum ați descoperit poezia? Când ați început să scrieți versuri?*

ED: Foarte de timpuriu, în copilărie, și tot pe atunci am prins să schitez, la răstimpuri, un vers, o strofă... Și am continuat așa multă vreme. Și ca elev, la liceul „Frații Buzești” din Craiova, și ca student, la Filologia din Timișoara. Dar am fost mulțumit (cât de cât) de încercările mele relativ târziu, spre treizeci de ani, când am și publicat primele texte. Debutul în revistă (Luceafărul, 1971) mi-a fost vechet de Al. Philippide, Ștefan Bănuțescu și Cezar Baltag. Debutul editorial (Cartea Românească, 1972) - de Mircea Ciobanu, Marin Preda și Mihai Gafița. Le-am fost recunoscător acestor mari și generoși scriitori, le sunt recunoscător și astăzi. După cum le sunt recunoscător și celor care au contribuit, peste ani și decenii, fie la receptarea scrierilor mele, fie la difuzarea lor în alte spații culturale (Valeriu Anania, Virgil Nemoianu, Marian Popa, Adriana Iliescu, Cornel Ungureanu, Alexandru Ruja, Cezarina Adamescu, Andrés Sánchez Robayna, Coriolano González Montañez, Rosa Lentini, Mónica Delia Pereiras, Fernando Sabido Sánchez, Jaime Siles, M. Cinta Montagut ș.a.).

NO: *Ați transpus în versuri Psalmii, Proverbele, Ecclesiastul, Rugăciunea regelui Manase... Cu ce scop ați versificat aceste texte biblice? Având în vedere că timpurile pe care le trăim par a fi „cele de pe urmă”, lectorii ar trebui să se apropie mai mult de cele sfinte...*

ED: Nu am avut un scop, în înțelesul pragmatic, ori strict intelectual, al termenului, dar presupun că, stihuind Cărțile poetice și sapiențiale ale Bibliei, ființa mea, în tenebra și misterul ei, va fi avut unul. Probabil acela de a se salva, de a-și supraviețui. Am mărturisit și cu alte prilejuri: *Psalmii, Ecclesiastul, Pildele, Rugăciunea regelui Manase*, lucrări

publicate, pe rând, începând din 1993 până în 2001, și adunate în volumul antologic *Biblice* (Editura Marineasa, 2003), sunt cărțile paradisului meu lăuntric. În timp ce *Cronică* (1993), *Abaddon* (1995), *Exodul* (2001) sunt cărți ale infernului meu personal.

NO: *Ați afirmat în nenumărate rânduri că singura carte pe care o citiți mereu și o cercetați este Biblia. Spuneți că „nu există altă carte în afară de Biblie”. Aceasta înseamnă că sunteți o persoană credincioasă. În ce măsură influențează acest lucru viața dumneavoastră literară?*

ED: Viața mea literară nu e de conceput în afara persoanei mele (empirice și artistice). Iar persoana mea nu e de conceput în afara credinței. Credo, ergo sum. Pseudo-dilema pe care se sprijină poezia mea ar fi tocmai aceasta: pe de o parte, „ființa într-o moarte” (Heidegger); pe de alta, ceea ce am îndrăznit a numi, într-un studiu dedicat poeziei mistico-religioase (*Poezia mistico-religioasă, structură și interpretare*, cf. Eugen Dorcescu, *Poetica non-imanenței*, Editura Palimpsest, București, 2009, n.n., N.O.), „ființa într-o mântuire”... Așadar, ca să răspund la întrebare: în totalitate.

NO: *Spuneți într-un interviu că nu scrieți poezie religioasă. Cum puteți cataloga poezia care Îl are în centru pe Dumnezeu?*

ED: Orice poezie mare, orice poezie importantă Îl are în centru pe Dumnezeu, fie că e conștientă sau nu de această Prezență. Dar să revin la propriile-mi strădanii. Într-adevăr, eu nu scriu poezie religioasă, stricto sensu. În esul amintit, propuneam o distincție netă, din unghi teoretic, dar și metodologic, operațional, funcțional, în teritoriul literaturii, între noțiunea de „religios” și cea de „mistic”. Poezia mea, care este și a fost întotdeauna de factură necondiționat spirituală, are, în centrul ei, „ființa” (eventual, Ființa), nu cultul, nu religia, nu ritualul, așa încât poate fi calificată, la rigoare, drept „mistică”, dar cel mai adecvat cred că i-ar fi calificativul de „metafizică” (poezia metafizică Îl are în centru pe Dumnezeu). Profesorul Andrés Sánchez Robayna de la Universitatea din La Laguna, Tenerife, a definit foarte limpede specificul creației mele, într-un studiu-prefață la volumul *Poemas del Viejo* (Poemele Bătrâ-

nului), apărut în 2012, în Spania, la Editura Igitur, Montblanc (Tarragona), în traducerea Rosei Lentini.

Spre un plus de informare: acest eseu al lui Andrés Sánchez Robayna a fost preluat, curând, de revista „Analecta Literaria”, din Argentina, precum și, în traducere, de numeroase și prestigioase publicații românești, din țară și din străinătate, ceea ce probează, în opinia mea, interesul pe care îl manifestă, totuși, elitele literare și academice față de lumea Spiritului. El se află și în creștomatiă critică *Poezia lui Eugen Dorcescu, comentată de...*, ediția a III-a, Ed. Calameo, 2013, alcătuită de Sorina Ianovici-Jecza și Olimpia Berca. (1).

NO: *Ați scris poezii pentru copii, povești și povestiri. De unde această dorință de a scrie pentru copii?*

ED: Vă referiți, desigur, cu deosebire, la *Basme și povestiri feerice*, tom apărut la Editura Eubee, Timișoara, în 2005. El cuprinde toată proza fantastică pe care o publicasem anterior. Această „proză fantastică” nu e neapărat „pentru copii”, sau numai pentru copii, nici despre copii. Este, pur și simplu, proză fantastică. În ea sunt desfășurate, epic, discursiv, o parte din temele, motivele, simbolurile pe care le codifică și le decodifică poezia (poezia mea, firește).

NO: *Unde credeți că se încadrează cel mai bine activitatea dumneavoastră lirică - tradiție sau modernitate? Cât la sută este tradiție și cât modernitate?*

ED: E greu, e chiar fastidios, pentru mine, să mă hazardez la un atare răspuns. N-am încercat niciodată, și nu voi încerca nici acum, să fiu comentatorul propriilor scrieri, după cum n-am încercat niciodată, și nici nu voi încerca, să fiu impresarul lor. Am convingerea că răspunsul cel mai corect, cel mai argumentat și cel mai convingător la această întrebare l-a dat tot profesorul Andrés Sánchez Robayna, un mare creator, un om de litere profund și erudit (2).

NO: *Există momente în care vă aflați în pană de idei? Cum tratați lipsa de inspirație și ce anume vă inspiră, atunci când scrieți?*

ED: Cu un calm tensionat, neliniștit, dacă se

poate spune așa. În acel răstimp, din câte mi-am dat seama, textul se elaborează launtric, tacit. Așa că aștept ca el să se rotunjească - semantic și chiar stilistic - și să ajungă „scriptibil”, comunicabil. Aștept să am dispoziția propice scrisului. În toată cariera mea literară, atâta cât este ea, și așa cum este, n-am pus pe hârtie nici măcar un stih căznit, făcut, plănuț. Nici măcar unul singur... Scrișul meu este vital, nu convențional. Selecția, definitivările, renunțările (drastice, poate chiar prea drastice) etc., întotdeauna laborioase și îndelungate, sunt posterioare scrierii propriu-zise, care este spontană, generoasă, chiar impetuoasă uneori.

NO: *Reflectă versurile pe care le scrieți momente din viața dumneavoastră sau sunteți altcineva în scris, fără a avea vreo legătură cu realitatea?*

ED: Viața mea, existența mea, sublimată, însă, se află, întreagă, în poezia mea. De pildă: ceea ce se numește, în termeni biblici, „lupta dintre carne și duh”. Această confruntare a fost, este și acum, în ce mă privește, una din sursele majore de tensiune existențială. La palier literar, liric în speță, ea rămâne, mutatis-mutandis, o sursă, poate chiar privilegiată, de tensiune estetică.

NO: *Ce proiecte de viitor aveți?*

ED: Am întocmit, cu mare trudă și migală, și am publicat on-line (deocamdată) o antologie de autor, *111 Poezii* (Ed. Calameo, 2013), pe care intenționez s-o imprim într-un viitor oarecare. Acesta este un proiect conturat, circumscris. Apoi, ca proiect mai larg, mai extins, aș dori, pur și simplu, să mă bucur de viață, în familia mea, să trăiesc în pace, cu mine însumi, cu semenii, cu veacul, și, de asemenea, să scriu, să mai scriu câte ceva, dacă (și atâta vreme cât) Iah Elohim va îngădui.

NO: *În final, ați putea să îmi spuneți câteva versuri care vă reprezintă?*

ED: Într-un fel sau altul, tot ce scriu mă reprezintă, chiar dacă într-o manieră difuză. Ceva mai exact, mai dens, mă reprezintă cele *111 Poezii*, selectate din întregul meu parcurs liric. Și, încă mai exact, aș zice, dar, fiind fatalmente subiectiv, n-ar fi cu totul exclus să mă înșel, mă reprezintă poezia *În tăcere*. Ea deschide, în chip de *Prolog*, antologia poemită. Poate fi găsită, deci, cu ușurință. (3).

*Interviu telefonic,
6 noiembrie 2013*

NOTE:

(1) „O adâncă scrutare a sensului transcendenței - uneori inseparabil unit cu lecțiile misticii occidentale - își dă mâna, în această poezie, cu o viguroasă căutare metafizică („metafizică, nu filozofică”, insistă Juan Ramón Jiménez), al cărei centru sau

axă este ființa în fața eternității...” (Andrés Sánchez Robayna, *Eugen Dorcescu, între esență și existență*, „Orizont”, 3, 2012). (N.n., N.O.).

(2) „...Marea tradiție a poeziei române, de la Mihai Eminescu până la Tudor Arghezi - o tradiție pe care în Spania, sau în limba spaniolă, o cunoaștem, din nefericire, cu totul insuficient -, se vede asumată în fiecare vers al lui Dorcescu, sublimată în fiecare din cuvintele sale, și se leagă cu unele dintre marile preocupări care, de la Mallarmé până la Luzi sau Bonnefoy, determină limbajul și lumea celei mai vii poezii europene a modernității. Nu va fi inutil să se atragă atenția asupra lui Dorcescu ca poet european, în ciuda faptului că împrejurările sociale și culturale ale țării sale, pe durata prea multor ani, l-au izolat, în mare măsură, în limitele propriei limbi, și doar în vremea din urmă această operă a început a fi cunoscută în restul continentului. Fiindcă important este că în creația lui Dorcescu sunt puse unele din cheile cele mai adânci ale modernității poetice...” (*Ibidem*). (N.n., N.O.).

(3) Am găsit-o și o reproducem mai jos (N.n., N.O.):

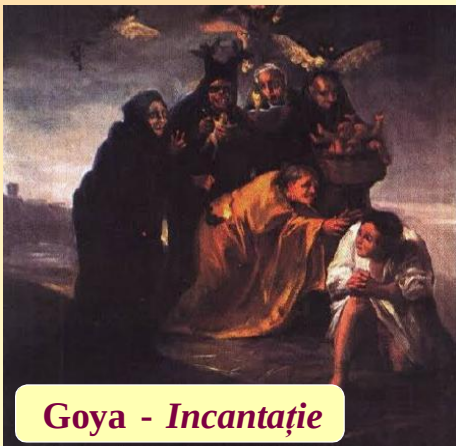
În tăcere

*N-a fost cu neputință. N-a fost greu.
Aseară am vorbit cu Dumnezeu.
La fel de clar, de simplu, de senin,
Cum ai tăifăsuș cu un vecin...
E drept că El tăcea. Sau, mai curând,
Iradia în fiecare gând,
În fiecare șoaptă și impuls,
În fiecare zbatere de puls.
Doar eu grăiam. Și iată că, treptat,
Discursul în tăcere s-a mutat,
Tăcerea s-a umplut de sens și țel,
Tăcerea era drumul către El.*

*Așa-I vorbeam. Spunându-I tot, deschis,
Așa-I vorbeam: Abis lângă abis.*

(Din *Eugen Dorcescu, 111 Poezii*,
Editura Calameo, 2013).

Interviul a fost luat domnului Eugen Dorcescu, într-o seară de noiembrie, telefonic. De ce telefonic? Chiar și dumnealui m-a întrebat... Răspund: pentru că este o senzație inedită! Nu îl cunosc personal pe domnul Eugen Dorcescu, nu am vorbit niciodată cu dumnealui (până zilele acestea), dar mi-a dat senzația că îl cunosc de-o viață. O persoană excepțională: caldă, relaxată și atentă. Îmi mulțumesc încă o dată pentru că a acceptat o astfel de provocare.

Goya - Incantație

Contemporary Literature Press
Editura pentru Studiul Limbii Engleze prin Literatură

The only online Literature Publishing House of the University of Bucharest

**Contemporary Literature Press, sub
auspiciile următoarelor foruri:
Universitatea din București, The British
Council, Institutul Cultural Român și
Ambasada Republicii Irlanda,**

**Anunță publicarea volumului
New Europe Writers
Bucharest Tales
ISBN: 978-606-8592-44-2**

Editat de Lidia Vianu

Contemporary Literature Press publică acum un al doilea volum din seria New Europe Writers. Primul a fost volumul trilingv *Warsaw Tales*, apărut în engleză, română și polonă și tradus în românește de masteranzii în Traducerea Textului Literar Contemporan.

Bucharest Tales, care poate fi citită și online, a fost tradusă în limba engleză, dar și subeditată, corectată și ilustrată de studenții aceluiași MTTL.

Seria New Europe Writers a debutat în anul 2005 și a ajuns la al cincilea volum: *Povestiri din Varșovia*, Praga, București, Budapesta și Liubliana. Fondatorii acestui proiect sunt John a'Beckett (născut în Australia, el locuiește în prezent la Varșovia), James G. Coon (născut în Statele Unite, a locuit în Polonia timp de zece ani, iar acum se află la Bangkok) și Andrew Fincham - poet englez. Pagina New Europe Writers pe Facebook are peste 700 de membri, scriitori din întreaga lume.

Intentția acestui proiect a fost de la bun început să promoveze imaginea unei "Europe unite". Editura noastră este specializată în Lexicografie Joyce, ceea ce înseamnă implicit că vede Europa cum o vede James Joyce - adică unită spiritual și lingvistic. Era firesc, prin urmare, să avem foarte multe lucruri în comun cu NEW.

John și Andy au vizitat masteranzii MTTL la București atunci când au început să lucreze la *Bucharest Tales*. Masteranzii urmau să traducă textele scriitorilor români în limba engleză - ceea ce au și făcut. Cartea pe care Contemporary Literature Press o publică acum este alcătuită din povestiri și poeme despre noul și vechiul București, scrise de poeți și prozatori români din două generații diferite, precum și de scriitori din alte țări care au călătorit ori au trăit în România.

Cele cinci cărți de până acum ale grupului NEW sunt o dovadă că europenii sunt toți o mare familie. Ideea unor cărți dedicate "citorului călător" și a perdelelor trase deoparte tocmai ca să atragă un voyeur "dornic să se uite înăuntru" ar fi fost fără îndoială și pe placul lui James Joyce.

Volumul poate fi consultat și descărcat la adresa de internet:

<http://editura.mttlc.ro/bucharest-tales-edited-vianu.html>

Jean BLEAKNEY
(Irlanda de Nord)

Traducere de
Alexandra Munteanu,
masterand MTTL

versuri

Jean Bleakney (n. 1956) - s-a născut în Newry, Irlanda de Nord, și locuiește în prezent în Belfast, unde lucrează într-un centru de grădină. A studiat biochimia la Universitatea Queen din Belfast, îndreptându-se către poezie abia în jurul vârstei de treizeci de ani, după nașterea copiilor săi. Pasiunea crescândă pentru poezie a coincis cu cea pentru horticultură, multe dintre poeziile sale ilustrând simbolistica și paradoxurile grădinilor. I s-a încredințat amenajarea grădinii pentru Centrul de Poezie Seamus Heaney din cadrul Universității Queen, rezultând astfel, metaforic vorbind, o grădină-poezie.

Înainte, fără cuvinte

Nici nu știu cum să-ți spun
(de când tot vreau să-ți spun)
cum e să conduci înainte, glonț...
uimirea profundă
de a vira la colț
și de a da nas în nas
cu Venus - nelipsită-n aste nopți și
care e complet netulburată de felinare.
Tot uit de menționat
acest fenomen localizat.
Niciodată nu-l prind la momentul
potrivit - pe strada ta cu sens unic,
la capătul greșit.
Odată acolo, nu mai pot da înapoi,
dar într-o noapte, voi da. Și-apoi,
în marșarier - ai face bine să crezi!
te voi târî într-acolo, pe Venus să o vezi...
Vom șede, scăldați în ironie
- miopul de tine, contemplativa de mine.
Nu vom vorbi numai despre vreme;
Astfel iluminați, îmi voi aminti,
presupun, ceea ce voiam să-ți spun,
ceva legat de statornicie...
Deocamdată, aici șad cuminte,
Stoică, fără cuvinte.

După aceea după Hardy

Când n-oi mai fi - când se vor strânge-mprejur și vor vedea
Cercurile cafenii lăsate de câni și petele de pe perdea
Colbul, dezordinea, discurile năclăite - vor spune vecinii oare
"A fost o femeie pe care lucrurile astea n-o interesau prea tare"?

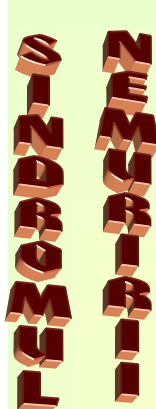
De ce?

Unii oameni sunt precum luna,
crescând și descrescând neconținut;
operând pe o altă scară temporală, așadar
*Ne vedem mâine seară, același loc,
aceeași oră...* e cam în zadar.
Nu-i mai vezi cu zilele, cu săptămânile.
Ba chiar, îți pare c-ai spus ceva nepotrivit,
când tu n-ai spus de fapt tot ce-ai gândit.
Și îți tot închipui cum ei - n-ai ce-i face!
aduc în viața altora lumină și pace.
Astfel, șezi lângă fereastră, așteptând -
cu frica de a privi, nepricepând niciodată
povestea toată. De îi iubești, însă,
(De ce îi iubești *mereu*, oare?)
le ierți căile migratoare.
Le ierți tot, de fapt.

Fizica unei căsnicii

Vă potriviți, spun despre noi. Mie mi-e clar
că simetria a fost doar jumătate din pahar.
Suntem pe aceeași lungime de undă,
presupun. Da, scumpe, noi suntem
experimentul cu bazinul cu unde
care-a funcționat și deși podeaua
s-a cam udat, modelul, cumva, a rezistat.
Știam că așa va fi. Ondulațiile acelea
s-au contopit. Dar, vai, noi știm prea bine,
lipsa de sincron și de-amplitudine.

Ionuț CARAGEA
(membru UR)

* Iubirea este precum puiul de pasăre care părăsește cuibul inimii, încercând să zboare peste orice prăpastie cu aripile imaginare ale sufletului.

* Adevăratul pictor al cuvintelor este acela care își face autoportretul cu ochii închiși pe pânza imaculată a sufletului.

* Nu ai nevoie de aripi pentru a fi un înger și nici de alți îngeri pentru a-ți crește aripi.

* Uneori ura este implozia dragostei, când sufletul pe care l-ai trimis celui pe care-l iubești se lovește de zidul indiferenței și se întoarce în vidul din tine.

* Indiferența este prăpastia de netrecut între oameni. Deasupra prăpastiei, Dumnezeu încercă să le smulgă un zîmbet, dansînd cu razele soarelui și cu norii. Apoi tună, fulgeră și plînge în toate culorile curcubeului.

* Oamenii aleargă mereu după tot felul de fantome, fără să țină cont că umbra, fantoma morții eterne, îi urmărește la tot pasul.

* Moartea este unica religie a timpului. Toate semnele timpului sînt rugăciuni către întunecata doamnă.

* Degeaba vrem ca ceilalți să ne înțeleagă perfect și să aibă o impresie cît mai bună despre noi, dacă îi lăsăm să citească numai anumite capitole, pagini sau citate din cartea vieții noastre. Oamenii se pot îndrăgosti de noi, dar pentru a ne iubi cu adevărat trebuie să ne cunoască și să ne accepte trecutul.

* Dintre toți dascălii, durerea este cea mai darnică: dă meditații gratuite pentru toți cei care trec prin examenele necunoscute ale vieții.

* Dacă le spui unora adevărul, îi va dura cel mai tare. Aceștia preferă mai degrabă o minciună. O vor folosi pe post de calmant, ajutîndu-i «să doarmă» mai bine.

* Sunt oameni neîmpliniți care vor să fie cunoscuți și apreciați pe măsura valorii pe care și-o atribuie singuri, pentru că această valoare iluzorie este singura care îi salvează de ghilotina deseparației. Problema este că vorbele pe care le folosesc sînt atît de lipsite de conținut, încît îi fac să devină eminamente ridicoli.

* Oamenii sînt ferestre prin care putem privi gropile, drumurile sau cerul. Pe unele ferestre trebuie să le închidem, pe altele trebuie să le deschidem larg pentru a adulmece nemurirea.

Năstase MARIN

Leit-motive

Motto: „cât timp ești viu ca toți cei vii/
te umfli-n gușă te dai mare/
apoi în clipa următoare/
bă parcă-ncepi să nu mai fii/
și umbra ta treptat dispare”
din „MEDITAȚIILE la gura ninsorilor”

În poezia lui
FLORIAN SAIOC

Așa cum am intuit într-o cronică pe care am scris-o anul trecut în luna iunie, talentul tumultuos al poetului FLORIAN SAIOC a erupt din nou cu prolifica sa forță creatoare, reușind ca, în mai puțin de un an, lava fierbinte a poemelor sale să se adune în două volume consistente, publicate la sfârșitul anului 2013, de editura „MĂIASTRA” din Târgu-Jiu. Este vorba de cele două cărți, intitulate: „MEDITAȚII la gura ninsorilor” și „GEOMETRIA SENTIMENTELOR”.

Poetul-tribun, poetul-cetățean nu s-a dezmințit nici de astădată. A rămas același vajnic iubitor al românilor, pe care îi laudă, îi ceartă atunci când trebuie, apoi îi iartă și speră într-un destin mai bun pentru ei. („cât oi trăi aici vreau să rămân/ că bă mi-e drag că m-am născut român/am pentru neamul meu eu un alean ce, dacă-s cetățean european, păi când aud eu limba românească/sufletul meu începe să-nflorească...”). Deși mulți consideră astăzi că patriotismul este un sentiment vetust, perimat, cu o îndârjire care îl caracterizează, poetul îl manifestă în plenitudinea sa, învăluindu-și toate poemele în mantia tricoloră a iubirii neamului său derutat, umilit,

confuz, sărăcit, furat mereu de bunurile sale materiale și spirituale, manipulat și menținut continuu într-o stare letargică de către conducătorii săi, pe care-i votează-n prostie din patru-n patru ani. Datorită acestui fapt patriotismul său este dureros, disperat, transfigurat în țipăt de clopot lovit în dungă, rostogolit în valuri de tunete spre conștiințele anesteziate ale concetățenilor săi: „poporul este baza spun politrucii/el este sporul și viitorul/și-l bat pe bietul popor/cum se bat toamna nucii/îi scutură și-i fură cu toptanul tot rodul/ iar poporul-norodul/tace nărodul/ cei care-l bat îl mint și îl fură/au băgat iute de seamă/că poporul-norodul/a devenit de fapt o adunătură/lipsită fiind de mintea cea de pe urmă”.

De regulă, orice poet autentic este un om cu suflet mare, ale cărui fibre rezonază cu suflul existențial al vieții, în unduire mai mult sau mai puțin armonioase. Dar sufletul poetului Florian Saioc este o cutie de rezonanță uriașă, hipersensibilă la orice adiere de răutate și nedreptate omenească. El le recepționează pe toate și **le doare** și **le strigă**, confirmând parcă maxima lui Heraclit: „sunt om și nimic din ce e omenească nu-mi este străin!”

Acea „panta rhey”, curgerea evenimentelor de viață pe albia grăbitului, interminabilului și necruțătorului Timp, îi provoacă poetului un noian de sentimente dureroase, nostalgice, care se scurg în el, la... „gura ninsorilor”, într-un vălmășag de reflecții metafizice. Apoi, meditațiile sale le transpune în monologuri și în dialoguri moromețiene. În dialogurile lui îl implică deseori și pe Dumnezeu cu supărările Sale, cu atitudini de reproș față de leneși și proști, cărora le aplică pedepse aspre, boli, secetă, sărăcie. Și Moartea este un personaj omniprezent în poemele sale „moartea-mi pare-o entitate,/doarme-n noi ca pe-o saltea/n-o vedem și n-om vedea-o/când ne-nhață și ne ia/-ai de tine grijă lume/că ești singură pe lume”. De fapt, poetul, ajuns la vârsta senectuții, are dese conver-

sații cu această „doamnă”, uneori metafizico-hazlii, alteori o persiflează mucalit, dar sfârșind deseori în meditații lirice-grave.

Poeemele sunt uneori mușcătoare, ironice și autoironice, sarcasmul său caustic, lirismul lui dramatic are însă și nuanțe umoristice, care-l înviorază și-l face atractiv. Farmecul poemelor sale constă și în **culoarea** limbajului, pigmentat cu alocuțiuni plăcute: „bă fraților” „voi aștia tineri/aștia mai moderni/voi nu știți bă/nu știți ce-s alea ierni”.

Tematica poemelor sale din cele două volume este diversă și complexă, precum viața: de-o vreme poezia mea învață/că viața-i o politică de viață/iar viața plină tristă și zăludă/ conține poezia vieții crudă”. Cu simțirea sa fină, el înregistrează toate anomaliile, prostiile, răutățile și ticăloșiile din viața concetățenilor săi, reproșându-le toate acestea, în stilul său caracteristic: „nu mai umblați bă alandala/că e așa cum zice zicala/ cum grăiesc proverbul și cimilitura/ghici cine închide ochii/apoi cască gura”. Astfel de motive devin adevărate obsesii pentru poet, fiind reluate sub alte forme în mai multe poeme, iar această reluare multiplă dă forță mesajelor transmise,

prin îmbrăcarea metaforică diversă. De fapt, aceste „obsesii” devin un mănunchi de **leit-motive** ale volumelor, împletite-ntr-ele, care dau un farmec deosebit ambelor cărți. Ele se regăsesc în toate poemele și îmbracă acel veșmânt armonios similar unei simfonii.

Spațiul nu-mi permite să analizez fiecare **motiv** obsesiv al poetului. Mă voi limita să le identific aleatoriu, ca să arăt multitudinea și frumusețea lor, prin reluare în mai multe poeme:

- motivul „ninsorii”: „dacă-aș putea-aș striga cu mii de guri/ că-s fericit când ninge pe păduri/ când vântu-n streșini zumzăie ca stupii/ când urlă-n codri crivățul și lupii” (poezia „n-a rămas filozof”).

- motivul „Creației divine”: „El l-a făcut pe om întâia dată/ minunea lumii cea mai minunată” (poezia „minune și minuni”).

- motivul „tregerii prin viață”: „prea trecătorule drumeț/ ți-e drumul cât vremelnicia/ vei fi cu-adevărat măreț/ când ai să-ți vezi nimicnicia” („meditații la gura ninsorilor”). Temă reluată și în poezia „Retro”: „când mă gândesc cum arătai/ simt inima cum mi se frânge/ erai ca îngerii din rai/ erai ca iepele pur sânge... pe cei trei dinți ce ți-au rămas/ îți e fixată-acum proteza/dar pudră tot mai dai pe nas...”.

- motivul „misterului feminin”: „peste-ale Zidirii creste/ peste marginile firii/ tot femeia - a fost și este/ EVAnghelia iubirii” (din „Meditații la gura ninsorilor”). Altă „Meditație”... cu altă fațetă: „frumoaso-ntâi ne scoți din minți/ te joci cu noi și ne alinți/ apoi doar gheare ești și dinți”.

- motivul bătrâneții: „iubito ți-aș mai face curte/ din zilele ce mi-au rămas.../ dar unul râde ca un bou/ fă-ți bă mai bine un cavou/ mai mare sau mai mititel/ că în curând te muți în el („idilele”).

- motivul minciunilor politice: „România mi se pare o gogoșerie uriașă/ în care de zor se prepară gogoși fără cusur... plămădite, prăjite, servite/ de gogoșarii cei de elită” (Gogoșari și gogoși”).

- motivul veșniciei: „poate știe mite-goală/ poate nimenea nu știe/ că există-o doctorie/ care vindecă-orice boală/ -gel sau spreii sau alifie/ și se cheamă veșnicie” („veșnica vindecare”).

- motivul revoltei populare: „îmi strâng ca toți durerile mănunchi/ și-mi rog și-mi strig poporul în genunchi/ spre minciinoșii care-i stau în frunte/ doar o sprânceană baremi să-și încrunte/ și pe corupți șpagari sau neglijenți/ să-i lase pe vecie repetenți” („Determinări”).

- motivul lenevirii: „nu-Mi mai cerșiți într-una de-ale gurii/ că Eu nu sunt ministru-agri-

culturii/ știu că necinstea, lenea și prostia/ sunt în concubinaj cu sărăcia/ să nu muriți de foame v-am dat minte/ ea-i cea mai sfântă dintre cele sfinte/ e prea destulă bunătatea Mea/ de minte folosiți-vă de ea/ și tot la fel de cele patru labe/ la rugăciuni lăsați-le pe babe” („Răzvrătirea”).

- motivul schimbării: „în cor, un grup de tineri m-a strigat/ ce bă tu ești cumva inchi-zitorul?/ îți spunem noi dar nu ne-ai întreat/ de vrei s-o ducă bine tot POPORUL/ chiar EL, POPORUL trebuie schimbat” („Sondaj-eroare plus, minus 3%”).

- motivul minciunii: „să ținem toți post negru de minciună/ minciuna poate să devină fatală/ avem nevoie de o detoxifiere națională/ minciuna vedeți bine că se identifică/ cu licheaua politică” („Principiul amar”).

- motivul hoților și trântorilor: „din cer până-n pământ/ noi toți aproape toți/ avem apucături/ de trântori și de hoți... ne cum-părăm ne vindem/ noi între noi pe noi/ după convenții hoate/ sau după mici nevoi” („tristă durere”). Această obsesie este reluată mai vehement în poemul „niciodată n-a mai fost neamul prost atât de prost”: „în țara asta prea mulți sunt puși pe furate/ fură de-a valma case bănci căi ferate/ fabrici uzine asfalt combinate/ porcul oaia vaca găina din bă-tătură/ portofelul poșeta totul se fură”.

Poetul are multe motive obsedante și în volumul „Geometria sentimentelor” de exemplu:

- motivul lăcomiei omenești: „așa e omul prost ce-ajunge la putere/ vrea totul vrea onoarea femeii mașini avere/ și crede cu tărie că doar ce îl excită/ va face națiunea fericită” („punctul de orbire”).

- motivul zădărniceii: „voi pleca spre a deveni o oarecare amintire/ sau numai uitare un altfel de nimic/ toate acestea mă învață câtă zădărnicie este/ în toată zbaterea noastră și cât ridicol în:/ bă știi cine sunt eu păi eu/ numai eu...” („zădărniciile noastre”).

- motivul vremuirii („panta rhey”): „sunt fascinat și nu mai pridesc/ în sinea mea să mă uimesc/ de-această nesfârșită și curgere măreată/ de ceruri și de stele și de viață” („uimiri”), sau: „că d-ai-a/ vremea iar întoarce foaia/ vin iar/ ploaia bruma ceața/ vremea iar întoarce viața/ vine iarna cu nămeți/ și guvernul cu ce vreți/ vine vremea cu de toate/ iar guvernul cu ce poate/ numai noi și numai noi/ venim veșnic cu nevoi/ hai nu vă mai izmeniți/ important e că veniți” („pe dos”).

- motivul trubadurului: „și Giambolina mai avea/ doi ochi cu-ntunecimi profunde/ și pielea brună-catifea/ și două șolduri bă rotunde.../ mureai cu ochii-nfiți în ele/ și te-ngropai cu lăutari/ între superbeie ei pulpe...” („Cântec pentru Giambolina”).

- motivul tristeții: „mare-i tristețea pe la

noi/ o vezi în ochi o vezi pe fețe/ bă fraților mă doare-n suflet/ bă moare țara de tristețe” („tristețea”).

Mă opresc aici. Pentru mine este o plăcere deosebită să descopăr atâtea variate **mo-tive** ale poetului într-un poem și să am surpriza regăsirii acestuia în alte poeme, îmbrăcat în alte figuri de stil și gătit cu alte bijuterii de sensuri și înțelesuri. Acestea constituie farmecul ascuns, inefabil al poeziei lui Florian Saioc, cu jerbele de mesaje pe care le răspândește în sufletul cititorului. Intuind întrebarea mea de cititor nedumerit (de ce ne **dai, bă, poezii?**), poetul s-a simțit parcă dator cu un răspuns: „poezia... e floare de suflet și rară/ poezia ne este mereu necesară/ poezia ne suie sufletu-n boltă/ e stea e tristețe-i revoltă/ e dragoste de dragoste plină/ ea este-n întuneric lumină/ e chemare de luptă-n istorie” („poezia”). Eu aș completa cu afirmația că multe poezii din cele două volume sunt adevărate **poeme-manifest** ce pot fi citite în fața mulțimilor (încă) nedumerite pe cine să voteze sau ce trebuie să facă pentru binele lor și al țării. Aș exemplifica doar câteva dintre aceste poeme-manifest care pot cutremura și trezi din amorțeală conștiințele căzute în letargia manipuloare provocată de politrucii avizi de putere și îmbogățire rapidă: „dacă aveți minte”, „mâzgăliții”, „între presimțire și spovedanie”, „un poem scurt cu bătaie lungă”, „încurcate confuzii”, „durerile unei mari iubiri”, „un manifest al demnității”, „să fie o percepție stranie?”, „univoc”, „nici-odată n-a mai fost neamul prost atât de prost”, „dă-ne Doamne tuturor” și, poate, cea mai vehementă poemă este chiar ultima din volumul „Geometria sentimentelor”: o chemare-ntr-o urare către-o sfântă sărbătoare, din care nu mă abțin să citez o strofă: „auzi-mă române auzi-mă tu țară/ treziți-vă voi tineri speranța e în voi/ în clipa ei din urmă nu o lăsați să moară/ dar clasa cea coruptă politică-abuzivă/ zvârliți-o cât mai iute la groapa de gunoi/ că țare e deja plecată în derivă”.

Acesta este poetul Florian Saioc, un altfel de Marin Preda, dar care creează liric un Moromete al POEZIEI ROMÂNE, un om trist, revoltat de ceea ce li se întâmplă românilor, căruia îi pasă de neamul și țara românească, pe care le poartă în sufletul său mare.

Și încă ceva ne mai spune poetul, citiți și fiți pe recepție:

„mulți vor ca adevărul să mi-l nege am o întrebare, auziți cum sună: nu știm s-alegem sau n-avem ce-alege? nu știți răspunsul? bine, noapte bună! visați că sunteți regi și împărați că nu mai sunteți proști și nici săraci visați că sunteți ceea ce visați visați că sunteți ierburi și copaci”.

Daniel MARIAN
(membru USR)

Daniel Dăian

**„Treizeci și cinci de ploi...” , dar
„și numitori comuni dintr-o parte
în alta a sufletului...”**

De la conștiința eventualelor împliniri și până la conștiința faptului în sine ar putea fi o aureolă nu neapărat boreală dar hiperbolizantă de măsură ne-în-stare să măsoare prea-grăbit universul într-un gram de lăcuire după ce-l scorjiseră toți poeții, în căutarea de toți pereții... **Daniel Dăian** nu chiar întocmai se simte pe sine în încercarea disperat de profundă, poate fi și cu riscul de zădărnici de supra-real, dar care ajunge unde nu te-ai aștepta mai puțin dintr-o vâltoare fără seamăn, nici vorbă de precedent; el simte acea boare de absolut care nici într-un caz nu se obosește de a fi, dincolo de cuprinsul ei în pur formidabilul ideii. Fără a avea pretenția de a-și înțelege *dumnezeul* în mod ortodox, ca pe o scară cu trepte de urcat într-o viață de ajuns. Luând propriul său *dumnezeu* căruia majuscula de început urmează a i-o geometriza mai târziu, când dovedi-se-va că îl ajunge cu propriul mers ca pe ceva suficient de palpabil, ca să mai și merite.

Daniel Dăian zice astfel pe facebook: „Jumătățile sunt două cuvinte care ar trebui să se unească într-o formă sau alta. Dacă legi un prezent de alt prezent se obține o realitate. Asta mă sperie cel mai mult !” Și, se pare c-aș fi zis eu: „...realitatea fiind uneori din când în când paralelă cu o alta, iar dacă nu, intersectată tot e, prin simpla ei relativitate...”; „În încercarea de a-l lega pe Dumnezeu de absolut, abia atunci, acolo și astfel vei pricepe și una și alta...”

Ei, și abia acum despre „**jumătatea dumnezeului femeie**”, care e un vaccin contra purului idealism, o formă de căutare a interiorului prea puternic, orbitor,

dar la îndemână, pentru a-l lua în brațe; pentru că de-a dreptul s-ar putea, de ce nu, să frigă-n a-cele brațe. Și atunci, e de preferat să te lași „...înfiltrat în departele revoltat al apei/ și pentru că nu am învățat niciodată/ de ce nu îmi pot sări umbra/ te-am renunțat de înălțimea acestei îngropări/ în care nu mi-ai putut fi/ din care nu am reușit niciodată să-mi alung mâinile/ am săpat în tine tot trecutul meu...” (pag. 14); din fluviul unei neliniști pe care o știam, era chiar într-atât de personalizată încât o puteam striga pe nume și ar fi venit... - dintr-o matrice cu multe numere de unu care rareori dă un rezultat matematic concret...

Iar din eterna boemă, naturală înspre obligatorie, „...pentru ca noi/ restul băutorilor de rând/ să nu ne temem de fiecare dată înaintea de marele final/ să ne ascundem frica din spatele gingiilor/ într-o cutie de lemn cu mâinile scobite în piept/ de parcă la dracu abia acum am învățat să fim...” (pag. 54). Sau: la dracu nu puteam să ne ducem, că erau indicatoarele greșite (?)...

Într-o fază spirituală pe cares de-a dreptul pizmaș spre a deveni năstrușnic așijderea, îl găsesc pe Daniel Dăian cu forța de a se reinventa, nu c-ar fi trebuit, ci doar pentru c-așa a vrut el - pentru că „...sunt toată ziua tu și toată noaptea eu/ iar în restul necultivat al drumului/ suntem echilibrul coliviei/ din oră fixă în oră nefixă/ din virgulă simplă până în două puncte/ apoi cineva a anunțat că urmează și mâine...” (pag. 67-68).

Evident că e de așteptat acest mâine, care fără a conta prea mult cât seamănă cu astăzi, cu ieri sau alaltăieri, se traduce prin simplul mai departe...

Theodor Răpan

**Putin mai tânăr decât se poate
- și mai bătrân decât ești**

Așteptare și regăsire. De ce așa? - pentru că „**Fiind ecou nespulselor cuvinte/** port gând smerit de înzăuat iubirea/ Poh-tirea ochiului aduce știrea: / Ah, gura sufletului nu mă minte!...”

(**Sonetul 1**). Construcții la puterea magiei, mai devreme sau mai târziu, trecute prin pragul porții - acolo unde se îmbină, mai zis și înșeuează cu smerenie veșnicele povești mai aduse lângă aproape decât ai crede că ești. Plecat ceva oare iute dintr-o consonanță verbală decât dintr-o alta adjectivală; prea puțin substantivat, pentru că nici nu trebuie! E dus pe-o plută dacă neavând yacht-ul la îndemână; dar cu sirena lângă el. **Theodor Răpan** dă într-o practică a reînnoirii jurămintelor pe le care căpătuiește pentru a nu avea dedesubt, prima încercare de consonanță a eului și anume: *iubirea*. Romantic modernist întârziat, ori un modernist romantic apucat pe neașteptate?...

Vine astfel poetul și zice: „...Doar nepererche-mi mistuie simțirea,/ Zarzării își croiesc veșminte/ Și mă-nlumin străfulgerând morminte/ Cu măști de ierburi miruindu-mi firea...” Și, că tot veni vorba: unde e poetul și unde e poezia?; într-o paranteză nepusă/ nespusă. Știind că nu se moare-n nicio paranteză, cu semne de punctuație, cu semne de circulație - unele chiar valabile.

Până la urmă, nimic nu are calitatea de valabil, dacă nu se mai și chinuie între un timp și alt timp. Nimic nu e, ca s-o zic de-a dreptul pe cât pot, dacă nu trece prin acea fantă în care poți să faci ce vrei, câtă vreme bine faci. Cuvinte, expresii, un joc de sentimente de fapt, se adună pentru a se caracteriza unele pe altele în-

preună, la un loc zeiește cu ceea ce e și nu e; dar trebuie să fie... Și ceva rost de împăcare după întrebările de care nu scapi ori-când și oriunde, oricât ai vrea: „...Plănușu-ma-au iambii? Corbii scurmă-n lună/ Cu gheara-ndurerată și nebună/ Sub primele silabe translucide...” La sfârșitul sonetului, în schimb, nu mă voi referi de nicio culoare albă, albastră sau gri - din două măcar motive: pentru că nu-mi place; și pentru că nu-mi place să se termine.

Dar: „**De tine azi sunt trist ca niciodată/** Zeița mea cu noaptea prinsă-n plete,/ Izvoarele iubirii Lui țin de sete,/ Cum să te las splendorilor furată?...” (**Sonetul III**). Dar chiar așa. Împietirea ideilor cu sentimentele se face brusc, fără a rezulta neapărat o împlinire, vorba poetului: *ca niciodată*; unde fiind până și astfel, într-un tot; fiind și fiind. Ca să nu mai vorbim, de fapt de ce nu, despre: „...Parfumul rotunjimii din sonete/ mi-l dă pe fluturi slova-ngândurată,/ În smirna rugăciunii, neafată,/ Topește-mi versul prefăcut păcate!” Și curge versul, nu e de oprit nici măcar să transpire între acelea două înmulțite stări de fapt unde se nu e / a fi fi de înlocuit nicidecum, niciodată, nici. „...Sorbit să te iubesc nebun - ce viață!/ Mă urlă lupii-n cruda dimineață:/ de ce-am plecat? Cum? Te-au uitat Poeții?// Mai dă-mi la schimb fantasmă în-miite/ Și buzele eternelor ispite:/ Prădată-mi fu averea tinereții !”

De pe plaiurile noastre, câteodată mute, ciute și da: „**Cuvintele nu dorm ! Mă vor cu tine/** Amor, pândarul ține să mă lege,/ Uitarea crie, mâna mă-nțelege/ El dă obol atât cât se cuvine !”

Dominic DIAMANT
(membru UR)

Gânduri

DECALOGUL LUI PAULO COELHO

- scriitor brazilian de circulație universală

1. Circumstanțele și mediul ne influențează viețile, însă suntem singurii responsabili pentru noi înșine.
2. Nu trebuie să ne schimbăm prietenii dacă înțelegem că prietenii se schimbă.
3. Răbdarea cere multă practică. Sunt oameni care ne iubesc, însă pur și simplu nu știu cum s-o arate.
4. Nu este întotdeauna suficient să fii iertat de către cineva, în majoritatea cazurilor trebuie să te ierți pe tine însuși mai întâi.
5. Nu trebuie să-i spui niciodată unui copil că visu-rile sunt false, ar fi o tragedie dacă ar ști așa ceva.
6. Poate că Dumnezeu vrea ca noi să întâlnim toți oamenii nepotrivii înainte de a întâlni persoana potrivită nouă. Pentru ca atunci când, în sfârșit, îl întâlnim pe cel potrivit, să fim recunoscători pentru darul respectiv.
7. Indiferent de câte bucăți din inima ta sunt frânate, lumea nu se oprește ca să le repare.
8. Uneori persoana despre care crezi că te va răni și te-ar face să cazi, se va dovedi a fi în schimb cea care te va ajuta să te ridici.
9. Trebuie să îți controlezi acțiunile sau ele te vor controla pe tine.
10. Sunt momente în viață când îți lipsește ceva atât de mult, încât îți dorești să îl iei din visele tale și să-l îmbrățișezi de adevăratelea.

CÂTEVA REFLECȚII DIAMANTINE

1. Cum se mai desprind și cad la pământ în bătaia vântului petalele roze și catifelate ale magnoliei! O tristețe dureroasă și deznădăjduită mă cuprinde realizând că așa se petrece și cu noi oamenii, desprinși din arborele vieții.
2. Prietenul mi-a prezentat cu atât patos și determinare paroxistice avatarul iubirii lui imposibile, supraomenești, încât, amintindu-mi de propria experiență eșuată din tinerețe,

am rămas ca o stană de piatră, șiroindu-mi lacrimi grele și fierbinți pe obraji încremeniți. Viața lui se afla într-o mare și grea cumpănă, pe care nu știa cum s-o depășească iar sfaturile mele, ca om mai vârstnic și pătit, nu puteau avea nicio eficiență.

3. Societatea în care trăim este atât de coruptă și dezintegrată, sistemul - atât de hulpav și ticăloșit, încât, părinte fiind și având copii care excelează ca inteligență și instrucție, nu mai știi cum trebuie procedat, dacă e mai nimerit să-i trimiți la studii în universitățile renumite de pe mapamond, cum fac în general nomenclaturistii, securiștii și marii po-tentați autohtoni, sau să înfrunți, la modul patriotic, sistemul, dinlăuntrul lui, cu posibilitățile reduse de care dispui.

4. Aș fi infinit mai liniștit, împăcat și bucuros dacă televiziunea și mass media ar promova cu precă-dere programe artistice, culturale și științifice re-prezentative, la un standard european. Ar fi un act de normalitate.

5. Complacerea în ipocrizia și minciuna generalizată e mai nocivă și nefastă chiar decât o epidemie de ciumă, întrucât aceasta ar afecta specia în esența ei, distrugând-o.

Goya - Teresa Sureda

George PETROUAI
(membru UR)

Cavinte- ncumințite

1. Obrazul gros cu multă cheltuială se ține, în speranța că odată și odată va fi și el subțire.
2. Ciocolul - patrupeul care face tot ce ne-omenește este posibil pentru a intra în rândul antropozilor.
3. Cumsecădenia - piatra unghiulară a caracterului unui om.
4. Fiecare cu caracterul lui, chiar și aceia care nu mai au caracter.
5. Nu se cade să-ți faci de lucru cu cineva despre care nimeni nu spune că ar fi un om cumsecade.
6. Caracterul de-i distins / din hâd face un fain ins, / iară dacă-i păcătos / nici frumosul nu-i frumos.
7. Când căpitan de navă e trufia, secund nu poate fi decât prostia.
8. De-abia un deal a biruit și muntele-i pare sfrijit.
9. Oricât de scund ar fi un munte, de sus privește dealu-n frunte.
10. În sinea lui orice deluț se vede-un munte mai micuț.
11. Etica este evanghelia socială pentru viața de-aici, morala este evanghelia spirituală pentru viața de-apoi.
12. După disponibilizarea moralei pentru rezultate din ce în ce mai slabe, conducerea comportamentului uman a fost încredințată eticii.
13. Etica (de pildă, etica socialistă) ține morțiș să salveze forma, în ciuda faptului că fondul a fost devastat cu premeditare.
14. De trai morala nu-i dorită, de existență-i păcălită.
15. Tot păcălind ce-n cale i-a picat, la urmă-n păcălici s-a transformat.
16. Să crezi că hoțu-i om cinstit / după ce legile dribleadă, / este totuna cu a crede că-n lume cinstea guvernează.
17. Un zero așezat în fața / oricărei cifre-i de prisos - / în spatele cuiva și-n zecimale / el este de-un real folos. / În viață însă nu-i la fel ca-n universul matematic - / zerourile țin morțiș / să stea în față sistematic.

Crenguța UIȘINESCU

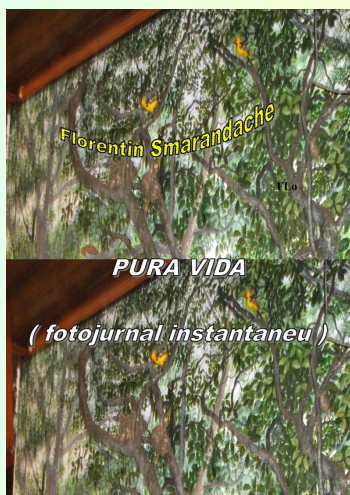
NEUTROSOFICAREA

Crenguța Vișinescu: *Vă prețuiți mai mult ca matematician - inventator de concepte ma-tematice - sau ca scriitor și artist?*

Florentin Smarandache: Acord mai multă importanță lucrărilor mele științifice. Literatura și arta îmi țin loc de relaxare și de experiment. Literatura și arta îmi completează creația științifică.

CV: Știu că ați publicat 190 de cărți, un număr record. Iar în 2011 ați fost nominalizat la Premiul Nobel în Literatură. Ce a însemnat acest lucru?

FS: Nominalizarea Nobel m-a încurajat să-mi continui seria fotojurnalelor cultural-științifice, fiindcă literatura o cam abandonasem - preocupat în special cu cercetări de matematică aplicată, îmbinate cu fizică și filozofie practică. Frecvent călătoresc și scriu ce văd, ce aud, despre ce citesc, cu cine mă întâlnesc (în special pe la conferințe internaționale și evenimente culturale). Cam jumătate dintre cărțile publicate sunt de știință, iar cealaltă jumătate sunt de literatură și artă. Iată coperta fotojurnalului călătoriei din America Centrală.

CV: Ce credeți că este mai important în secolul XXI? Frumusețea, estetica matematicii și aplicațiile ei în domenii noi ale cunoașterii (cum ar fi înțelegerea artei) sau aplicațiile matematicii în știință și tehnologie?

FS: Frumusețea femeii, aș zice, și aplicabilitatea (nu estetica) matematicii în știință și tehnologie. De asemenea transdisciplinaritatea. Eu am introdus *multispațiul* și *multistructura* în câteva domenii. M-am gândit

că Teoria Mării Unificări din fizică nu poate fi efectuată decât într-un multispațiu înzestrat cu o multistructură.

CV: *Considerați că există o limită a gândirii, să zicem logico-matematică, peste care inteligența artificială nu va putea niciodată să treacă?*

FS: Inteligența Artificială tinde asimptotic spre imitarea inteligenței umane. Gândirea în general este infinită. Știința este infinită. Artă este infinită. Și creația la fel. Mereu procedee noi, stiluri noi. Apoi combinații ale acestora. Și tot așa: noi descoperiri, noi invenții.

CV: *Solomon Marcus spunea că „a fi poet înseamnă a fi în stare să vezi într-o frunză toate frunzele, într-un copac toți copacii lumii”. Ce vede matematicianul într-o simplă și banală cifră?*

FS: Depinde de matematician. Se poate vedea și invers, sintetic: în toate frunzele la un loc, frunza esențială; în toți copacii la un loc, copacul esențial. Eu am scris și un articol, intitulat *În Imperiul Numerelor*. Deci, într-o simplă cifră poți vedea un spațiu magic al tuturor cifrelor.

CV: *Care este componenta ludică din matematică - apropo de „geometriile Smarandache” și „structurile algebrice Smarandache”?*

FS: Combinatoria, un domeniu solid stabil, este partea ludică a matematicii. Geometriile mele se bazează, așa cum ați intuit, pe combinarea de spații euclidiene și ne-euclidiene într-un spațiu hibrid. Iar structurile algebrice, pe care le-am introdus, pe studierea de „insule” de structuri puternice incluse în structuri mai slabe; dar și reciproc: structuri slabe incluse în structuri mai puternice. Apoi lanțuri de astfel de structuri incluse una în alta.

CV: *Ați încercat să imprimați literaturii frumusețea matematicii sau mai degrabă invers?*

FS: Am încercat să introduc noi genuri literar-artistice, folosind procedee științifice. Iată cum le descrie Dr. Geo Stroe, Președintele Academiei DacoRomâne, în recomandarea pe care mi-a făcut-o:

- Noi tipuri de poezie cu formă fixă, precum: Distihul Paradoxist, Distihul Tautologic, Distihul Dualist, Terțianul Paradoxist, Terțianul Tautologic, Catrenul Paradoxist, Ca-

trenul Tautologic, Poemul Fractal, Non-Poemele (1990) și alte experimente poetice avangardiste dincolo de limitele poeziei în „Encyclopoetria (Totul este Poezie și Nimic nu este Poezie)” (2006);

Noi tipuri de povestire, precum: Povestirea Silogistică, Povestirea Circulară („Poveste Infinită”, 1997);

- Noi tipuri de dramă, precum: Drama Neutrosifică, Drama Sofistică, Drama Combinatorică (o dramă ale cărei scene sunt permutate și combinate în atât de multe moduri încât produc peste un miliard de miliarde de diferite drame! („Upside-Down World” / „O lume întoarsă pe dos”, 1993);

- și Noi tipuri de genuri science fiction în proză, precum:

1) science fiction de tehnologie informatică: „Inform Technology”, 2008;

2) science fiction politică: „International Fonfoism (Manual of Therrory)”, 2008;

3) science fiction militară: „The Art of antiWAR / paradoxist INSTRUCTION Notebooks of Captain Gook (or Kook)”, 2008;

4) science fiction de afaceri și finanțe: „Reproduction’s disOrganization”, 2009;

5) science fiction psihologic: „Textbook of Psychunlogy (MASTER DECREE Thesis)”, 2009;

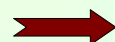
6) și science fiction educațional: „Treatise of Parapedagogy (Ph D Dissentation)”, 2009.

- Și experimente lingvistico-literare în volumele: „Florentin’s Lexicon” (2008), interpretând, în sens contrar, clișeele de limbă, omonimele etc. [„Dacă ceva poate să o ia razna, pasează-l altcuiva (Florentin’s Laws / Legile lui Florentin)”; „Dictatorul a ridicat starea de urgență cu o macara (Florentin’s Clichés / Clișeele lui Florentin)”; „Trimitemi un... e-male (Florentin’s Homonyms / Omonimele lui Florentin)”; etc.].

- De asemenea, a realizat o combinație de poezie foarte scurtă, artă și știință în volumele „Lyriphoto(n)s / At Mind’s Infinite Speed” // „Lirifotoni / La viteza infinită a minții” (2009), and „Aph(l)orisms in Unistiches” (2008).

- Un alt experiment literar este cartea sa olografă (carte publicată cu scris de mână integral!): „oUTER-art, Vol. 5”, 2006:

<http://fs.gallup.unm.edu/Outer-Art5.pdf>.

- Drama sa antidictatorială, „Tara animalelor”, piesă fără cuvinte!, a fost reprezentată la Festivalul Internațional al Teatrelor Studentești, Casablanca (Morocco), 1-21 Septembrie, 1995, a fost pusă în scenă de trei ori de către Teatrul Thespis (producător: Diogene V. Bihoi) și a primit Premiul Special al Juriului;

Aceste cărți pot fi descărcate de pe site-ul: <http://fs.gallup.unm.edu/eBooks-otherformats.htm>.

Iar invers, am încercat folosirea paradoxismului literar în științe. Paradoxismul este un current literar pe care l-am inițiat prin anii 1980 în România, și se bazează pe folosirea excesivă de procedee contradictorii (antiteze, antinomii, oximoroni, paradoxuri, etc.) în creația literară.

Ei bine, inspirat din literatură am aplicat aceleași procedee paradoxiste în diverse domenii științifice la nivel internațional:

- filozofie (neutrosafia, care-i o generalizare a dialecticii hegeliene);
- logici moderne (logica neutrosifică - o generalizare a logicii fuzzy intuiționiste);
- teoria mulțimii (mulțimea neutrosifică - o generalizare a mulțimii fuzzy intuiționiste);
- fuziunea informației (vezi Teoria Dezert-Smarandache);
- fizică cuantică (vezi „nemateria”, paradoxurile cuantice Sorites);
- etc.

CV: *Nemateria este un concept definit și sistematizat de dumneavoastră. Pe mine mă duce cu gândul la necuvintele lui Nichita Stănescu... Oare există în plan metafizic o astfel de legatură?*

FS: Nemateria este entitate fizică reală, spre deosebire de neparticula lui Howard Georgi care, deocamdată, este doar o speculație; așteptăm să vedem ce zic experimentele. Exemple de nematerie: pionium, positronium, helium antiprotonic, protonium, muonium etc. Nemateria este o stare între materie și antimaterie. Necuvintele lui Nichita ar trebui să fie noțiuni între cuvinte (-le potrivite ale lui Arghezi) și anticuvinte (-le nepotrivite). Deci, nemateria este valabilă în fizică, în timp ce necuvintele sunt valabile în metafizică și metaforică.

CV: *Lucrați în prezent în cercetare la Universitatea de Tehnologie Guangdong, din orașul Guangzhou, China. Descrieți-ne activitatea dumneavoastră.*

FS: Am fost invitat să fac cercetare științifică în China pe durata întregii veri a anului 2012. Fiind obișnuit să locuiesc și să lucrez perioade lungi prin diverse țări străine (Maroc, Turcia, Statele Unite, Franța), am acceptat și această ofertă ca o nouă „aventură științifică” - mai ales că-n China fusesem deja de două

ori: în 2002 la Congresul Internațional al Matematicienilor (în Beijing), și în vacanța de iarnă (decembrie 2011- ianuarie 2012) într-un turneu științific la diverse universități și institute de cercetări din Beijing, Xi'an, și Shanghai. Cercetarea pe care o fac se referă la aplicarea Extenicii în rezolvarea problemelor conflictuale. Am fost sponsorizat de Universitatea de Tehnologie Guangdong. Lucrez împreună cu profesorii Cai Wen [se citește *Âai Uen*] - fondatorul Extenicii în 1983, Yang Chunyan, directoarea Institutului de Extenică și Metode Inovative, și Weihua Li.

Weihua Li, Florentin Smarandache, Cai Wen, Yang Chunyan, o studentă; la Universitatea de Tehnologie Guangdong, din orașul Guangzhou, China, în mai 2012

Eram familiarizat cu idei filozofice antice chineze (Lao Tzu, San Tzu, Confucius) fiindcă studiasem „neutrosificarea” *Analectelor* lui Confucius, *Artei Războiului* de Sun Tzu, sau *Tao Te Ching* de Lao Tzu [se citește Lao Tî], și *I Ching* (*Cartea Schimbărilor*) de Wen-wang. Prin neutrosificare se înțelege o triplă hermeneutică: interpretarea pozitivă, negativă, și neutră a unei entități (o idee, o teorie). Studiem metode de transformare a unei probleme contradictorii (care nu poate fi rezolvată cu un aparat matematic) într-o problemă necontradictorie (care poate fi rezolvată ma-

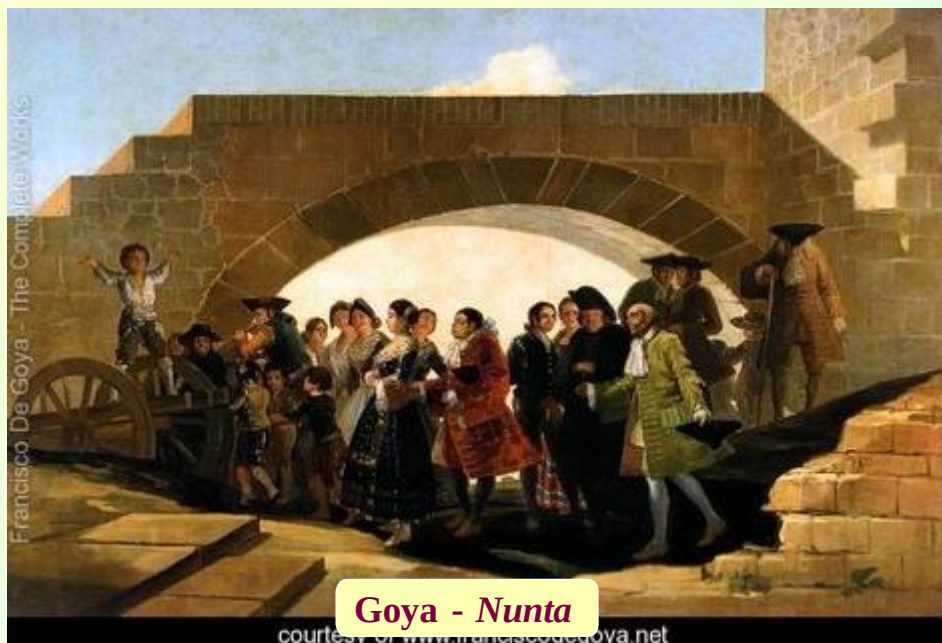
tematic). A avut loc și o conferință electronică internațională dedicată aplicabilității neutrosofiei în fizică.

CV: *Căderea teoriei relativității (susținută de dumneavoastră din 1972) ar putea avea consecințe majore asupra fizicii moderne, poate o va revoluționa. Un nou domeniu va trebui explorat: fizica superluminală. Ce este fizica superluminală?*

FS: Fizica Superluminală (ori Supraluminală) se referă la studierea comportamentului legilor, teoriilor și noțiunilor fizice la viteze mai mari decât viteza luminii. Eu susținusem ideea vitezelor superluminale de când învățasem la liceu despre Teoria Relativității. Considerasem nu numai existența unor particule care în mișcare depășesc viteza luminii, dar chiar și faptul că lumina în sisteme de referință diferite are viteze diferite. Am publicat și o carte în 1982, pe când funcționam ca profesor de matematică în Maroc, emițând o ipoteză superluminală (criticată, bineînțeles, de Enciclopedia de Fizică), și-am dezvoltat o Teorie Absolută a Relativității, opusă celei a lui Einstein, prin care eliminam numeroasele paradoxuri relativiste - paradoxuri ce fac o teorie inconsistentă... Scriitoarea Marinela Preoteasa a editat o carte, „Românul care l-a contrazis pe Einstein”, în 2012.

CV: *În „spațiul” infinitului, partea e uneori tot atât de bogată ca și întregul. Acest raționament ne poate face să suportăm mai ușor ideea de singurătate, ideea de moarte?*

FS: Partea poate fi și mai bogată ca întregul. Prin asamblarea ei în întreg, partea se uniformizează (dezindividualizează). Viața este un punct luminos pe spirala timpului, iar moartea poate fi privită ca o proiecție în infinit. Nu trăim singuri, ci cu noi înșine. Oamenii fără pasiuni sunt oameni goi... Dacă avem preocupări, ne putem fi suficienți nouă înșine.

Goya - Nunta

courtesy of www.franciscodegoya.net

Florin MĂCEȘANU

PICTURA - LIMBAJ UNIVERSAL

Pictura!... Pictura nu este ceea ce multă lume știe că este. Este *altceva*. Și numai când o trăiești ca pe un *altceva*, când o intuiești ca pe un *dincolo*, ca pe o aventură în țara lui metafizic, poți beneficia de farmecul ei real. Țara lui *altceva* e țara contingentului depășit, a libertății creatoare, țara paradiziacă a posibilului. Este ca o saturare de sine și o acută nevoie de părăsire de sine. Este ca atunci când, iubind, treci, cu tot ce ai mai bun, înspre *altcineva* și descoperi, poate, acest lucru sublim: că tu însuși, cel de care te saturaseși, ești, de fapt, *altceva*. Te saturaseși doar de rutinele tale, de

specializările tale, dar nu de *sinele* tău *adânc*, cel despre care nu putem spune decât atât: că e un imens *altceva*, o supremă, dar indicibilă, instanță.

Pictura din țara lui *altceva* nu are specialiști. A fi specialist înseamnă a ști ceva anume și a evita, cu prudență, aventura lui *altceva*. Este un mod de viață și o soluție de viață. Dacă ți-e dată, o vei trăi până la capăt, patetic, inevitabil, cu dăruirea ultimă. Dacă

Fl. Măceșanu - Anotimpurile

Fl. Măceșanu - Coșmar

nu, devii specialist.

În arta sa, pictorul se află la el acasă. Aceasta constituie lumea lui, în care te invită generos, și unde el concepe. Conceperea este un gest originar. Schița stimulează conceperea. Poetul simte gândurile venindu-i împreună cu suratele cuvinte. Pictorul vede desenând. Romancierul cunoaște un suflet, descriindu-l. Muzicianul este călăuzit de sunet spre melodii.

Creația este, în primul rând, o experiență efectuată mental. Tabloul trebuie să fie mai întâi executat în spirit. Pictorul nu-i dă naștere

pe pânză. Mai întâi există fulgerul inspirației, apoi, travaliul mental.

Inspirația este un șoc; asemenea emoției, asemenea atenției brusc fascinate. Înseamnă ruptură de echilibru și readaptare, sistematizare nouă. Ritmul vieții se oprește. Un ritm nou își face apariția. Un șir de operațiuni mentale se întrerupe; ceva nou intră în acțiune.

Așadar, o stare afectivă, mai mult sau mai puțin violentă, care poate merge până la entuziasm, sau până la exaltare, și un brusc aflus de idei și de imagini care se impun conștiinței.

Desigur, mijloacele tehnice nu sunt de neglijat. Dacă unei compoziții, deja interesante, prin alegerea subiectului, îi adaugi o dispunere de linii care sporește impresia, un clarobscur frapant pentru imaginație, o culoare adaptată caracterelor, ai rezolvat o problemă.

Să pună de acord compoziția și concepția, să adapteze liniile, clarobscurul, culorile, la caracterul pe care vrea să-l facă să prevaleze, să îmbine jocul policrom, jocul linear, jocul psihologic, limbajul tonalităților și limbajul sentimentelor, iată idealul oricărui artist care nu se resemnează să vadă în tablou o simplă suprafață colorată.

La drept vorbind, nu există artă plastică dacă între frumusețea suprafeței pictate, idei și emoții nu există un sistem de corespondență. Ca și un poem, ca și o bucată muzicală, un tablou trezește gânduri și sentimente într-o altă lume.

Lumea artei este lumea în care spiritul se află la el acasă. Ea desfată spiritul, îl învâluie și i se impune ca o lume sensibilă. Se pare că, în această lume, constrângerea și libertatea, aparența și realitatea se îmbracă în chip armonios: lumea frumoasei aparențe și a frumuseții realizate, unde valorile omenești se manifestă sub formă de figuri sensibile care încântă simțurile și sufletul, o dilatare a întregului suflet sub formă de magnifice acorduri.

Pictura constituie o lume exclusiv umană, un univers în care spiritual se regăsește și se reflectă, la toate treptele lui de tensiune, este un limbaj universal, este o iluzie conștientă. Este *altceva*.

Fl. Măceșanu - Arte

Fl. Măceșanu - Lecția de muzică

Fl. Măceșanu - Geneza

Fl. Măceșanu - Măiastra

Petre GICEA-CORUN
(Ambasador)

UN MARE CĂRTURAR OLTEAN: MIHNEA GHEORGHIU

Motto:

*Toate izbânzile se întemeiază pe lucruri
spuse sau făcute la timpul lor.*

Voltaire

Atunci când l-am cunoscut pe omul de cultură **Mihnea Gheorghiu**, s-au derulat imagini cu tatăl său, de care aveam cunoștință din perioada când eram copil, elev la Liceul Comercial din Craiova, și mă îndrăgostisem de carte.

Frecventam biblioteci și cenacluri literare precum și anticariatul lui Dumitru Gheorghiu de pe strada Madonna Dudu din Craiova, tatăl lui Mihnea, devenit mai târziu scriitor, traducător, cineast și membru al Academiei Române. În locuința acestuia, la parter, în două încăperi, era amenajat un spațiu pentru vânzarea de cărți vechi și unde deasupra ușii de intrare scria „*Anticariat*”. Era un loc unde te simțeai bine, întrucât aici se găseau cărți vechi, unele rare, cu coperti îngălbenite de vreme, care se răsfoiau cu sfială și interes. Cărțile, aveau, de regulă, prețuri mai mici decât aparițiile noi din librării, având avantajul nu numai al prețului mic, dar și al mulțumirii că se găseau exemplare epuizate, dispărute din librării.

În anticariatul domnului Dumitru Gheorghiu, pe care îl rețin ca un om de înălțime medie, blond și deosebit de primitor după ce clopoțelul suna la deschiderea ușii de la intrare. Avea un zâmbet binevoitor, ochi sfredelitori și pătrunzători, aflați după rama ochelarilor, avea răbdarea necesară pentru clientul care frunzărea, cu încetineală, cărți vechi expuse la vânzare. Din când în când, la cererea vreunui client care solicita o carte aflată pe rafturi mai înalte, se urca pe o scară ce nu lipsea niciodată din încăpere.

Dar, la acest anticariat craiovean, devenit între timp cunoscut și apreciat, nu avea loc numai activitatea de vânzare și cumpărare de cărți vechi. Aci, veneau unii intelectuali, iubitori și amatori de carte și de discuții literare, unde se schimbau opinii competente în domeniul literaturii și al istoriei literare. Eu și alți colegi de liceu, iubitori de literatură, stăteam cumiți și asistam la aceste dezbateri ca la un spectacol literar plin de farmec. Cei prezenți se obișnuiseră cu unii dintre noi și ne tolerau existența cu înțelegere și răbdare.

Îmi aduc aminte că, printre cei prezenți aci, se aflau scriitori și profesori de liceu, printre care Ion Schintee, profesor de franceză și de limba și literatura română, președinte de cenaclu literar, Nicolae al Lupului, scriitor, Ștefan Bossun, scriitor, C. S. Nicolăescu-Plopșor, arheolog, scriitor, devenit mai târziu membru al Academiei Române, Traian Mateescu, profesor de limba română și alții.

Doamne, ce dezbateri aveau loc aici, ce lucruri interesante erau puse în discuții și plăcute să le ascuți! Se discuta despre scriitori, dramaturgi și poeți, despre noile apariții ale acestora. Am auzit atunci aprecieri despre Emil Gârleanu, St. O. Iosif, Octavian Goga, Liviu Rebreanu, Ion Creangă, Mihai Eminescu și alte personalități ale literaturii române cât și universale.

Mărturisesc, cu mâna pe inimă, că eram numai ochi și urechi. O bună parte din timpul liber îl petreceam aici, la acest anticariat. În anumite perioade, era prezent și Mihnea Gheorghiu, un tânăr cu o față deschisă, mai scund de statură, cu mers sigur și apăsător. Cred că, atunci, urma cursuri universitare și era prezent aici în timpul vacanțelor.

Ca elev, eu scriam versuri și epigrame și devenisem participant la ședințe ale Cenaclului literar organizat în Craiova și condus în diferite perioade de profesorul Ion Schintee sau scriitorul Nicolae al Lupului.

La ședințele de cenaclu, se citeau versuri, fragmente de nuvele sau romane, schițe, epigrame, după care se făceau aprecieri mai mult sau mai puțin elogioase, cu unele recomandări pentru activitatea de creație literară. La unele ședințe, am citit și eu versuri și epigrame, pentru care am primit aprecieri bune cât și critici. Îmi aduc aminte, că la o ședință, în cuvântul pe care l-a luat C. S. Nicolăescu Plopșor, scărpinându-și barba sa lungă și neagră, vorbind despre versurile mele, a spus printre altele: „*Ce pot să spun despre acest tânăr elev, că copiii de anul acesta sunt mai afurisiți decât cei de anul trecut*”.

M-am bucurat pentru acestea.

Nu știam atunci, că soarta, destinul ne va hărăzi să ne întâlnim, să ne apropiem și să ne împrietenim. Și aceasta s-a întâmplat în anii '60, când eu eram primarul municipiului Craiova, iar academicianul Plopșor era director al Filialei Craiova a Academiei Române. Despre întâlnirile și discuțiile purtate împreună, am scris, pe larg, în alte cărți ale mele.¹

Dar amintirile m-au prins în mrejele lor vrăjite și m-am depărtat de ceea ce am dorit să scriu în rândurile de față și anume despre persoana și activitatea cărturarului Mihnea Gheorghiu precum și întâlnirile și discuțiile pe care le-am avut cu acesta.

Pentru ca cititorul meu să cunoască cine este Mihnea Gheorghiu, se cuvine să prezint în continuare câteva date biografice legate de viața și activitatea profesional-politică, întrucât cei care nu au fost contemporani cu acesta, știu puține lucruri. Întrucât în una din cărțile mele consacrată cetățenilor de onoare ai municipiului Craiova, l-am prezentat cu o scurtă biografie, îmi îngădui să o prezint în continuare:

Mihnea Gheorghiu - scriitor, traducător, cineast

S-a născut în București, la 5 mai 1919, și a decedat la 11 decembrie 2011. A urmat cursurile școlii primare „*Madonna Dudu*” și, în continuare, cursurile Liceului „*Frații Buzești*” din Craiova. A absolvit Facultatea de Litere și Filosofie (specialitățile: engleză, franceză și istoria artei) a Universității din București (1941).

În anul 1947 și-a susținut doctoratul în litere și filosofie, iar în anul 1964 a obținut titlul de doctor docent. A continuat specializarea în Franța, Italia, Marea Britanie, SUA.

A fost conferențiar de limba engleză la academia de Studii Economice din București (1946-1948), profesor, șef al catedrei de

Limba Engleză la Universitatea din București (1948-1950), profesor și șef al catedrei de tehnologie și Filmologie la Institutul de artă Teatrală și Cinematografică din București (1964-1969), redactor fondator al revistei Secolul XX, președinte al Uniunii Cineaștilor din România.

În anul 1937 a debutat în literatură. A scris versuri, romane și piese de teatru, scenarii de filme, studii și eseuri.

Mihnea Gheorghiu este un scriitor polivalent, fiind poet, prozator, dramaturg, critic, eseist, traducător, scenarist și jurnalist.

Din lucrările sale, amintim: Anna-Mad (1941), romanele „Două ambasade”, „Enigma din strada presei”, poemele istorice „Tudor din Vladimiri”, „Capul”, „Zodia Taurului”, „Patetica '77”, „Fierul și aurul”, scenariile de film: „Porto Franco”, „Tudor”, „Zodia Fecioarei”, „Hyperion”, „Tănase Scatiu”, „Burebista”.

Se remarcă ca un desăvârșit traducător din operele lui William Shakespeare, Robert Burns, Fr. Cooper, Charles Dickens, J. R. Kipling, G. Marquez, Arthur Miller.

Este scenarist la 10 filme artistice de lung metraj: „Porto Franco”, (1961), „Tudor”, (1962), „Zodia Fecioarei” (1966), „Pădurea pierdută” (1971), „Cantemir”, „Hyperion”, „Mușchetarul român”, „Tănase Scatiu” (1975), „Burebista” (1980).

A scris 5 piese de teatru, critică de teatru, film și istoria culturii la 10 cărți, 8 volume de poezii și proză, traduceri din autori străini.

Este membru al Academiei Naționale de Istorie din Caracas, membru al Asociației Internaționale „Shakespeare”, membru al Asociației Internaționale a Autorilor de Film și Televiziune, membru al Societății Europene de Cultură de la Veneția ș.a.

A primit premiul „Ion Luca Caragiale” al Academiei Române, premiul Uniunii Scriitorilor, premiul Uniunii Cineaștilor, premii speciale ale festivalurilor internaționale de film de la Barcelona, Buenos Aires și Cork.

Ca premii internaționale a primit Premiul special „Crucea Sudului” la Buenos Aires pentru filmul „Tudor”, Statueta de Argint la Cork (Irlanda) pentru filmul „Tudor”, Premiul Special („Doamna cu Umbrela”), Barcelona, pentru filmul „Zodia Fecioarei”, Premiul „Erasmus” (Olanda).

Printre premiile naționale menționăm: Premiul Academiei Române pentru dramaturgie, Premiul Uniunii Cineaștilor (ACIN) pentru scenariul „Cantemir”, Premiul Uniunii Scriitorilor pentru piesa „Zodia Taurului”, Premiul de stat pentru filmul „Tudor”.

A primit unele distincții internaționale: Cetățean de Onoare al orașului New Orleans, Ofițer al Ordinului „Artelor și Literelor” (Franța), Comandor al Ordinului de Merit al Republicii Italiene, Comandor al Ordinului de Merit cu Stea al R.F. Germania, Comandor al Ordinului Regal „Orania și Nassau” (Olanda).

Dintre distincțiile românești menționăm: Cavaler al Ordinului „Meritul Cultural” (1946), Cavaler al Ordinului pentru Merit (1998), Premiul de Excelență al Ministerului Educației și Cercetării (2003), Premiul de Excelență al Centrului Național al Cinematografiei (2002), Ordinul Meritul Cultural cl. I, Ordinul Apărarea Patriei, cl. I, peste 20 de medalii comemorative (România, Spania, Italia, Mexic, Venezuela, Polonia, Ungaria ș.a.).

Este membru corespondent de la 1 martie 1974 și membru titular al Academiei Române de la 13 iunie 1994. Este președinte al Secției de Arte, Arhitectură și Audio-Vizual a Academiei Române din anul 1992.

Este tatăl Manuelei Gheorghiu, cunoscut critic de film și apreciat profesor universitar doctor la UNATC.

Minhea Gheorghiu a încetat din viață, la 92 de ani, pe data de 11 decembrie 2011.

În anul 2001, Primăria Municipiului Craiova și Consiliul Local Municipal, într-o ședință solemnă, i-au acordat titlul de „Cetățean de Onoare” al Municipiului Craiova.²

„Prin întreaga sa operă și activitate, academicianul Mihnea Gheorghiu rămâne în memoria noastră ca un reper al vieții culturale din țara noastră, ale cărui contribuții se înscriu în istoria culturii românești contemporane”, se arată în comunicatul Academiei Române.

*

În perioada când am îndeplinit funcția de primar al Craiovei (4 ani) și în continuare pe aceea de primvicepreședinte al Consiliului Popular Județean Dolj (9 ani) și coordonam activitățile administrative social-culturale ale orașului și ale județului m-am întâlnit de mai multe ori cu Mihnea Gheorghiu. În aceste întâlniri, printre altele, am avut și discuții legate de sistematizarea localității. Una dintre probleme era și aceea, dacă în acest proces se avea în vedere ca prin modernizarea străzii Madona Dudu, casa sa părintească se va demola sau nu.

Mărturisirea sa era sinceră, directă și sentimentală:

- Cred că ne înțelegeți, domnule primar, cât de legat sunt sufletește de casa părintească. Aici m-am născut, am trăit, aici vin destul de des și după plecarea mea pe alte tărâmuri, tot aici, se va putea organiza, eventual, o casă memorială, un mic muzeu, dacă se va socoti de cuviință.

- Vă înțeleg, îi răspundeam eu, pentru că, la rândul meu, sunt legat de casa părintească prin mii de fire.

Interlocutorul meu a zâmbit binevoitor și desigur cu speranță.

- Să știți că această casă, a continuat Mihnea Gheorghiu, nu strică arhitectura străzii Madona Dudu. Prin stilul său, ca și al imobilelor alăturate, se încadrează și cu „Hanul Hurez”, aflat în continuare, în stilul arhitectonic al secolului XIX și nu ar intra în conflict cu blocurile noi de locuințe aflate în imediata apropiere. Ce ziceți?

- Ce să zic, aveți dreptate și împărtășesc pe deplin cele susținute de dumneavoastră. Dar mai este un hop.

- Care ar fi acesta? m-a întrebat puțin încruntat, oaspetele meu.

- Eu, desigur, fac parte din conducerea administrativă cu responsabilități pentru aceste locuri. Dar, oamenii de specialitate, arhitecții și proiectanții au viziunea lor. Ei văd, uneori, altfel decât gândește administrația.

- Sigur, așa este. Și totuși, în fața unor argumente social-istorice și tradiționale, proiectanții pot fi convinși că se poate și altfel.

- Da, da, am zis. Să vedem. În orice caz pe mine m-ați convins, mai ales că și eu am amintiri despre casa dumneavoastră de când aceasta adăpostea un vestit anticariat”.

Și i-am povestit perioada adolescenței mele, ca elev, când frecventam această casă și gustam frumusețea clipelor când răsfoiam cărți și ascultam discuții literare cu farmec deosebit pentru mine. Ne-am antrenat apoi în această discuție, răscolind în amintirile vremii, constatând că i-a făcut plăcere. Apoi, l-am informat despre planurile de viitor privind dezvoltarea economică și social-culturală a orașului Craiova. Am insistat pe activitatea culturală, a instituțiilor de profil, aprobându-mă cu plăcere cu vorbe sau dând din cap afirmativ.

În cadrul vizitei pe care am făcut-o la Paris, ne-am întâlnit și am discutat destule, unde, în calitate de primar, am avut o întâlnire prietenoasă cu oficialitățile orașului Nanterre (în suburbia Parisului), cu care orașul Craiova era înfrățit în cadrul acțiunilor de jumelage.

Tot atunci, am avut satisfacția ca la Ambada Română din Paris să întâlnesc pe acad. Ștefan Ștefănescu, istoric de seamă, medievist, care este primul meu prieten din copilărie, fiind amândoi din aceeași comună.

Aș menționa, cu această ocazie, că în timpul scurs toți trei, res-

pectiv Mihnea Gheorghiu, Ștefan Ștefănescu și subsemnatul, am fost onorați cu înaltul titlu de „Cetățean de onoare al municipiului Craiova”.

Venind de la Paris la București, cu un avion „TAROM”, am avut posibilitatea ca timp de trei ore să discutăm, de câte toate, și să ne cunoaștem, reciproc, mai bine. Intrând pe tărâmul literaturii, unde amândoi am găsit destule subiecte de discuții, Mihnea Gheorghiu s-a bucurat că și eu scriu versuri și că am „suflet de poet”.

Trebuie să menționez că ori de câte ori amintea de casa părintească și dacă a fost prinsă în planul de sistematizare al orașului așa cum este, i-am dat asigurările necesare.

La rândul meu, sunt mulțumit că atât serviciul de sistematizare al orașului condus de arhitectul Liviu Fusaru cât și proiectanții Direcției Județene de Arhitectură și Sistematizare (DSAPC) condus de arh. Teodor Cocheci, au dat dovadă de înțelegere pentru a proteja casa respectivă și acea parte a străzii care a rămas, până astăzi, așa cum a fost atunci.

*

Prin funcțiile sale îndeplinite în cadrul organelor centrale, ca om de cultură și dramaturg, a căutat, ori de câte ori a fost solicitat, să sprijine orașul Craiova și unele instituții de cultură. În orice caz, legătura sa cu Teatrul Național din Craiova a fost permanentă și de bine augur, sprijinul său fiind evident pentru care s-au obținut bune rezultate, inserate în istoria acestei importante instituții de cultură. Totodată, unele piese ale sale care au fost incluse în repertoriul teatrului craiovean, au îmbogățit tematica dramatică.

Astfel, în stagiunea teatrală 1957-1958 a naționalului craiovean, în ziua de 2 octombrie 1957, la deschiderea ei, în semn de admirație și respect, s-a jucat piesa „Tudor din Vladimir”. La sfârșitul spectacolului, publicul craiovean a aplaudat atât jocul actorilor în acest spectacol patriotic, dar și a autorului, Mihnea Gheorghiu, prezent la premieră.

La cinci pătrare de existență, a avut loc stagiunea 125 a Teatrului craiovean, fiind o nouă confirmare a tinereții teatrului, eveniment împărțit de actorii și cetățenii Băniei. La acest minunat jubileu, la stagiunea aniversară, în prezența autorului, a fost jucată piesa „Capul” de Mihnea Gheorghiu, prinsă în repertoriu pentru ziua de 23 decembrie 1975. Rolul lui Mihai Viteazul a fost interpretat de actorul Petre Gheorghiu-Dolj, sobru, cu patos dramatic, iar Ion Pavlescu pe generalul Barta. S-au remarcat, de asemenea, Leni Pințea Homeag, în rolul doamnei Stanca, Manu Nedeianu, în Sultanul, și Vasile Cosma, în Banul Mihalcea. Publicul a aplaudat la sfârșit frenetic, însușindu-și mesajul patriotic al spectacolului. Autorul, Mihnea Gheorghiu, fiind în sală, la sfârșit, la întrebările ziariștilor să-și spună părerea, a spus, printre altele: „La sfârșit s-a produs o manifestare patriotică spontană, întreaga sală a căutat, împreună cu interpreții „Eroi au fost, eroi sunt încă”, corul prin care, în textul dramatic se încheie piesa. Spectatorii, vârstnici și tineri cântau cu lacrimi în emoție pe obraz. Spectacolul a devenit cu atât mai frumos”.

Alexandru Firescu, secretar literar și jurnalist a făcut remarcă „Acest veritabil imn național s-a căutat astfel, prima oară la Craiova, după decenii de prohibiție totală, publicul știindu-l bine, înainte de a fi fost „lansat” în Cenaclul „Flacăra”.

A fost un succes veritabil, mesajul istoric al piesei, a aprins inimile spectatorilor craioveni. Mihnea Gheorghiu era fericit. Aș spune că se afla în al nouălea cer.

Fiind prezent la spectacol, în sală, alături de dramaturg, l-am felicitat cu căldură și sinceritate și ne-am îmbrățișat prietenește. Atunci îndeplineam o funcție de conducere în cadrul județului Dolj, în calitate de primvicepreședinte al Consiliului Popular al județului Dolj.

Au fost momente memorabile, înălțătoare.

La Teatrul Național din Craiova s-a montat „reportajul dramatic Zodia Taurului”, scris de Mihnea Gheorghiu, în care autorul a evocat din nou un erou al istoriei românești și anume Tudor Vladimirescu.

Premiera a avut loc la 10 martie 1971, primită bine de publicul craiovean, unde evenimentele din anul 1821 ale revoluției Vladimirescene au fost prezentate și derulate într-o evocare dinamică trăită de spectatori. Rolul lui Tudor a fost interpretat de actorul Valeriu Dogaru, care a compus un chip de efigie cu trăiri mesianice.

*

Mihnea Gheorghiu a asistat la punerea piesei „Năpasta” de Ion Luca Caragiale, în care au jucat actorii Iancu Goanță, Maria Ciochină, Vasile Constantinescu, Victor Fuiorea.

Îată cum aprecia scriitorul, în calitatea sa de spectator în sală: „Spectacolul pe care l-a întreprins Teatrul Național din Craiova, are drept merit scoaterea piesei din universul restrâns al cârciumii de pe malul Topologului și extinderea conținutului ei tragic și protestatar pe amplul orizont al oricărui peisaj și al oricărui timp de dinaintea eliberării țaranului român. Piesa începe cu silueta lui Ion „nebulul” rătăcind la marginea acestei cărți, ca țăranul în zdrențe al lui Băncilă”.

Legătura dramaturgului Mihnea Gheorghiu cu Craiova a fost una permanentă, acesta fiind legat cu mii de fire de locurile în care s-a născut și a copilărit. Aici, s-a simțit acasă de fiecare dată. Orașul București a fost doar un popas al vieții sale de maturitate și al senectuții.

Așa se face, că a fost un permanent spectator al teatrului craiovean, fiind prezent la multe premiere aflate în repertoriul teatral.

La premiera piesei „Unchiul Vania”, de Anton Pavlovici Cehov, jucată de actorii craioveni în mod magistral, au fost prezenți și Mihnea Gheorghiu și Dumitru Radu Popescu, eu, ca autoritate locală, bucuros că sunt gazdă pentru asemenea oaspeți.

Îată ce a declarat, la sfârșit, Mihnea Gheorghiu pentru presa locală: „Spectacolul este o reușită deplină, un spectacol de stil, de gândire, de atitudine creatoare față de o capodoperă a literaturii universale. Cred că Mircea Cornișteanu a început să se clasicizeze.

Nu remarc niciun cusur la vreunul din interpreți, iar echipa funcționează excelent.

Sunt emoționat de felul cum interpretează cele două absolvente (n.m. Diana Gheorghe și Natașa Raab) la primul lor rol.

Îmi face plăcere să observ că decorul Ștefaniei Cenean este de mare poezie. Am reținut foarte interesantă relația de stil care se creează între reprezentanții generației mai vechi în teatrul (Constantin Sassu, de exemplu) și Valer Dellakeza și tinerele interprete, iar în ceea ce privește peisajul creat de Natașa Raab cred că este unul dintre cele mai tulburătoare pe care le-am văzut în țară și în multe spectacole cehoviene din lume”.

Desigur că Mihnea a fost sincer, impresionat de spectacol că nu apreciază de complezență.

La rândul său, scriitorul, dramaturgul Dumitru Radu Popescu, legat și el de Craiova, prezent la premieră, a declarat, printre altele: „Unchiul Vania este cel mai bun spectacol pe care l-am văzut până acum. Regizorul demonstrează că Cehov nu poate fi făcut fără Cehov. Am văzut Cehov și cu alții, vom mai vedea, dar acest spectacol sunt sigur că va rămâne de referință, dacă nu unicat”.

M-am bucurat să-l aud pe Dumitru Radu Popescu, care, astfel, a dat nota zece actorilor și regizorului Mircea Cornișteanu.

¹ **Petre Gigea-Gorun:** Despre Craiova, cu dragoste - Oameni și evenimente, vol.I, Fundația «Scrișul Românesc», 2001; «V. G. Paleolog și Brâncuși - un dialog etern», Fundația «Scrișul Românesc», Craiova, 2003.

² **Petre Gigea-Gorun, Antonie Solomon:** Cetățeni de onoare ai municipiului Craiova, Ed. SimArt, Craiova, 2009.

continuare în nr. următor

Dr. Stelian COMBOȘConsilier la Secretariatul de Stat pentru Culte
din cadrul Guvernului României**In memoriam:****Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop
Gherasim Cristea al Râmnicului (1914-2014)**

Frânturi de gânduri și sentimente la marea sa trecere...

Iată că de două milenii încoace, adică de la întemeierea credinței creștine, suntem capabili să ne cinstim și să ne omagiem eroii istoriei sau martirii credinței precum și personalitățile marcante, universale și naționale, care au amprentat istoria, veacurile și locurile cu activitatea, cu viața și cu învățăturile ori scrierile lor mult folositoare!... Iată că anul acesta, din ziua de 09 aprilie 2014, ne facem părtași la nașterea în viața cea veșnică a Împărăției Cerurilor a unui mare cunoscător și mărturisitor al istoriei bimilenare românești, totodată și propovăduitor al drepte credințe creștine - **Arhiepiscopul Gherasim Cristea al Râmnicului**, după ce și-a purtat cu toată demnitatea, onestitatea și încrederea în Dumnezeu crucea creștinească a vieții, a slujirii și pastorației misionare, vreme de foarte mulți ani, și care urma ca la 14 noiembrie să împlinească venerabila vârstă pământească de 100 de ani...

De aceea, pentru noi, din acest moment, vom comemora totdeauna, acest eveniment închinat vrednicului logofăt spiritual al ținutului Râmnicului - Noului Severin, a sfârșitului de secol XX și începutului de secol XXI - care a păstorit aceste meleaguri, ca episcop eparhiot vreme de trei decenii, între anii 1984-2014, fiindu-i succesor și urmaș pururea pomenitului Episcop Iosif Gafton al Râmnicului și Argeșului.

Înaltpreasfinția Sa Gherasim Cristea, Arhiepiscopul Râmnicului, s-a născut la data de 14 noiembrie 1914, în localitatea Muntenii Buzăului, județul Ialomița, din părinții Dumitru și Maria Cristea, ca al doilea copil și a primit la botez numele Gheorghe. După 36 de ani de viață monahală Sfântul Sinod îl alege în demnitatea de Arhieru-Vicar al Eparhiei Dunării de Jos, cu titulatura de *Constănțeanul*. În toamna anului 1975, la 16 octombrie, a fost ales în demnitatea de Arhieru-vicar al Episcopiei Râmnicului și Argeșului, cu titulatura de *Piteșteanul*. În ziua de 30 septembrie 1984, a fost ales Episcop titular al Eparhiei Râmnicului și Argeșului, fiind înscăunat în străvechiul jilț arhieresc râmnicean la data de 2 decembrie 1984. În data de 19 iunie 2009, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a hotărât ridicarea Înaltpreasfințitului Părinte Gherasim în demnitatea de Arhiepiscop al Râmnicului.

Drept urmare, în iureșul zilei și în vârtejul timpului mi-am adus aminte, pentru câteva momente, de *Înaltpreasfințitul Părintele nostru Arhiepiscop Gherasim* a cărui plecare o regretăm foarte mult astăzi... De ce acest lucru, pentru că îi regretăm calitățile sale, personalitatea sa remarcabilă, abilitățile sale foarte competente în buna

chivernisire administrativă și în cea pastoral - misionară, pe care ni le-a cultivat și colaboratorilor săi în orice prilej cu atâta dăruire și abnegație... El este și va rămâne în continuare, în conștiința discipolilor, profilul organizatorului și a omului de cultură și autentică tradiție, cu deschidere spre istoria acestui neam și popor, spre restaurarea și reabilitarea bisericilor și mănăstirilor vechi - vestite și renumite monumente istorice, toate acestea transmise nouă cu foarte multă dărnicie, generozitate, noblețe sufletească și vrednicie... Cu vaste și avizate cunoștințe în diverse discipline culturale, istorice și teologice, *Părintele Arhiepiscop Gherasim* inspira tuturor foarte multă seriozitate, sinceritate, demnitate, mult discernământ și foarte multă fermitate, tenacitate și cumințenie sufletească... Tocmai din această cauză era foarte apreciat, foarte admirat și probabil, și invidiat... El, Arhipăstorul, a fost întotdeauna, consecvent probității sale intelectuale, morale și sufletești... De aceea, a fost mult iubit de tinerii elevi-seminariști, studenți-teologi, preoți și călugări, ajutându-i pe foarte mulți dintre ei prin recomandările și sfaturile pe care le-a dat fiecăruia în parte, ori de câte ori a fost solicitat...

Colaborator apropiat și sfetnic luminat al multor personalități culturale, profesori și ierarhi, îndrumător a multor seminariști și studenți buzoieni sau vrânceni, păstor duhovnicesc a atâtor generații de preoți și călugări, membru a foarte multe asociații sau fundații culturale, naționale și patriotice din ținuturile binecuvântate ale Râmnicului, am observat cum, la înmormântarea sa l-au plâns și regretat cu toții, fiind conștienți de marea pierdere ce li s-a pricinuit... A fost o prohodire a unui distins ierarh și slujitor al Bisericii la care am participat, și care m-a impresionat profund datorită atmosferei de reculegere, decenței și sobrietății în care s-a desfășurat, și la care au participat mulți ierarhi ai bisericii noastre, foști seminariști și studenți - fii duhovnicești ai Înaltpreasfinției Sale, precum și foarte mulți preoți și călugări...

Cuprins fiind de emoție, respect și recunoștință m-am tot gândit, preț de mai multe zile cum să-mi pot exprima, cât mai bine, în câteva rânduri, aceste stări și sentimente față de Înaltpreasfinția Sa, acum, la nașterea sa în viața cea cerească, având aici, 100 de ani de viață pământească, trăiți în spiritul bune noastre înțelepciuni și cumințenii tradiționale și autentice a poporului nostru românesc...

Constat, cu oarecare strângere de inimă, că nu este ușor să faci un asemenea lucru mai ales pentru unul ca mine care l-am cunoscut

de, relativ, puțină vreme pe cel ce a fost slujitorul și arhipăstorul duhovnicesc a preoților și a credincioșilor, care viețuiesc în cuprinsul acestei eparhii...

În viziunea, în mintea și în inima mea personalitatea Înaltpreasfinției Sale s-a conturat și s-a identificat prin câteva trăsături și calități distincte: - și anume, în primul rând prin maturitatea și bogata experiență sau înțelepciune pastorală și duhovnicească, prin atașamentul față de valorile spirituale, perene ale poporului nostru, prin felul său de a fi foarte firesc și mai puțin sofisticat sau complicat; după aceea prin tenacitatea și perseverența, prin dispoziția pe care o avea spre intensificarea eforturilor în vederea rezolvării unei probleme, atunci când situația o cerea; prin atașamentul față de monumentele istorice și de patrimoniu, cultura istorică și nu numai cu care era înzestrat, datorită muncii și tenacității Înaltpreasfinției Sale – deoarece a fost un autodidact înnașcut și foarte consecvent cu el însuși de-a lungul întregii sale vieți; prin luciditatea și spiritul critic însoțit de foarte multă înțelegere și condescendență; pe urmă prin spiritul de disciplină, în primul rând cu propria lui persoană, revelat cu fiecare slujire ori cu fiecare predică sau cuvântare, susținute într-un mod foarte clar, limpede, concis, coerent dar și consistent, în diferite împrejurări sau cu diferite ocazii!...

De asemenea, mai avea și calitatea de a fi un om de o sinceritate, discreție și modestie ieșite din comun care îi inspirau foarte multă încredere, confort sufletească și dragoste față de valorile autentice și eterne ale spiritualității noastre românești și ortodoxe...

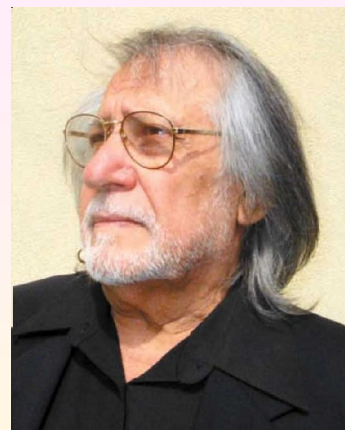
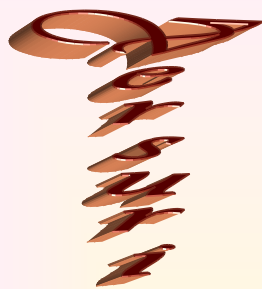
Cugetând la activitatea și la personalitatea Înaltpreasfinției Sale, care este foarte bine conturată și cât se poate de autentică și de firească, mă gândesc la darul omului providențial cu care l-a înzestrat Creatorul și Stăpânul nostru al tuturor - Domnul Dumnezeu și Mântuitorul nostru Iisus Hristos - pe care prea sfinția sa l-a cinstit și l-a slujit cu toată sinceritatea, dragostea și abnegația...

M-aș bucura să știu, că atât contemporanii cât și posteritatea îi vor acorda, totdeauna, cinstea, recunoștința și prețuirea cuvenită pentru tot ce a făcut, pentru ceea ce a fost și însemnat (sau ar trebui să însemne) în conștiința și în memoria noastră colectivă, care, mă rog lui Dumnezeu să nu fie alterată și o spun aceasta cu mare înfrigurare fiindcă, din păcate, noi cam avem „darul” acesta de a ne uita foarte repede binefăcătorii și înaintașii noștri, dar încerc totuși, să-mi fac un act de încurajare și de optimism și să cred că ori de câte ori va fi pomenit numele său va fi pronunțat cu venerație și respect pentru tot binele pe care l-a făcut atâtor oameni și care fapte sunt consemnate de către Mântuitorul nostru Iisus Hristos - Arhiereul Cel Veșnic în Împărăția Sa cea cerească și veșnică de care, ne rugăm Lui, să aibă parte...

Așadar, sunt încredințat, că sunt foarte mulți oameni de rând, credincioși și slujitori ai Bisericii noastre strămoșești, care se roagă Bunului Dumnezeu, să-l ierte, să-l odihnească și să-i răsplătească pentru faptul că i-a făcut pe ei ori pe copiii lor oameni cu școală teologică serioasă, și pe care, apoi i-a hirotonit preoți și diaconi, după care i-a instalat în parohiile încredințate lor spre păstoria turmei celei cuvântătoare, spre Slava lui Dumnezeu - Păstorul cel Bun și Arhiereul cel Veșnic; apoi a târnosit și binecuvântat atât de multe biserici și lăcașuri de închinare - fapt care nu poate fi uitat în istoria acestor locuri - marcate de prezența și activitatea Înaltpreasfinției sale, atât de prodigioasă, care s-a desfășurat pe parcursul atâtor ani; rugăciuni cărora mă alătur și eu, avându-l permanent în cinstirea și prețuirea mea...

*Dumnezeu să-l ierte și să-l odihnească!
Veșnică să-i fie pomenirea! Amin!*

Virgil CIUCĂ (SUA)

Bat câmpii

Bat câmpii cu-nverșunare, poate aflu adevărul
Despre-armata neloială care ne-a trădat poporul
Bateți câmpii, mă acuză un confrate de condei,
Temător că poate-l aflu și pe el printre mișei.

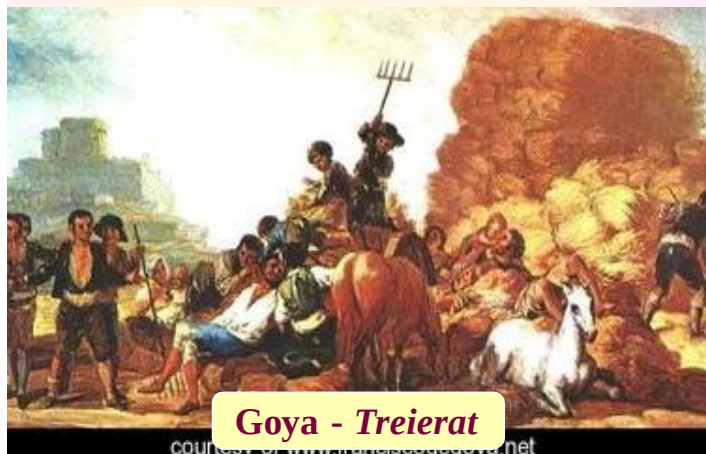
Bat câmpii și-acuz neghiobii, biserica și toți popii
Cu speranța-n judecata ce condamnă interlopții.
Bateți câmpii, mă acuză un confrate de condei,
Temător că poate aflu că-i și el printre lachei.

Bat câmpii și bat în poarta ferecată cu lăcate
Căci chiar poarta ne ascunde multe crime și păcate.
Bateți câmpii, mă acuză un confrate de condei
Temător că poate aflu că-i unul din farisei.

Bateți câmpii, bateți câmpii, mă amenință cu sfântul
Popa de la catedrală, de l-ar înghiți pământul!
Bateți câmpii, mă acuză mai marele din sobor
Temător că poate aflu că el a fost turnător

Ești bărdaș, m-acuză unul sosit în străinătate,
Ești bărdaș și lupți degeaba pentru bruma de dreptate
Bateți câmpii, mă acuză un confrate de condei,
Temător că poate aflu că-i din neam de derbedei.

Am bătut și-oi bate câmpii, dând cu barda și toporul,
Cu gândul că am să aflu cine este trădătorul.
Cin' ne sunt dușmani de moarte? pe cât aur ne-au vândut?
Care e noua putere care ne-a impus tribut?

Goya - Treierat

courtesy of www.franciscofgoya.net

Mihaela ROTARU
(Prof. dr.)

VIAȚA CA O PUNTE... SAU CA O PRADĂ, TOT TREBUIE TRĂITĂ

Volumul de proză semnat de Titina Nica Țene, „Viața ca o punte”, de la Editura Dacia XXI, Cluj-Napoca, 2011, a apărut în colaborare cu Primăria Șușani, în Colecția Dual, Seria „Scriitorii la ei acasă”. Ne bucură un astfel de remember, menit să ne aducă o clipă de răgaz, de veșnicie petrecută la țară, în sânul familiei, în căldura căminului printesc. O reeditare a copilăriei, cum spunem, o reiterare a vârstei inocenței, abordată din tot atâtea unghiuri... câte titluri.

Proza scurtă continuă să atragă, să exercite chiar o fascinație asupra cititorilor mici și mari, poate tocmai prin prisma „scurtimii” și a condensării „multului în puțin” (într-o eră a virtuții, când nu mai e timp de nimic, nici măcar pentru lectura tomurilor groase care făceau odinioară deliciul cititorilor cumiști și răbdători, care dispuneau de timp și de alte resurse necesare parcurgerii cărților de mii de pagini). Sau poate că autoarea consideră că

explicația, cheia stă chiar în multul ideatic concentrat în câteva vocabule, înșiruite ca măgelele pe un fir, sub o singură copertă: atragerea prin vivacitatea neobositelor povestioare, istorisiri de viață, de sat, de copilărie, de adolescență, de maturitate, de senectute, în umbra anotimpurilor vieții.

Proze scurte, care se succed alert, ținându-l pe cititor în priză, de la prima până la ultima pagină, mai multe perspective, diverse abordări, ca atare incitante, vii, pline de energie, de dinamism, de vioiciune - specifice, de altfel, acestui tip de scriere în general - menite să alunge orice urmă de plictisitorie monotonie, teme, fire narrative, trame, conflicte, personaje, scrieri care nu seamănă una cu alta, și care, ca o consecință firească, trezesc interesul viu al lectorului, mențin atenția și captivează. Relatări și frânturi de trăire autentică, într-un spirit al sincerității absolute și al autenticității. Parcă ușor camilpetrescianul „să nuscru decăt” ceea ce au înregistrat simțurile, auzul, văzul, inima, sufletul, întreaga ființă în lungul și sinuosul drum al destinului. Fatum, moira, soarta, ursita, destinul, cum am numi acel drum care ne este trasat și pe care ni-l mai trasăm și noi singuri, că de multe ori omul cu mâna lui și-o mai face, sau, norocul omul și-l croiește, potrivit unor vechi vorbe de duh, sinteză a înțelepciunii populare, de veacuri.

Cu o legătură între ele, puternică sau, din contră, inexis-

tentă (secvențele se succed, uneori, fără o legătură bine conturată, fapt ce transpune cititorul de fiecare dată în alt cadru, pe alte dimensiuni spațio-temporale, în alt univers, incitant, provocator totodată), istorisirile prind viață, ca într-un palpitant foileton. Cititorul este chemat să fie părtaș unei bucurii a scrisului de nedescris în cuvinte! Delectare pe care numai retrăirea prin scris o poate furniza omului! Într-o complicitate desăvârșită, cititorul știe și simte aceasta, răspunde grabnic chemării autoarei. Scrieri pline de neastâmpăr, iuți și vioaie, vii și atrăgătoare prin noutate, prin ineditul abordării, prin neprevăzutul anunțat încă din titluri incitante: Pietre de aducere-aminte (prima secțiune), Nașterea, Curca, Dracu-n farfurie, L-am cunoscut pe Dumnezeu, Focul, Cântecul sabelor, Furtuna, Prima zi de școală, Crăciunul, Tata și colectivizarea agriculturii, Orașul, O boacăna cât casa, Povestea unei fete care trebuia să se nască băiat, Părul cu pere pitulate, Gâștele, Dezamăgirea, Am luat cu împrumut... foc, Stafiile, Îngerii din vis, Bucuria întoarcerii în timp (al doilea capitol) Căminuța, Catinca și... „iubitul”, Catinca și... E-urile, Întrebare fără răspuns, Livada de pruni, Detectiv voluntar, Viața netrăită, Umilința, Puntea, Întoarcere (poezie).

Cum ne-a obișnuit și în versuri, Titina Nica Țene încheagă în forme precise un spațiu al visării, al reveriei. Un univers aflat sub semnul crepuscului,

sau apus de mult. În orice caz, plin de însuflețire și de agerime, pictat într-un colorit viu, coadă de păun creată din cuvinte, dacă ar fi să materializăm gânduri și idei, să le dăm o formă palpabilă. Penele sunt ființele care populează acest univers, membrii familiei, calda familie, caldul sat și cămin al copilăriei; penele sunt deopotrivă oamenii și stelele care luminează acest microunivers, format din bucurii și lacrimi, candoarea vârstei fragede îngemănată cu suferințe fără nume (și fără leac de-a lungul întregii vieți!)

Prezențe subtile sau autoritare, personajele își joacă rolul sub ochii noștri, ca într-o scenetă. Dialogul potențează această impresie, animând atmosfera și degajând ardoare, înfocare, patima scrisului și a exprimării ființei prin narațiune, un soi de rugăciune adresată semenilor (măritul cititorul devine, nu-i așa?, demiurg, capabil să proiecteze opera pe un ecran al eternității, sau, din contră, să o coboare în straturile cele mai profunde ale ignoranței, ale uitării, ale dezaprobării) și, desigur, divinității. Cu scrierile Titinei Nica Țene accedem astel într-un spațiu neglijat poate, de fiecare dintre noi, în tumultul vieții trepidante, acela la visării cu ochii deschiși, acasă, la țară, în anii nevinovatei tinereți. Pleoară pentru frumos, inocență, sinceritate, apanaje ale copilăriei, desigur, dar ușor de redobândit printr-o cercetare lăuntrică făcută cu luciditate.

Mariana ZAUATI GARDNER (Anglia)

La bancă

Ei bine, după cum v-am explicat, am venit la sediul băncii ca urmare a scrisorii și a telefonului dumneavoastră.

Doamnă Money, v-am chemat la bancă pentru că ați depășit limita fondurilor de credit din contul curent.

- Ei bine, nu înțeleg să fie vreo problemă, pentru că salariul meu merge lunar și este depozitat direct în contul curent la banca dumneavoastră.

- Doamnă Money, după cum am subliniat în scrisoarele mele către dumneavoastră trimise regulat din septembrie încoace cum că ați depășit continuu suma depozitată în contul curent.

- Ei bine, nu vă înțeleg îngrijorarea. Maniera în care abordați această problemă minoră mă ofensează personal.

- Doamnă Money, vă amintesc politicos că banca are regulile ei. Trebuie să le urmați ad litteram!

- Ei bine? Adică?

- Înseamnă că va trebui să vă cerem să acoperiți deficitul din contul dumneavoastră curent până la finele lunii.

- Ei bine, cred că vă pripiți în a lua decizia fără a considera situația reală. Nu am alte venituri, economii sau bunuri de valoare, cu excepția salariului lunar.

- Doamnă Money, trebuie să vă informez că sunt forțat în a vă trimite o firmă de repozitori la proprietatea dumneavoastră.

- Ei bine, vă doresc noroc. Proprietatea și bunurile din proprietate nu sunt pe numele meu. După cum v-am spus, sunteți prea pripit și nechibzuit.

- Doamnă Money, vă anunț cu regret că sunt obligat să vă anulez cardul bancar.

- Ei bine, nu-mi fac griji de asta. Vedeți sunteți prea emoționat negativ. V-ați controlat pre-siunea arterială în ultima vreme? Poate să facă ravagii cu sănătatea dumneavoastră!

- Doamnă Money, nu v-am chemat aici să discutăm starea sănătății mele!

- Ei bine! Știți, nu înțeleg de ce sunteți așa preocupat de starea finanțelor mele.

Doar nu suntem căsătoriți. Este posibil că banca este în dificultate? Îmi dau seama de o posibilă închidere a acestei bănci?

- Sper că nu împrăștiați aceste zvonuri!

- Ei bine, vecina mea, o persoană de absolută încredere, care cu banca dumneavoastră de ani de zile, a fost de asemenea în corespondență cu dumneavoastră, dar nu a elaborat motivul.

- Doamnă Money, aceste zvonuri sunt periculoase!

- Ei bine, nu-s eu cea care a introdus subiectul în discuție. Reprezintă numai opinia publică!

- Doamnă Money, mă gândesc că aș putea să reconsider și să amân punerea deciziei în practică pentru încă o lună să vă dau timp să vă puneți treburile în ordine.

- Ei bine, nu văd ce diferență poate face o lună de zile. Jumătate de an ar fi cu certitudine mai bine și ar dovedi bunăvoință. Sunt un clint vechi al băncii dvs și nu este decent să mă amenințați cu scrisori terorizante!

- Doamnă Money, dacă conținutul întâlnirii noastre rămâne între noi în spatele acestor uși închise, sunt pregătit să vă reconsider situația.

- Ei bine, nu-mi place tonul argumentului dvs. Am fost întotdeauna cinstită față de mine însămi și nu mă pot ascunde în spatele oricărui fel de șantaj.

- Doamnă Money, nu implic nimic de acest fel! Vă rog mult numai să bugetați cu grijă în lunile viitoare.

- Ei bine, sper că-i ultima dată când aud de așa ceva. Nici de scrisori sau ultimatum prin telefon. Am standurile mele!

- Doamnă Money, vă mulțumesc și vă doresc toate cele bune! Închide ușa și se prăbușește în fotoliul din spatele biroului.

La pag. 38 din nr. 3 (43) / 2014 s-a strecurat o greșală. Titlul corect al cronicii este: *Viziune, Inspirație, Revelație, în "Sonetarul" lui Theodor Răpan.*

Mihai HORGA

CRONICA NOPTII

La lumânare, în fapt de seară,
Aleg cuvinte din călimară...
Ca pe mărgelile puse pe ață
Le-nșir în stihuri dându-le viață
Pun la uscat cuvintele ude
Dangă de clopot, trist se aude
În paraclis lumânări s-au aprins
Încă un suflet, de lut s-a desprins...
Trăind, și-a dus crucea în suferință
Primește-l Doamne, cu îngăduință
Pace, sfințește-i pe veci mormântul
Noaptea vopsește cu tuș pământul
Și tot în noapte, un prunc se va naște
Lacul din vale dă-n clocot de broaște
Palidă, luna contemplă rece
Pe bila de lut, ce se petrece
O viață s-a dus, altă viață pulsează
În noaptea ce doarme,
În noaptea ce-i trează!

LA SEMAFOR

Mi-ai apărut la capătul de zebra
Inconștientă cât ești de superbă
Fragilă, sperioasă, ca un pui
Mitrăliind cu tocurile-cui
Asfaltul, ce s-așterne la picioare,
Umbră și rușinat de-a ta splendoare
Ce i s-arată ca un paradis
Privind în sus, secretul interzis...
Corabie cu pânzele în vânt
Ți-e mersul tineresc, plin de avânt
Tentantă ești vederii, ca un sfârc
Periculoasă poate, ca un smârc
Cum iarba-nțeapă neaua, cu săgeți
Ghicesc ascunse, vagi intimități
Trădate de rochița diafană
Ce îți dezbracă trupul de liană
Dar vraja s-a topit, altu-i decorul
Parșiv cameleon e semaforul...

Beatrice Silvia SORESCU

MIRACOL

Douro străbate orașul duios,
Sub pletele vântului legănat,
Orașul vechi se înalță frumos,
Pe Ponte de Louis, descântat,

Privirea mea se duce, se duce,
Colinele seamănă cu un rai,
Turnul Clerigose se vede-n răscruce,
Natura cântă cântec de nai,

Trec din Porto în Gaia, pe podul înalt,
Ce miracol, ce minune a lumii!
Turul orașului l-am făcut dintr-un salt,
Sub văpaia aprinsă a lunii.

BABELE

Muntele stă răstignit către cer.
Aici, e liniște și răcoare.
Îngeri zgârie bolta-n culoare,
Totul e-nvăluit în mister.

Brazii se răsfășă pe culme,
Bolta a luat foc dintr-odată,
Vârfurile sunt parcă de vată,
Mesteci, într-o clipă, o lume.

Ce miracol! Ce culoare! Ce gând!
Afară e ninsoare și ger.
Eu cutreier totul, la rând,
Sufletu-mi este petec de cer.

DEFINIȚIE

Un petec de cer, un petec de mare,
Un vis care crește departe, în zare,
O noapte-oglindită în apa fântânii,
O pată-n baticul cel roșu al lunii,

Un zâmbet curat pe chipul blajin,
Lumină în suflet la care mă-nchin,
Poteca de rouă din fundul grădinii,
Parfumul pe care-l emană doar crinii,

Albina ce zboară-n pocale de flori
Și-un gând răvășit de-atâtea-ntrebări,
Crâmpoie frumoase la care mă-ntorc,
E viața trăită-ntr-un bob de noroc.

RĂCULEȚUL

Pădurea mea, trăiești mereu în mine,
Poienile-ți de brebenei sunt pline.
Mă scald în roua ta când mi-este dor,
Copacii mi-i mângâi și mi-i mășor,

Mă știe mierla, mi-a cântat ades
Și-n jurul meu, poienile își țin
Covoare lungi să le-mpreuni cu ochii,
Iar ploaia îmi întinde-n față stropii,

Mă știe iarba și mă știe luna,
Mi-a luminat poteca-ntotdeauna,
Câmpul cu fagi, ferigi și albăstrele
Și-acum alerg și mă mai scald în ele.

VIDRARU

Te-nfășori în razele de lună,
Sus, pe culme, unde-s munții ninși,
Și visezi cu ochii larg deschiși,
Visele pe cap se fac cunună,

La Vidraru, te-mpreuni cu zarea,
Inima în piept, adânc se zbate,
Ți se taie toată răsuflarea,
Ochii tăi le soarbe-n rând, pe toate,

Câtă frumusețe-n țara ta!
Chiar și cerul dens se minunează,
În noaptea asta, nu adorm, stau trează,
Ca să-mi cadă-n palme câte-o stea.

LA CĂCIULATA

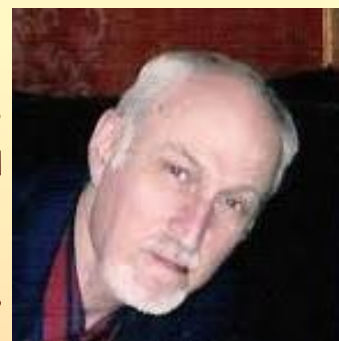
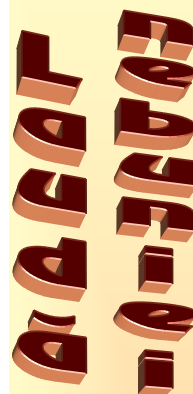
Țâșnesc toți munții laolaltă,
Oltul, domol apele-și poartă,
Fântâni, în mine, se deschid,
De dor, mi-e sufletul avid,

Doar trenul șuieră departe,
Și vântu-n ramuri încă bate,
Atâta calm e și răcoare,
Atâta răsărit de soare,

Atâta verde mă inundă,
Luna, pe cer, e-atât de blândă,
Brazii sunt frații mei o clipă,
Atâtea visuri se-nfiripă.

Boris MARIAN

(membru USB)

Nebun este cel care crede
Că semenul său este mai sănătos și mai bun,
Vine un șarpe cu dinții stricați, miros de putregai,
Zice, du-te să te tratezi, eu îi iubesc pe nebuni,
Unul îmi cere țigări, altul un ziar,
Chiar și un pix și hârtie,
are ce scrie.

Mă hărțuiești, șuieră șarpele,
Singur iese la drum, ți se încurcă printre picioare,
Voi scrie un ultim poem, oricum zadarnic,
Prea sătul de orgolii, pământul va exploda,
O typă ce țipă și-a pierdut soțul într-un canal,
l-a regăsit în Canare, între canari,
faima sa este ca spaima, vine și trece,
Tanța trăiește la Florența cu nen-tu.
Acolo era Da Vinci Buonaccorsi,
I se vedea cojocelul de verveță jumulită,
După trei ani de închisoare, petrecuți pentru
pierdere

Unuia dintre soți, Nuți reveni la treburile casnice,
Adică prindea șoareci și îi punea pe frânghie,
Lumea aștepta Ziua Judecării de Apoi ca pe o
reparație capitală,
Nuți s-a ușurat mult în închisoare,
Mânâncă, roagă-te, iubește, un trilog demn
De iepoca noastră de bronz,
Am descoperit că 109 nu se împarte la nimic,
ca și mine.

După o căsnicie și un divorț ratat,
Giovanna era flămândă
De dragoste, un șofer îi împlini toate dorințele,
Apoi muriră împreună, împăcați.
Ce-i plăcea la el era că-i spăla toate rufele,
Zicea că se excită. Asta este Italia.

Am băut chianti cu Ghandi,
Iar memoria este numai în inimă,
în creier nimic nu este.

Vă așteptați să mă plâng de ceva?
La vita e bella. Pe vită o chema Bella.
Vă servesc o argheziană ca pe o arteziană.
Ei propun o anchetă, fără etichetă cu o analfabetă
Fără siluetă. Bâlbe minunate, la castel în poartă
Cine, oare, bate, tu ești, măi, nepoate?
Cu alai va trece un păduche-rege,
Calul nu vorbește decât bulgărește,
Suntem iar în UE, spune frate Gruie?
Nabucadnețar, calfe și zidari,
Cu Mopete zece, care zace rece.
Mai vorbim. Pa, dragă, tu.

Eugen DEUTSCH

Janet NICĂ

Elena Andreea ION

Vestibul

SONETUL CÂINOS

Cel ce-a lătrat
Nu trebuia
'Ntrebat: „Cui a
Pasat un blat!”

E, cert: nu i-a
Păsat de Stat,
C-un arestat
Nimic nu ia...

Dar trandafiri,
Cu „ai” la fel,
Apar, nițel,

Ca niște zbiri
Vânând un os
Cu iz... câinos!

3 martie 2013

SONET FĂRĂ FOND

Ai, de la MAMĂ,... hipertensiunea
Ce-apare când visezi să scrii sonete
Pe plăci de lut, sau poate pe confete
Pe care le-ar primi, cu foc, genunea.

Umorul însă dă, nu rar, regrete,
Iar poezia-și pierde misiunea
Și-apare-n locul ei amărăciunea
Ce o provoacă viscerală sete.

În orice caz, ea nu oferă fonduri
În bani (și nici de ten!) căci mulți corupți,
Se-nvârt pe-aici, în cercuri sau în ronduri,

Dorind să capete-un poem de-a gata
În timp ce tu, se pare, vrei să lupți
Cu arma moștenită de la TATA.

3 martie 2013

SONET CĂȚELUȘESC

Ești cățeluș cu părul creț,
În consecință, ești cochet!,
Cu mintea toată la pachet
Și doar cu coada în coteț.

În tine zbiară gând isteț,
Te iau la mine în sonet,
Căci ești berbec în alfabet
Și foarte bun de făcăleț.

Cât vreau la mine pe birou
Să mi te am ca bibilou! –
Mai am acolo niște scoici

Și câte, dracu', nu mai am! –
S-aud tot timpul: ham! ham! ham!
Iar eu: “Vrei papa, dragă Deutsch?”

3 martie 2013

SONET CU FUND(Ă)

Îmi cați mereu defecte și găsești,
Căci am destule, bată-le Minerva!
Trecutul meu, de-i amiroși conserva,
E plin, dar plin! de patime lumești,

Cam câte gropi din Turda la Pitești!
Ce-ți spun acum, ți-o spun cu toată verva,
Căci plec la drum și uit să iau rezerva.
Deci, fără frică să mă doljenești!

Sonetele, ce văd că tare-ți plac!-
E bine ca să afle toată țara!,
Sunt scrise de nevastă-mea-n iatac...

Eu sunt naiv și moale ca năframa...
Târziu aflai că iarna nu-i ca vara
Și, tot la fel, că TATA nu-i ca MAMA!

3 martie 2013

Totul mă strivește

Îmi șuieră tăcerea în ureche
zgândărându-mi timpanul,
parfumul așteptării se-mprăstie
în zarea învolburată.

Totul îmi arde privirea
și timpul amorțit
și speranța seacă,
gândul ce a încremenit
că nu știe să tacă.

Totul mă strivește,
și ochii tăi căprui
ce mă privesc aievea
ca-n ziua cea dintâi,
dar sunt tot departe,
prea ascultători,
în tăcerea mută

când le cad sudori.

Noaptea în poem

Noaptea albă începe
să-și desfacă pletele,
șuviță cu șuviță,
câzând pe ochii mei
ca o stăpână bună
pe doi aștrii grei
și așteaptă

poemul alb să-l nasc
dintr-o tulpină,
să-l înfloresc și apoi
să-l rup din rădăcină,
seva să-i simtă, noaptea,
în fiecare vers
alb ca și ea,
și aș vrea să n-am de ales

dar poetul strigă la mine
să-mpletesc
cuvinte obosite și vechi

Constantin MIU
(membru USR)

PORTRETUL

Se grăbise să-și facă bagajele, ca să ajungă la sanatoriu, înainte de a se întuneca. La școală, i-a spus directorului că pentru trei elevi din tot liceul, care au optat pentru simulare la geografie, ea nu-și pierde timpul, mai ales că a fost programată să-și continue tratamentul și nu are nicio vină că în ziua simulării ea trebuie să-și înceapă procedurile.

Pentru profesoara Carmen Țibanu, simularea probelor la examenul de bacalaureat nu prezenta nici un interes, nici profesional, nici uman. Ea voia cu tot dinadinsul să fie în centrul atenției elevilor, iar simularea nu putea să-i fie platforma ambițiilor sale, ci proiectul **Școala altfel** - cu adevărat serios.

Anul acesta, în săptămâna **Școala altfel**, nu mai avea de gând să-și risipească energia cu fel de fel de activități minore, intitulate pompos - cum îi plăcea coordonatoarei acestui proiect să vadă titluri sofisticate -, dar fără acoperire practică, pentru că nimeni nu se înghesuia să facă ceva, măcar de ochii lumii.

Cât va sta la sanatoriu, va pregăti o amplă documentație pentru o singură activitate mamut, coordonată de ea pe școală și - de se va putea - pe oraș: **LUMEA ÎN IMAGINI**. Avea peste trei milioane de fotografii din lumea întreagă, de pe toate continentele și chiar din locuri pe unde nu călcase până la ea picior de om. Pe acelea își dorea să le proiecteze numai noaptea, căci instantaneele erau surprinse în infraroșu și puteau fi admirate în toată splendoarea doar noaptea.

Pentru ea, era un fleac să obțină aprobările direcțiunii și primăriei pentru proiecțiile nocturne. Va chema și televiziunile de la județ, ca să fi în centrul atenției. Se și vedea dând zeci și sute de interviuri și explicând cu lux de amănunte de ce consideră importante proiecțiile nocturne pentru formarea tinerei generații. Cu siguranță, va intra în **cartea recordurilor** pentru ingeniozitatea finalității acestui amplu proiect: ea dorește stoparea migrației tinerilor de acasă în cluburile de noapte. E absolut convinsă că vor da fali-

ment, pentru că intrarea va fi gratuită și nu va fi restricție de orar. Dar și ei îi va prinde bine, pentru că un admirator i-a atras atenția de mai multe ori că nu o să mai facă furori în cluburi, dacă nu se ocupă de cearcănele ca de mort și mai ales de crăpăturile de la călcâie, care erau așa de adânci că puteau greierii să dea lesne concerte nocturne.

Cu gândul la ce proceduri o să urmeze la sanatoriu, spre a scăpa cât mai grabnic de cearcăne și crăpăturile de la călcâie, Carmen Țibanu nici nu băgă de seamă că apăsase cam mult pedala de accelerație a mașinii. Fu doar surprinsă, când depășită fiind de o motocicletă a poliției rutiere, i se făcu semn să tragă pe dreapta. Când văzu că de sub casca de protecție se revarsă părul lung al unei polițiște, profesoara se enervă. „Ce dracu mai vrea și asta?” își spuse, uitându-se de câteva ori în oglinda retrovizoare, să vadă cum arată. Ar fi preferat un bărbat, ca să-l prostească și să scape de amendă.

- Bună ziua!... Agent Carmen Stoenescu de la Poliția rutieră... Vă rog să prezentați talonul mașinii și permisul de conducere, ceru tânăra.

- Da', ce s-a-ntâmplat? Am făcut ceva? mimă femeia mirarea unui conducător inocent.

- Nimic altceva decât ați depășit viteza legală pe autostradă.

- Dar n-am văzut nici un indicator să limiteze viteza, se scuză șoferița.

- Asta se-nvață la școală! spuse indiferentă polițișta.

- Păi, de la școală vin...

- Ați plecat de la școala de șoferi direct pe autostradă?... De când s-au schimbat legile în țara-asta, iar eu nu știu?

- Nici eu, încercă să glumească cea care fusese oprită din trafic.

- Mie nu-mi arde să glumesc, doamnă! i-o tăie scurt polițișta. Vă rog să-mi prezentați documentele.

După ce luă talonul și permisul, tânăra se duse în fața mașinii și păru că notează

ceva într-un carnet. Când și când, ridica ochii și o privea fix în ochi pe contravenientă. Și pentru că nu se grăbea să termine procesul-verbal, pe care Carmen Țibanu își închipuia că aceea i-l întocmește, pierzându-și răbdarea, scoase capul pe geamul portierei și atenționă:

- Trebuie să ajung la sanatoriu până nu se-ntunecă...

- Vă grăbiți?

- Am de urmat un tratament cu proceduri ce nu suportă amânare! preciză femeia, vădit deranjată că nu e lăsată să plece mai departe.

- Dacă vă grăbiți, ați văzut ce pățiți!... Stați liniștită, că altfel ajungeți **acolo** pe jos! îi strigă fata.

Se apropie de mașină și returnă actele. Mirată din cale-afară, profesoara le luă și se grăbi să le vâre în poșetă.

- Asta o să vă amintească de mine, mai spuse tânăra, întinzându-i o hârtie.

Carmen Țibanu o luă și, cu mâinile tremurânde, o despături. În locul procesului-verbal dădu cu ochii de un desen: era portretul unui tânăr.

- Dumneata îți bați joc de mine? se supără șoferița... Ce-i asta? ceru ea lămuriri.

- Cum aș putea să uit că sunteți singura care m-a încurajat, cât v-am fost elevă, să desenez și să mă specializez în portrete... Cum aș putea să uit că ați fost specialist în portrete de băieți de liceu?!

- Cum adică?

- Ați uitat că la banchetul de terminare a clasei a douășpea mi-ați suflat iubitul și v-ați făcut de cap?

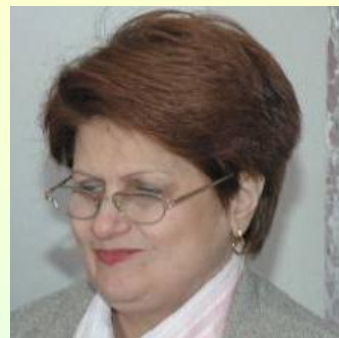
- Ei, cum aș putea să uit? spuse profesoara, toată numai zâmbet... Să știi că ai talent. E mai reușit ca în realitate! mai remarcă ea.

- Să puneți portretul în ramă! îndemnă tânăra polițișta. Și să vă închinați ca la sfințele moaște!

- Vai de mine, a murit? se sperie Carmen Țibanu.

- S-a călugărit după noaptea-aia de po-

Doina DRĂCUȚ
(membru UZPR)

EXERCIȚII DE LUCIDITATE

Dramatizare după romanul JURNALUL UNUI JURNALIST FĂRĂ JURNAL, de I. D. Sârbu

Personaje:

- **Gary** (profesor, 65 de ani)
- **Candid** (un „alter-ego” al lui Gary); este un personaj invizibil; o voce interioară, o completare a gândurilor nerostite. Este „o voce” din culise.
- **Xantipa** (soția lui Gary - al treilea personaj care relatează întâmplări din viața reală, de la cozi etc.).

Deasupra scenei este scris un motto ce caracterizează însuși secolul XX.

Motto:

Toți cei care își pierd încrederea în Umanitate și în Istorie se întorc, cu fața sau pre-fața, spre Dumnezeu...

Asta, dacă nu alunecă în apathia îndobitocirii sau a cinismului ticăloșiei cotidiene.

Actul I

Este atmosfera anilor 1985-1989. Acțiunea se petrece într-o garsonieră slab luminată. Gary stă la birou, fumează și răsfoiește niște hârtii. Adesea, uită că are țigara aprinsă și își aprinde alta. Se mai ridică uneori de pe scaun, se plimbă agitat prin cameră, gesticulând.

Scena I

Candid: Gary, tu ce crezi despre secolul XX, secolul ăsta al nostru?

Gary: Este cel mai tragic secol din istorie. Nu i se va putea scrie niciodată o istorie din cauza imensității documentelor și anti-documentelor. Un împărat chinez spunea că ajunge să distrugi un secol și dispare întregul lanț al timpului...

(Xantipa intră în cameră cu o tavă cu două cafele. Una pentru ea și alta pentru Gary.)

Xantipa: Eu consider că un popor are trei lucruri divine: pământul, țărâna și limba. Pământul s-a cam dus, țărâna e în curs de

dispariție, iar limba s-a îmbolnăvit și e pe moarte. S-a săturat de bălbăiți și de surdo-muți.

Gary: Eu cred, Xantipa, că bălbăiții și surdo-muții fac economie de limbă.

Xantipa: Că tot suntem într-un exces de economisire.

Gary: Draga mea, rabinul Sommer spunea că excesul de economisire duce la o enormă risipă de viață. Este ca și cum fluturii și păsările, pentru a face economie de aripi, ar zbura folosind o singură aripă sau peștii ar folosi numai coada și ar face economie de înotătoarele laterale.

Xantipa: Iar copacii ar lua inițiativa să înfrunzească primăvara folosind frunzele rebutate din toamna trecută...

Gary: Uite, în acest Isarlâc al nostru, dimineața toți cetățenii sunt ateii și materialişti, pleacă la uzină sau fabrică mărșăluind brigadierește, spre amiază încep să se îndoiască de totul și de toate, iar seara se închină, devin credincioși...

Xantipa: Noi, oamenii, dispunem de un organ al neatenției, de un sistem nervos de margine prin care reușim să ascultăm fără a simți nevoia să înțelegem, aprobăm fără să aderăm și aplaudăm fără nici o convingere interioară...

Gary: Uite, în Isarlâcul nostru, nimic nu se termină niciodată: până la 40% - „ura, ura!”, până la 60% - „hai să-i dăm bătaie, altfel e de rău”, la 75-80% - lumea e deja obosită. A duce un lucru până la capăt este antisocialist și rămâne un vis nemțesc și utopic.

Xantipa: Într-o bună zi, o să ne pomenim turci, sub turci, multi-lateral turcizați...

(Xantipa iese din cameră cu scrumiera s-o golească)

Candid: Putem avea marea surpriză ca, într-o frumoasă dimineață, să constatăm că am realizat Republica lui Platon, regatul ideal al lui Cyrus, Cetatea Soarelui sau Cetatea lui Dumnezeu. Și asta, fără să fi citit nici măcar o pagină din Platon, Xenophon, Campanella, Sfântul Augustin.

Gary: Trăim voit în pasivitate și letargie. Încercăm să ieșim din Timpul și Spațiul imediat și să intrăm în nepăsarea și nemișcarea

cosmică. Suntem contemporanii morții satului românesc... Balada Mioriței nu e o legendă a morții unui cioban, ea este simbolică liturghie a morții satului, a turmei, a sufletului poporului nostru... căci numai sufletul e fără apărare.

Candid: Satul a murit... Veșnicia nu mai are unde să se nască...

Gary: Ne-am lăsat amăgiți și am coborât prea devreme din codru... ca melcul lui Ion Barbu. Iată, ne-a cuprins o iarnă stupidă, am nimerit timpurile noi și am fost puși să cântăm, cu același dirijor, în cor, o singură cântare...

(Xantipa intră în cameră cu o scrumieră în mână)

Xantipa: Nici copii noștri nu mai speră. Cântă și tămâiază, nefiind decât maimuțele propagandiștilor oficiali. Iar Biserica a adormit. Dumnezeu, zic țărani, doarme și El. Cu fața către perete și de lume nu mai vede. Christos e plecat să caute o lume mai propice pentru dragoste și mântuire.

Gary: Eu zic că trebuie înființată o disciplină juridică nouă: victimologia. Opusă criminologiei. În criminologie, se încearcă depistarea, dovedirea și pedepsirea criminalului. În victimologie, vor trebui depistate și pedepsite victimele.

Xantipa: Eu zic că ar trebui legiferată lenea, pentru a putea fi repartizată în mod științific. Prima lozincă ar fi: să dispară diferența între lenea fizică și lenea intelectuală...

Gary: Munca nu e decât un simplu mijloc prin care ne câștigăm pâinea, lenea e un scop prin care ne salvăm libertatea de gândire și contemplație.

Xantipa: Zilele trecute, doctorul Farcaș de la Reanimare îmi spunea, ca o curiozitate, că după accidente colective, cum ar fi exploziile, incendiile, cel mai ușor scapă oligofrenii, proștii, analfabeții, brutele. Explicația ar fi că ei nu gândesc, nu le e frică de moarte. Supraviețuiesc!

Gary: Eu cred că între cei normali și cei demenți nu e prea mare deosebire. De pildă, momentele mele cele mai fertile și mai frumoase sunt cele în care reușesc s-o iau razna...

Xantipa: Am constatat că toți cei ajunși în culmea puterii lor absolute, indiferent de culoare, continent sau cultură, când au tot ce e omenesc - palate, alaiuri, faimă, gărzi -, simt dintr-o dată trei nevoi absurde: să fie iubiți de toată lumea, să nu moară niciodată și să lase în urmă opere nemuritoare.

Gary: Află că împăratul chinez Shi-Huang-Ti, cel care a pus să se zidească Marele Zid Chinezesc, a dat ordin să se ardă tot ceea ce era scris despre alți împărați.

Xantipa: Voia să fie și să rămână primul și ultimul - unicul.

Gary: Există, cu siguranță, o străveche legătură între Spațiu și Timp. Cine are Spațiul, ar vrea să domine și Timpul. Cine nu are decât puținul timp al unei biete vieți, se mulțumește și cu spațiul unei singure garsoniere...

Xantipa: *(râzând)* Și nici aia toată... Jumătate!

Gary: Eu cred că, la noi, astăzi, au dispărut oamenii bogați și oamenii săraci. În locul lor au apărut oamenii puternici și oamenii slabi. Un om puternic este un individ pe care nimeni și nimic nu-l poate schimba, iar un om slab este unul care nu poate schimba nimic și pe nimeni, dar este schimbat de toți...

Xantipa: Știi că, la noi, procesul de învățământ are două faze? Prima este faza în care îi învățăm pe oameni cum să vorbească, să citească, să scrie... În a doua fază, mai dificilă și de zece ori mai costisitoare, trebuie să-i învățăm pe oameni cum să nu vorbească, ce să nu citească și mai ales ce să nu scrie...

Gary: Vom ajunge să ne pricepem la toate câte puțin, și să avem din toate câte puțin, aproape nimic... Un prieten, întâlnindu-mă, ieri, la coadă la pâine, m-a apostrofat: „ce mai taci, profesore?”

Xantipa: Omul e cel mai laș animal.

Gary: Noi, românii, am pus la punct un sistem perfid de a lupta împotriva Răului. Unu: întâi căutăm să-l înlănțuim, să ni-l apropiem. Doi: dacă nu putem, atunci îi suflăm în spuză, în fund, îl umflăm, îl ridicăm în slavă. Trei: când e mai sus, îl dăm în stambă, îl facem de oaie, râdem și îl facem de râs. Noi, românii, suntem un popor rezistent la rele. Avem cel mai mic procent de sinucigași din lume.

Xantipa: Eu cred că Răul e de trei feluri: Unu: când te căsătorești, din dragoste, cu o femeie rea. Doi: când te căsătorești, tot din dragoste, cu o idee bună. Trei: când nu poți divorța nici de una nici de cealaltă.

Gary: Natura omenească e urâtă și coruptă. Numai o teamă și o disciplină severă o mai pot salva. Istoria nu e decât o anchetă, urmată de o judecată și terminată cu o sentință. Nu ne-a convenit condiția de simplă creatură, am vrut să fim noi înșine creatori. Pofim rezultatul: ne transformăm se-menii în șacali și urmașii în viermi... Niciodată, nimănui, nicăieri nu i-a fost frică de mine... doar mie!

(Xantipa deschide fereastra și se uită afară.)

Candid: Trăim într-o lume postmarxistă, postnietzscheană, post-stalinistă, postsartreană. Trăim în plin postsocialism poate fiindcă suntem în plin post socialist, în plin post patriotic.

Gary: Prietenul meu, rabinul Sommer, spunea că ei, evreii, au inventat *rătăcirea* și că orice rătăcire este o valoare evreiască, dar numai pentru evrei. Noi, românii, am inventat *adaptarea*. Adaptarea cu orice preț, la orice fel de condiții.

Candid: Numai noi, oamenii, românii - cum zici tu -, avem capacitatea de a ne adapta. Animalele nu posedă această calitate. Mă gândesc la lupul din romanul tău *Lupul și Catedrala*, când, în noaptea aceea de februarie, un lup tânăr și frumos a coborât din munți, a traversat orașul, și s-a așezat în fața Catedralei catolice. Dimineața, niște sergenți au tras în el și l-au omorât. La autopsie s-a constatat că nu era deloc flămând, deci nu venise pentru mâncare. Mă întreb și eu, așa cum te-ai întrebă și tu: pentru ce a coborât, pentru ce a părăsit pădurea unde era în siguranță? Și de ce s-a oprit chiar în fața Catedralei? Asta chiar este o minune.

Gary: Îmi vine în minte simbolică singurătate a cailor după bătălie. Ei pasc liniștiți, sublim indiferenți față de cine a învins sau a fost învins în bătălia la care, neîntrebați, au luat totuși parte.

Candid: Într-o cronică munteană se spune despre niște ostași valahi, care, reîntorși după o bătălie în Ardeal, fiind întrebați, de un călător străin, dacă au învins sau nu, au răspuns: „asta nu-i treaba noastră, noi ne-am bătut numai...”

Gary: *(punând accent pe dualitatea românului)* În vechime, românii aveau două nume: unul creștin și altul păgân. Pentru orice eventualitate. Acum, românii au două conștiințe: una istorică și alta politică. Tot, pentru orice eventualitate.

Candid: În Coran scrie că dacă vrei să scapi de un dușman, este de ajuns să scrii pe cel mai înalt zid al cetății că „*acela* este cel mai cinstit, mai viteaz și mai bun dintre noi”. Nu peste mult timp, vei vedea dricul *acelui* trecând prin fața casei tale.

(Xantipa închide fereastra și intervine.)

Xantipa: S-au schimbat vremurile, s-au schimbat și năvălitorii... Timp de secole s-a practicat tactica terenurilor pârjolite, acum se practică tactica sufletelor pârjolite. Dușmanul care vine nu trebuie să găsească nici o inimă care să creadă, nici un caracter în care să se încreadă, nici o minte care să poată fi crezută.

Gary: Eu am constatat, pe propria piele, că, în afară de cele trei stări normale de conștiință - starea de trezie, starea de somn și starea de reverie -, mai avem starea de reclusiune, de

claustrare. Prin această stare, pușcăriașii reușesc să dizolve timpul de detenție într-un fel de „druidic-sleep”, dormire trează.

Xantipa: Dar, de vecinul nostru, care este un distins avocat, ce părere ai, Gary? De vreo 15-20 de ani se plimbă, la aceeași oră, prin „english parc” cu fetița, care e oligofrenă. Parcă ispășește un păcat. Ei bine, nici nu ai observat că fetița a crescut, acum este o tânără plină de viață, dar tot idioată, în schimb tatăl, dintr-un intelectual distins și frumos, a devenit acum un cretin. A preluat în întregime trăsăturile și destinul fetei sale... Poate că și noi, fără să ne dăm seama, tot plimbându-ne idiotețenia noastră istorică, fiica noastră nereușită, am ajuns să semănăm cu...

Gary: Odată, la coadă la pâine, un inginer încerca să-mi explice că trupul nostru este ca o mașină din punct de vedere al funcționării. Dar, dacă e așa, îl întreb eu pe acel inginer, de altfel simpatic, de ce la naștere nu primim nici o piesă de rezervă? O inimă, un plămân, un rinichi sau, de ce nu, un penis...?

Xantipa: Aici, la noi, toate calitățile sunt defecte și toate defectele sunt calități. Proștii sunt deștepți, lichelele sunt cinstite, ageamii sunt cei mai pricepuți.

Gary: Tot ce e real este și supreal și subreal. Intelectualul a devenit un clown al puterii. Tata detesta cuvântul „intelectual”. Îmi spunea: „Te las să te faci profesor, dar dacă aflu că te-ai făcut intelectual, îți rup gâtul!”

Xantipa: Mi se rupe inima când văd la televizor sărăcia și disperarea din *bidonvilurile* lumii a treia. Dar uit mereu că acest oraș al nostru este un mare *betonvil*. Blocurile noastre sunt niște silozuri cu singurătate și mizerie. Uită-te la blocul nostru din Centru: două sute de celule organizate în jurul a două pubele de gunoi fetid.

Gary: Toți suntem vinovați de ceea ce ni se întâmplă. Mai ales intelectualii... unii dintre ei; Hegel spunea că în afară de pietre nimic nu e inocent... Și nici acestea, spun geologii...

Xantipa: Văd oameni care se bucură la auzul unor vești rele și-i aud exclamând: „Cu cât e mai rău, cu atât mai bine!”

Gary: Locuind aici, de voie, de nevoie, cu timpul, ne vom da singuri seama că e bine să ne procurăm, pentru orice eventualitate, o naționalitate de rezervă, o religie de rezervă, o conștiință de rezervă. Nu are rost să mori pentru o idee, au grijă ideile să moară în locul nostru.

Xantipa: Simt cum, în fiecare zi, ni se inoculează ideea „F”-ului, adică a Fricii, a Foamei și a Forței... Ne mutăm de pe ancestrala frică de Dumnezeu, pe frica de vecin, prieten, milițian. De pe foamea de adevăr, pe foamea de mâncare, de pe speranța de mâine, pe speranța de pâine...

Gary: Poate că în străfunduri are loc o ruptură în ADN-ul speciei, se separă mișeei de sfinți și victimele de călăi. Dar, deocamdată... mișelia se sfințește și sfințenia se mișelește, din motive tactice și strategice... Numai în mină mai găsești caractere de masă... și nici acolo. Îmi aduc aminte de fusul orar al tatălui meu: opt ore sub pământ, opt ore pe pământ, opt ore în ceruri, adică de somn.

(Xantipa iese din cameră cu tava cu ceștile goale.)

Candid: Și Dumnezeu este în schimbare. A avut, pe rând, mai multe limbi materne: ebraica, greaca veche, latina medievală, slavona... A încercat spaniola și germana, dar nu a reușit să le sfințească. Mai nou, învață rusa și engleza fără profesor. Sau esperanto. Diavolul este maimuța lui Dumnezeu...

Gary: Candid, nu te supăra, dar tu vezi mereu draci în jurul tău. Ai citit prea mulți ruși ori ai băut prea multă votcă. În general, dracii sunt inteligenți. Dar numai pe profesioniști. Repartizarea

muncii a fost inventată mai întâi în Iad, unde fiecare drac se pricepe excelent la un singur domeniu, în rest... e prost ca dracu... La nemți, dracii sunt culmea cinică a inteligenței, la ruși - culmea ridicolă a prostiei, la români - se face media și constatăm că dracul este bun-răul nostru nefărtate...

Candid: Diavolul este prezent, ori de câte ori, cineva, la o importantă ședință, începe o frază cu: „eu cred că...”. Verbul acesta se conjugă mai nou astfel: eu cred, tu să crezi, el să creadă... noi credem că voi credeți că ei cred...

Gary: Nu mai există scopuri sigure. Scopul este suma mijloacelor folosite ca să ajungi la el. După 50 de ani, orice om intră în agonie. Bătrânețea nu e vârsta a treia, ea nici nu e o vârstă, ci mai degrabă o antecameră sau, mai rău, o coadă tăcută la locul de veci. Noi nu știm de ce am trăit, în ce am crezut, ce lăsăm în urmă și, mai ales, cui? Singura noastră mângâiere este că părăsim lumea aceasta fără nici un regret.

(Xantipa deschide ușa și intervine.)

Xantipa: Pentru mine, în copilărie, bucuria cea mai mare consta în mirosul de pâine caldă, în frumusețea fagurelui pe care bunicul îl scotea din stup și mi-l dădea să-l gust, în prinderea cu mâna a unui păstrăv, dormitul în podul cu fân, sușuitul laptelui muls în șistar, botul umed al vițelilor, strugurii mâncați cu pâine și caș... Astăzi, bucuriile sunt cu totul altele: mă bucur că am procurat cartofi, că am apucat lapte la coadă, că am luat un carton cu ouă, care trebuie să ne ajungă două luni, că am găsit hârtie igienică, că am găsit vată - deși nu ne trebuie, am luat așa că toată lumea lua, și tot am stat la coadă -, că am luat slănină și parizer și, în sfârșit, zaharină, pentru diabetul tău...

(Xantipa închide ușa și merge în bucătărie.)

Gary: Viața nu e decât o lungă școală primară în care învățăm băbește *azbuchiile* vieții, pentru ca la bătrânețe să putem citi cuvintele *moarte, transcendență, lumină*. Mintea noastră cea de pe urmă este adevărata minte a omului. Îți spun, prietene, să te ferești de cei care nu beau deloc, fiindcă ori sunt bolnavi, ori vicioși, ori lipsiți de umor. Și mai ales să te ferești de anchetați și de procurori. Ei pot să scoată din oricine, orice, oricând...

Candid: În război, întâi îți pieri trupul, dar acum..., în vremurile noastre..., trupul se menține ca un ambalaj, în schimb îți este stălcit sufletul. Îți pieri frumusețea, strălucirea din ochi. Numai copiii - și nici ei toți - până - se duce la școală, mai sunt frumoși și puri. Din prima zi, după primul imn sub portretul tovarășului, începe stălcirea... Dinăuntru în afară... Va veni ziua în care, asemenea chinezilor, vom declara ca *sfânt* orice om cinstit. Atât de rar va fi el și atât de greu va fi să rămână nepătat - la noi s-a născut un cuvânt scabros: nemânjit -, încât un asemenea exemplar va echivala cu un adevărat miracol.

Gary: Trăim în plină comedie..., care poate fi tragedia omenirii. Destinul lumii depinde de câțiva economiști și militari, cinici și limitați. Mâncăm *absurd* cu *pâine*. Stăm la coadă cu cartelele în mâini, pe când din *absurd* avem uriașe stocuri supranormative...

Candid: Îmi place, la Mao, această cosmogonică definiție: „tot comunismul este un ou uriaș din care se va naște o lume nouă”. Mă întreb și te întreb: cine e cloșca - Diavolul sau bunul Dumnezeu? -, cine a ouat acest ou?, de unde știm că ce va ieși din el e ceva nou?

Gary: Când râdem cu gura mare, la teatru, ședințe sau petreceri, ne despărțim de trecut; când râdem pe ascuns, la colțuri de stradă, în bucătărie sau în cercuri tot mai strâmte de amici, ne despărțim de viitor; când nu ne mai vine deloc să râdem, atunci nu ne mai despărțim nici de trecut și nici de viitor: ne despărțim

de speranță și dragoste, în așteptarea sfârșitului. Dar noi, românii, nu cunoaștem disperarea, ținem morțiș la viață.

Candid: Lumea aceasta este cea mai perfectă din lumile posibile... dacă o imaginăm, însă, fără Om, fără Istorie, fără ideologii... spunea Leibniz.

Gary: De altfel, cred că această specie ucigașă și sinucigașă va trebui să fie eliminată. Omul va dispărea așa cum au dispărut, de pildă, reptilele uriașe. După 10 milioane de ani, echilibrul lumii se va reface, totul va intra în armonia divină a începuturilor.

Candid: Dacă analizăm miturile fundamentale, citindu-l atent pe Mircea Eliade, observăm că alături de ideea unei continue geneze are loc și o succesiune de căderi: căderea în păcat, izgonirea din rai, căderea în ispită, căderea în idolatrie, căderea în cruzime.

Gary: Căderea nu înseamnă sfârșit, ci numai compromiterea sau încălcarea unui act: după orice cădere trebuie să urmeze o pocăință, ca apoi să poată avea loc o nouă geneză. Numai că, de data asta, mi se pare că procesul de degradare nu se mai poate opri. Devenim materie primă pentru continua geneză a lumilor posibile...

Candid: Ideile au murit, facem limbi fără limbă, gândim fără logică, cunoaștem și ne cunoaștem fără morală.

Gary: Alaltăieri, la o coadă la aprozor, un profesor pensionar îmi spunea, cu voce scăzută, să nu fie auzit și de altcineva: „Liceele de elită au ajuns licee ale elitelor, selecția e o antiselecție, tot ce se învață nu e decât o simplă solicitare a memoriei; inteligența, rațiunea și imaginația au dispărut și din metodică și din didactica de catedră”.

Candid: Niciodată, în istorie, discrepanța între ceea ce s-a vrut a se face și ceea ce s-a făcut de fapt nu a fost atât de uriașă ca astăzi. Un muncitor din Isarlâcul nostru - cum îi zici tu -, mi se destăinuia că ei, muncitorii, se uitau strâmb la directorul care îi mințea, dar acum se uită cu admirație la el fiindcă e dat dracului, pentru că știe cum să-i mintă pe cei din Minister, ca ei să poată încasa măcar 75% din salarii.

Gary: Directorul acesta, cu siguranță, a studiat la ruși. Uniunea Sovietică și-a luat pe umeri foarte multe sarcini, una mai grea decât alta. Dar cea mai dificilă este aceea de a educa, cu răbdare și în multe etape, pe americani. De a le da sentimentul de mare putere. Excelenți pedagogi, geniali cercari, până la urmă, se pare că rușii au reușit. Ceea ce nu au reușit dascălii moscoviți, și nu vor reuși niciodată, este să îi convingă pe acești *fermieri* că o mare putere trebuie să fie absurd dogmatică în timp de pace și absurd agresivă în diplomatie și război.

Candid: Sfârșitul acestui secol XX mi se pare plin de dezamăgiți și dezamăgiri... Dacă lumea nu râde în hohote este numai fiindcă dezumflarea speranțelor a avut loc lent, în lungi etape, numai proștii au fost și au rămas surprinși.

Gary: Apropo de râs - *sub-râs*, *sous-rire*. Chinezii vechi considerau râsul ca fiind un act barbar de necivilitate, nu râdeau decât de lucruri inferioare, în locuri și situații inferioare, doar la bucătărie sau în cercul foarte intim al concubinelor și curtezanelor. Indienii, care nu cunoșteau râsul, au stabilit totuși protocolar diferitele grade de râs: 1 - *surâsul mic* (doar genele se ridică); 2 - *hasita* (se arată dinții); 3 - *ouga-hasita* (râsul cu lacrimă); 4 - *atihatita* (râsul cu mâinile pe burtă). Râsul politic, oficial, se pare că este un simplu zâmbet, *hasita*: se arată dinții. Sufletul e absent.

Candid: Poți să te rogi singur, să visezi, să scrii sau să citești poezii, dar nu poți râde singur. Pentru râs trebuie minimum doi. Gogol spunea cu bonomie rusească: „Râsul e bun, e cinstit, el ne-a

fost dat anume, nu ca să râdem de alții, ci de noi înșine”.

Gary: Nu pot să uit: în septembrie 1944, mă împrietenisem și discutam amical cu un tânăr și inteligent ofițer rus despre viitor, Europa, comunism. Nekrasov, îl chema. Ce nume frumos! La un moment dat, îl întreb: *șto e to takoie sciasliva?*, adică ce e fericirea, în definitiv? Deodată, rusul meu se înfurie, mă ia la pumni și mă dă cu capul de toți pereții. „Va să zică, îmi urla el ca scos din fire, nu vrei să fii fericit, nu-ți place fericirea? Las că-ți arăt eu, porc fascist ce ești!” Și mi-a arătat... A doua zi, a intrat spășit în camera mea aducându-mi pâine, țigări, chiar și un ceas. „Ia vinovat” îmi tot repeta cu lacrimi în ochi. Din clipa aceea am început să nu mai înțeleg nimic.

Candid: Uite, eu am studiat o vreme albinele și am văzut cum cad moarte atunci când trec pe lângă un tranzistor deschis, un megafon sau pe lângă capul unui primar gălăgios. Noi nu murim, pierim cu de-amănuntul... E ușor să mori martir pe cruce sau sub o spânzurătoare, dar să mori încet, de rușine, timp de un secol, e cumplit.

Gary: Omenirea aceasta - ce tristețe! - derivă mitic dintr-o ființă, Adam (Adam înseamnă OM) care nu a avut mamă. Milton își imaginează un Adam dorind să plângă în poalele unei Mame, neavând o mamă.

Candid: Poate că această eroare dramatică a Genezei, Dumnezeu a simțit-o și, ca un bun artist care știe să-și îndrepte manuscrisul principeș, a hotărât trimiterea fiului său. Născut dintr-o adorată Mamă.

Gary: Noi, în pușcărie, pe El îl așteptam. Visam să-l vedem intrând în celulă - tuns, bătut și în zeghe - și culcându-se lângă noi pe rogojină, lăsându-ne să plângem în poalele Lui. Cu lacrimile mamelor noastre.

Candid: Toată viața nu e decât o pregătire pentru propria înmormântare. Scopul vieții este moartea. Peștele nu-și dă seama ce este apa decât atunci când este scos din ea. Nici noi nu știm ce e Patria decât când murim sau când simțim că moare ea.

(*Xantipa, care tocmai intră în cameră, intervine.*)

Xantipa: Gary, din primii bani ce-i câștigăm, ne cumpărăm loc de veci în cimitir. Toată lumea bună își cumpără.

Gary: Sigur, locul de veci e un fel de asigurare. Când vom avea metrii noștri pătrați în cimitir, vom face discrete plimbări înspre acolo, vom fi mai liniștiți, mai calmi. Mai în rândul oamenilor bine.

(*Xantipa iese din cameră.*)

Candid: Fiecare om e centrul unui cerc, care e destinul său. Fiecare furnică ce duce un pai la mușuroiul său are dreptul să creadă că lumea a fost făcută în așa fel încât paiul să poată ajunge unde trebuie.

Gary: (*Describe cu mâna un cerc imaginar, arătând spre rafturile cu cărți de pe pereți. Sugerează imposibilitatea de a ieși din cerc; tragedia intelectualului care nu se poate exterioriza.*) Eu cred că sunt centrul unui cerc a cărui suprafață e cartea mea. Am dreptul să pretind că Dumnezeu trebuie să mă ajute ca să-mi rostogolesc *rostul* până la capăt.

Am citit de curând o carte despre tribul Wananzi. M-a încântat și uimit faptul că în mijlocul satului acestor foarte democrați wananzi există o clădire publică numită *maison de palabres*, în care bărbații tribului se adună zilnic și, bând un fel de bere a lor, vorbesc cu toții tare și deodată, fără ca să se asculte unii pe alții. Un pastor care a poposit acolo le-a făcut observația că nu e bine așa, că ar trebui să vorbească pe rând. Dar ei au ripostat: „dacă unul apucă să vorbească și ceilalți să tacă și să-l asculte, atunci acela sigur va avea pretenții să devină șef, să ne închidă casa, interzicându-ne întrunirile...”.

Candid: Volens-nolens suntem contemporani și confrăți cu o liotă de lichele, pramatii, ticăloși, ajunși acum la vârsta și luciditatea pensiei și a bătrâneții. Stau la cozi și înjură.

Gary: Ca bunici, nu au ce să le povestească nepoților, ca părinți, se uită cu grijă și groază la cariera copiilor. Ei nu au să-și reproșeze nimic, ei au crezut sincer, au muncit cinstit, trăgând din greu până le-au sărit ochii. N-au nici o vină că s-a tăiat maioneza... de vină sunt cei mari, cei de sus, de vină sunt mai ales rușii fiindcă nu trebuiau să ne lase conduși de staliști nepocăiți...

Candid: Cu timpul, lunga durată dizolvă diferențele de calitate dintre lichele și cinstiți, dintre proști și deștepți, dintre călăi și victime.

Gary: Ai dreptate, am ajuns și eu să mă uit cu simpatie și milă spre fostul și crudul meu comandant de lagăr din Salcia, vecin de bloc cu noi. Mi-e milă de el, fiindcă mi-este milă de mine, de mine și de țara mea... În părculețul „English”, un asemenea bătrân, fost vajnic colonel, îmi spunea: „Ce să fac cu amintirile mele? Nu țin nici de foame și nici de frig!”.

Candid: Suntem niște cascadori ai speranței. Țara a îmbrăcat cămașa morții. Ne-au vrut muți, acum se miră că suntem și surzi; ne-au vrut supuși, acum sunt revoltați că nu mai avem idei și inițiative; ne-au vrut credincioși și fanatici, iată-ne atei convinși. Totul se răzbună dialectic, totul e bumerang.

Gary: Ca dascăl bătrân, mă simt obligat să fac diferența între:

- a crește - l-am crescut cu grijă și dragoste
- a instrui - l-am învățat tot ce am știut
- a educa - l-am inițiat în imperativele morale, sociale, politice, religioase etc
- a dresa - a obliga un animal să execute mișcări și acte străine de natura sa.

A dresa tinde să înlocuiască, peste tot, toate celelalte forme de bună-creștere, instruire, educație. E plin orașul nostru de savanți în negândire și de știutori în neștiință. Mă tem ca nu cumva, tot încercându-se să fim dresați, vom ajunge la o trezire a fiarei din noi. A fiarei sau a porcului care doarme.

Candid: Omul nu mai este ceea ce face, omul este ceea ce a refuzat să facă în viață... Tindem spre individul fără secrete, fără amintiri, fără biografie, fără diferență specifică. Societatea se împarte în două părți: în cei care mai au acces la câte un mic secret de stat și cei care trăiesc aidoma muștelor.

Gary: Petrila va mișca, Bucureștiul va tresări, Moscova va rămâne pe gânduri. Această idioată dogmă a tinereților noastre europene, prin care se stipulează că orice întrebare are și un răspuns, că orice criză are o soluție și orice rău un sfârșit, ne-a otrăvit zilele.

Candid: Vom sfârși acest secol repetând, ca idioții din spitalele de nebuni, marile noastre întrebări ce vor începe cu *de ce* și *pentru ce* și vom muri fără să putem schița nici măcar o caricatură de răspuns.

Gary: Și totuși, privit de sus și de departe, acest stupid secol nu a fost decât o simplă experiență practică, prin care Filosofia a demonstrat, pe viu, că ea e stăpâna științelor, credințelor, speranțelor, că orice încercare de a o dribla sau înlătura se soldează fie cu un uriaș eșec, fie cu o mică dar eficace apocalipsă.

Candid: Ceea ce poate că nu știm este faptul că Dumnezeu suferă alături de noi, și de va fi să pierim, și El va muri odată cu noi.

Gary: Tatăl meu spunea că, de multe ori, în mină, se gândea că Dumnezeu ar fi putut să iubească mai mult șobolanii decât pe oameni. Că Dumnezeu a creat mina ca ei să fie liberi și fericiți, iar oamenii să fie robii ce sapă galeriile și le asigură hrana. Iar mama spunea că nu ajunge să te rogi, trebuie ca tu însuși să te transformi în rugăciune.

(continuare în numărul următor)

Nicolae BĂLAȘA (CNA Craiova)

Visul meu din vis

După ce am privit, când undeva, departe, în sufletul meu, când într-un fel de hău, m-am întors în pat. Maria dormea nemișcată, în același fel, cu degetul în gură. La un moment dat, am vrut să-i fac o poză. M-am răzgândit. Mi-am amintit iarăși de ziua anterioară. Un fel de transpirație rece a trecut, ca un val, peste mine. Am băgat capul sub așternuturi și, în cele din urmă, am adormit. Gândurile însă nu mi-au dat pace. Am visat că eram încă la închisoare, cândva, într-o noapte, în care îmi era rău. Dar, rău, rău! Ceva, în vis, îmi tăia respirația, mă înăbușa într-un fel de facere și nefacere, în care nu-mi găseam locul. Nu putem să strig, dar nici să tac. Mă zvârcoleam între mine și mine și mă striveam sub greutatea unui eu împovărat. „Ce-mi rămâne, totuși, de făcut?” - m-am întrebat mahnită. Ceva, parcă dintr-o altă lume, mi-a aprins, atunci, alături, o lumină. Timidă, am privit-o îndelung... Și iar am privit-o... Apoi am vrut să o ating. Lumina m-a furat și, undeva, în ea, un fel de licurici, o clipă, am clipit, apoi în ea, lumină, m-am trecut. Mi s-a părut că m-am trezit. Eram tot o apă, din visul meu din vis. Pijamaua îmi era udă. În încăpere, un fel de semiîntuneric. Razele lunii cădeau peste mine fie valuri, fie un ceva străveziu, pieziș. M-am dezbrăcat și mi-am șters grumazul, sâniile... Nu aveam nimic de schimb. Fără să mă mai tem de răul rău, m-am ascuns așa, goală, sub așternut, între pușcăriașii lumii, așteptând parcă un altfel de început, cu mine o alta: „femeia lumină, de începuturi”. Am tresărit și am deschis ochii. Soarele parcă poposisese în vârful unui brad ce stătea, în mintea mea, atunci, un fel de sulică înfipă în cer. Am privit în jur. Camera era goală. M-am ridicat din pat și iar am privit pe fereastră. Abia acum am recunoscut casele din centrul Olăneștiului. Am deschis fereastra. Liniștea era tulburată doar de zgomotul apelor ce cădeau înspumate într-un fel de cascadă, la picioarele unui pod. Pe stradă, aproape nimeni. Doar în părculețul de dincolo de râu, câțiva bătrânei. Cleveteau în timp ce gustau, ritualic, din apa minerală. Am căutat cu privirea dincolo de ei. Pe o alee, ce șerpuia printre ierburile de pe marginea râului, Avi și Maria. Mergeau unul în spatele altuia, venind parcă „de niciunde și îndreptându-se spre nicăieri”. De jur împrejur, sărăcie lucie. Criză și iar criză! La vârf, tot felul de crizați. Jos, talpa. Aceiași vechi palmași. Sacrificiu și iar sacrificiu. Și, totuși, între nimic și nimic, totul. Visul meu din vis.

Constelații epigramatice

Laurențiu ORĂȘANU (n. 03.11.1949)

S-a născut în localitatea Călărași. A absolvit Liceul nr. 2 din Ploiești și Facultatea de Automatică, la Institutul Politehnic București. A lucrat la Institutul Central pentru Conducere și Informatică (ICCI) și Întreprinderea de Montaj, Service și Automatizări (IMSAT), ambele din București, Newchild International (Bramton, Canada), MasterCard International (St. Louis, MO, SUA), AT&T (NJ, SUA), FGIC (New York, NY, SUA). Este membru al Clubului Epigrafiștilor „Cincinat Pavelescu”, din București și al Uniunii Epigrafiștilor din România, membru fondator al Cercului Epigrafiștilor Ingineri ING-EPIGRAMA, din cadrul AGIR. Scrie poezie, proză, fabulă, epigramă, semnând și cu pseudonimele *Ghiocel* sau *Calimero*; apare în publicații de gen, a primit mai multe premii pentru creațiile literare. A publicat 8 volume, dintre care 5 de umor: *Cronica lui Ipse și alte Valentine* (poezii umoristice și epigrame, 2004), *Dedicații new-yorkeze* (poezii umoristice, 2005), *Dicționar cu umor geto-dacic* (proză scurtă umoristică, 2008), *Canadiada* (epopee umoristică, 2009), *Elipsele lui Ipse* (poezii umoristice, fabule, epigrame, 2014). Este inclus în peste 10 volume colective de epigramă.

Politică

Canibalii-și fac partid,
Întocmind statut solid,
Juruind, la punctul doi:
„Nu ne vom mânca-n tre noi.”

Încercare

Pe șefă am curtat-o insistent,
Sperând să-mi crească leafa c-un procent.
Dar, după-o noapte-n doi, mi-a spus șoptit,
Că nu salariu-ar trebui mărit.

Muncă de lămurire

Pe-o tipă, prinsă pe centură,
Au dus-o iute la chestură
Și, la „Moravuri”, vreo cinci-șase
Au tot convins-o... să se lase.

Analogie

Cu epigrame și femei
De-ar fi să faci analogie
Și iei o sută ca temei,
Doar una-i de antologie.

Șeful meu

Eu mă-nțeleg, perfect, cu șeful,
Mă-nclin, mereu, precum 'i-e cheful,
Doar uneori, mai către seară
Ne mai certăm... pe secretară.

Medalii la „Mondialele” de gimnastică

Vom lua și bârna și la paralele,
La cal, la bară, sărituri, inele,
Dar rușilor vom da precis obolul,
Ne vor lua, ca-ntotdeauna, solul!

De-ale miliardarilor

Cică un miliardar
A venit în Gibraltar
Ca să vadă cum e oare
Când ajunge la strămoare.

De ce?

Judecată-n profunzime,
Prostituția-i ingrătă,
Pe oriunde-n lumea toată
Nu iei spor pentru vechime.

Citind ziarul

Un miriapod, amar
Blestemă, pe loc, sorgintea,
Când ziarul spune clar:
„S-a scumpit încălțăminte”.

Găina are o singură dorință

Găina-și dăscălea bărbatul:
„Prin casă am deritacat,
Morman de rufe am spălat.
Tu să m-ajuti doar cu călcatul.”

De iarnă

La bloc nu am plătit restanța,
În casă-i frig, afară-i ger,
Mă încălzește doar SPERANȚA...
Vecina mea de la parter.

Autorului unui roman-fluviu

Romanul-fluviu l-am citit,
Dar, căutând cu lumânarea,
Oricât am vrut, eu n-am găsit
Izvorul lui. Și nici vărsarea.

Ingeniozitate oltenească

Era, pe Olt, un pod de vase,
De-atâtea ori îl traversase
Cu mândra-n brațe, căci, șiret,
Plătea, așa, doar un bilet.

Iarna, într-o gară

Se miră lumea, ca la urs,
Așteaptă la peron, compactă:
Atunci când șina se contractă,
Sporește timpul de parcurs?

Apocalipsa la români

Se-anunță soacra de Crăciun!
Nici n-am chemat-o, nu-i simt lipsa,
De-aceea, sincer să vă spun,
Mai bine vine-apocalipsa.

Autostradă de criză

Domn' ministru nu mai vrea
Ca să-mpartă-atâția prada:
„Am să fac autostrada
Doar c-o bandă... Banda mea!”

Asemănare

Femeile-s ca niște uși
Ce se deschid într-o clipită
Doar dacă umbli cu mânuși
Și ai și cheia potrivită.

Coreea de Nord

Lipsiți complet de libertate,
Flămânzi și fără nici un sfânt,
Ne-au demonstrat cum că se poate
Să ai reacții... chiar și-n lanț.

Explicație

De ce șoseaua și străduța
Sunt numai gropi, în țara noastră?
Păi sapă toți pe sub plăcuța
„Aici sunt banii dumneavoastră”.

Auz asociativ

Țipam, pe patul de spital,
Să vină sora, c-un țucal.
Stimabila m-a auzit,
Doar când o sută am foșnit.

La moartea unui securist

Bucuroasă că s-a dus,
Se adună lume multă,
Iar el tace și ascultă,
Ca să raporteze... sus.

Fiori

Soția-mi dă mereu fiori:
Gurița ei e ca o floare
Ce se deschide de cu zori
Și se închide la culcare.

Modernizări în infrastructură

Băteam drumeagul cu piciorul,
Ca să-mi alin la mândra dorul.
Dar, cât am fost eu pribegit,
Pe patru benzi mi l-au lărgit.

Epitaful unui angajat la pompele funebre

El, ce-a-ngrijit de răposăți
Și, în sicrie, i-a condus,
E-aici – uitat de-ai lui fărtați...
Când a testat un nou produs.

PENTRU SLUJIREA LIMBII ROMÂNE ÎN UNITATE DE SIMȚIRE NAȚIONALĂ!

rugăm răspundeți la tel 0722578642,
e-mail : leuc@upcmail.ro ; leuc@clicknet.ro

Iubiți confracți,

Așa cum v-am informat și anul trecut, Grupul nostru de inițiativă organizează în luna august manifestările proaspăt legiferate privind Ziua Limbii Române, propunându-vă să vă alăturați parteneriatului nostru sau, celor ce fac parte din el încă din 2013, să găsească modalități de a-l populariza cât mai mult, îndemnându-i pe români să-și facă vacanța în țară în acea perioadă, spre a participa și la unele dintre evenimentele noastre. Fapt pentru care vă transmitem apelul de mai jos cu descrierea amplorii manifestărilor publice pe care le pregătim, rugându-vă să-l faceți cunoscut și unor companii de turism sau de transport care facilitează vacanțele în România, informându-le că pregătim pachete speciale, la prețuri reduse.

Cu deosebite mulțumiri,
Corneliu LEU

SUSȚINEȚI AFIRMAREA UNUI EVENIMENT DE IMPORTANȚĂ NAȚIONALĂ!

În anul 2013 a fost promulgată Legea Zilei Limbii Române (lege53/2013), instituind data de 31 august, așa cum se sărbătorește de peste două decenii la Chișinău și cum, organizațiile care lansează acest apel, au sărbătorit-o an de an prin manifestări locale și internaționale, căpătând tot mai multă experiență în conjugarea forțelor societății civile. Fapt pentru care avântul a crescut, o mare manifestare centrală întrunind câteva mii de români din țară și de peste hotare a avut loc la 31.08.2013 pe Valea Prahovei, pe Platoul Bucegilor, în parcul casinoului Sinaia, realizând transmisii în toată lumea și din toate comunitățile românești prin sistemul „Internet-Streaming”, cu alte mari manifestări din țară și străinătate în înregistrări video de peste 400 de minute. În București au avut loc, de asemenea, manifestări importante de înfrățire a studenților români și basarabeni, o expoziție și un simpozion la Muzeul Național al Literaturii și inaugurarea Festivalului de Ecranizări Literare. Manifestări similare s-au organizat la nivel județean și în mai multe sute de comune și orașe. Desfășurate sub semnul ideii de „LIMBA ROMÂNĂ ȘI CULTURA EI - PATRIE A TUTUROR ROMÂNILOR” manifestările (a căror descriere completă se află în „Broșura-îndrumar” ca și în filmul documentar realizat, pe care le ținem la dispoziție) au căpătat amploare prin adeziunea spontană a sutelor de mii de participanți care au susținut diverse manifestări și ne-au încurajat pentru o organizare și mai bună, pornită din timp, pentru anul 2014, după cum urmează:

Pe aceeași temă generoasă și de larg interes în afirmarea culturii naționale care îi leagă spiritual pe toți românii, amplificând mijloacele tehnice ale internetului, prin care toate manifestările din țară și din lume se pot lega unitar putând fi consemnate și prezentate în timp real pe ecrane individuale sau din marile săli, ca un unic spectacol pe care-l realizează vorbitori ai limbii române din toată țara

și de pe alte meridiane, noi ne propunem să dăm o și mai mare anvergură, adresându-ne unui public și mai larg, de numărul milioane.

Vom strădui astfel să punem și mai mult în valoare fiecare manifestare, mai mare sau mai mică, prin retransmiterea în direct a unor aspecte de la unele către celelalte, în așa fel încât, la fiecare manifestare existentă fizic în diverse locuri geografice, să participe și cei care apar pe internet în spațiul virtual de pe ecrane și vice-versa, totul devenind o mare manifestare multiplex a tuturor românilor.

Perioada nu va mai fi, ca anul trecut, numai cea a zilei respective, ci ne propunem ca, pe tot parcursul lunilor iulie și august (luni care, fiind și de vacanță, încurajează excursiile către diverse manifestări tradiționale impunând-o astfel și pe aceasta, dar îi aduc și pe cei din străinătate la familie), să exersăm sistemul nostru de comunicare multiplex pe internet organizând online diverse întruniri comune, între diverse reviste și instituții de cultură în limba română din diverse localități ale țării și din comunitățile românești, cu workshopuri, sesiuni de comunicări, cenecluri și șezători. Vom edita în aceste luni revista „Creșterea limbii românești” dedicată evenimentului, vom organiza mai multe expoziții itinerante și vom pune la punct un calendar cu toate manifestările din „Festivalul de Ecranizări Literare” (concursul internațional, concursuri naționale, gale, dezbateri cu publicul, marea retrospectivă cu selecții din cele peste 100 de ecranizări românești). Tot în această perioadă: iulie-august, în județe vor avea loc concursuri pentru selecționarea formațiilor artistice care vor participa la manifestarea centrală.

În săptămâna 25-31 august, pe Valea Prahovei, se va organiza o mare tabără întrunind participanții la concursurile și dezbaterile pe tema studierii, dezvoltării și cinstirii culturii în limba română - concursurile Festivalului de film și concursurile formațiilor artistice selecționate - toate desfășurate în spațiul public al localităților din județele Prahova și Brașov. Folosind diminețile pentru întruniri cu publicul și dezbateri între participanți, după-amiezile pentru concursuri artistice pe estrade, iar serile pentru gale de film, completând programul cu expoziții pe teme de cultură și patriotism, cu prezentări și recitări ale actorilor români și străini veniți la Festival, programul acestor zile va fi pus la dispoziția firmelor de turism pentru includerea din timp în pachetele turistice pe care le oferă și primăriilor respective, cu care suntem în parteneriat, pentru folosul local al turismului. De asemenea, prin Consiliile Județene și Inspectoratele Școlare județene, se vor organiza excursii școlare în acea perioadă pentru participarea la evenimente.

În ziua de 31 august 2014 vor avea loc manifestările centrale - cea de pe Valea Prahovei întrunind participanți din toată țara și din străinătate, precum și cea din Capitală, la Academia Română, la Muzeul Național al Literaturii, cu studenții în Piața Romană și gala de film de la cinematograful „Studio”. Aceste manifestări vor fi ample, desfășurându-se pe parcursul întregii zile și aflându-se în legătură on-line cu multe alte manifestări din țară și străinătate, diseminând prin internet această întâlnire virtuală între toți vorbitorii de limba română.

În perioada septembrie-octombrie va continua în diverse localități din țară itinerarea galelor de film, prezentând lucrările premiate și colectând, pentru „Retrospectiva ecranizărilor” premiile publicului ca și ale unor jurii locale, ce vor deveni „Premiile localităților”. Concomitent cu aceste gale se vor ține expozițiile realizate și, în așezămintele culturale care doresc, se vor reedita unele dintre simpoziioanele și workshopurile din tabăra de pe Valea Prahovei.

În ultima săptămână a lunii octombrie, în București, cinematograful „Studio” va organiza „Gala premiilor retrospective de ecranizări românești”, cu care prilej se vor anunța și proiectele pentru anul 2015.

AVEM ONOAREA SĂ VĂ SUPUNEM ATENȚIEI ACEST
APEL INVITÂNDU-VĂ SĂ INTRAȚI ÎN PARTENERIAT
CU NOI SUGERÂND ALTE ACTIVITĂȚI, PROPUNÂNDU-NE
PROGRAME DE PUBLICITATE, ÎNSCRIINDU-VĂ LA
AACORDA PREMII, A SPONSORIZA PARTICIPAREA
UNOR CONCURENȚI, SAU A SUSȚINE PRIN PREZENȚA
DUMNEAVOASTRĂ UNELE DINTRE ACTIVITĂȚILE
PROIECTULUI NOSTRU.

Leonard Ionuț VOICU
(Canada)

FUNIA ROȘIE

(continuare din numărul trecut)

- De unde vine numele de Antonești, bunicule? a întrebat, într-o bună zi, Dan Vardan pe cel care considera că era cel mai în măsură să-i dea un răspuns avizat.

- Pe timpuri, a fost un boier - Gheorghe Antonescu, avea moșii pe aici. El a construit biserica pe care o avem, i-a răspuns bunicul.

Mai târziu, a aflat de la părintele Traian că biserica a fost ridicată în anul 1869 și hramul bisericii are doi sfinți - pe Sfântul Nicolae și Sfântul Ioan Valahul.

- De ce doi sfinți, părinte? a vrut să știe Dan.

- Pentru că biserica are doi ctitori! așa a aflat și de Gheorghe Politimos, al doilea boier care a contribuit cu bani la ridicarea bisericii.

Părintele Traian, cu toate că era ocupat ziua întreagă, găsea deoseori câteva minute să vorbească cu copiii. În timp ce se jucau la marginea drumului, băteau mînea ori vorbeau d-ale lor, părintele oprea motocicleta sa, un MZ 250 negru cu șei de culoare bej, și intra în vorbă cu fiecare, spunându-le pe nume și întrebându-i tot felul de nimicuri, făcându-i pe copii să se simtă importanți. Spre motocicleta sa, Dan Vardan, arunca întotdeauna priviri interesate și analitice încercând să-i evalueze potențialul de fugă, de aceea, scăpa de multe ori începutul discuției cu părintele, dar ținea minte că avea mereu blândețe în glas, îi asculta până la capăt pe cei care aveau ceva de spus, le adresa cuvinte înțelepte, și pleca zâmbind, binecuvântându-i să aibă o zi bună de la Dumnezeu. Pentru atenția pe care le-o acorda, pentru tonul său calm și cuvintele de încurajare, prietenii lui Dan Vardan îl considerau un om bun și îl iubeau.

Părintele Traian era rudă cu Dan Vardan, unul dintre cei doi fii ai preotului, Mihai, se căsătorise cu Mioara, vara sa, singura fată a lui Tudor Vardan, unchiul său. De aceea, pe la sfârșitul verii, când strugurii albi de masă ai celor câțiva butuci de vie din bolta aflată în fața casei părintelui erau copti, preotul trimitea vorbă cu o zi înainte, anunțându-l pe Dan că îl invită la Licurici. Emoționat și bucuros, Dan aștepta cu nerăbdare. Părintele Traian sosea întotdeauna chiar înaintea prânzului, vorbea cu unchiul Tudor câteva minute, apoi privea spre Dan:

- Ești gata de drum tinere? întreba cu un zâmbet abia schițat, ascuns sub mustața sa încărunită.

- Gata părinte! răspundea Dan dintr-o suflare.

Cu o mișcare sigură, preotul urca pe mo-tocicletă, apoi îi făcea semn și lui Dan să vină lângă el, călare pe bolid. Așezat în spatele părintelui Traian, Dan Vardan închidea ochii și zbura spre visele sale în timp ce motoci-cleta accelera și părintele era atent la drum. Abia mai târziu, când a avut propria sa motocicletă, Dan a înțeles senzația de plăcere și libertate pe care părintele Traian o savura zilnic timp de ani și ani de zile călătorind pe MZ-ul său. Poate de aceea părintele zâmbea mereu aparent fără motiv, gândea Dan Vardan.

Drumul era scurt, nu mai mult de zece minute. Odată ajunși, se așezau la o masă minuțios pregătită din timp de către Valica Manolescu, cumnata preotului, care, vădov fiind, simțea nevoia unei gospodine îndemânatice să vadă de rosturile casei în timp ce el era plecat la treburile bisericesti. Iar tanti Valica, după cum o numeau toți ce o cunoșteau, era o femeie harnică, vorbăreată, jovială și atotștiutoare, nu numai în treburile gospodăriei ci și a muncilor de câmp și de asemeni foarte la curent cu evenimentele mai mici ori mai mari, ce se petreceau zilnic la Licurici, dar și în comunele vecine - la Călinești, la Mavrodin, ba chiar și la Roșiori ori la Alexandria, orașele cele mai apropiate. Astfel, era o sursă neprețuită de ajutor și informații pentru părintele Traian, o adevărată secretară.

În timp ce mâncau, părintele și tanti Valica discutau cu tânărul Dan precum cu un adult. Le plăcea să-i ceară să povestescă ce se

întâmpla la liceu, noutățile din știință și învățământ și, bineînțeles, preocupările sale legate de viitorul profesional. Lucru de care Dan Vardan nu era prea sigur, dar la care ei insis-tau să „știi dinainte ce ai de făcut că e mai bine”. Pe atunci Dan nu prea înțelegea importanța acestui aspect al vieții, planificarea. Prea necopt și nepregătit pentru asperitățile vieții, prefera să-și petreacă timpul cu prietenii, să citească romane istorice ori de aventuri și, bineînțeles, să se uite după fete.

Înainte de servirea desertului, părintelui Traian îi făcea o plăcere deosebită să-i arate lui Dan stupii săi cu albine, la care umbla mândru, fără mască și fără fum. Dan Vardan era uimit de fiecare dată și se întreba, de ce părintele nu era înțepat de albinele cu rol de sentinele ale stupului, despre care aflase din explicații anterioare. În mintea sa credea că părintele vorbește cu albinele și ele îl recunosc de stăpân, ori le spune descântece cu care le vrăjește. Apoi părintele îl încuraja și pe Dan să se apropie și îi spunea unde să stea și ce să facă. Ca prin minune, nici Dan nu a era înțepat de albine. Treceau în revistă și stolul de porumbei de care părintele era foarte mândru, îi arăta pe cei voiajori care erau cei mai valoroși iar în cele din urmă, părintele, culegea cu grijă și plăcere vădită, câțiva ciorchini de struguri albi din vița de vie de la streășina casei, pentru a fi spălați și serviți la masă. Îi alegea întotdeauna pe cei mai mari și mai copti. Unii erau așa de mari, încât un ciorchine umplea o farfurie. Nici mierea din producția proprie nu lipsea, ea fiind servită sub formă de bucățele de fagure, proaspăt adus de la stupi. Totul era un deliciu. Înainte de întoarcere, și mai ales dacă vreun enoriaș venea la poartă cu vreo jalbă și avea nevoie să-i vorbească părintelui pentru scurt timp, Dan Vardan folosea acest prilej pentru a studia meticulos, motorul, roțile, frânele, amortizoarele, ghidonul și toate celelalte părți componente ale motocicletei MZ 250, timp în care, se imagina conducând-o cu mare viteză pe drumuri de țară, ori asfaltate, plecând în excursii la munte și la mare.

Spre seară, luau drumul înapoi spre Antonești, dar nu înainte ca tanti Valica și părintele Traian să-l încurajeze pe Dan să fie sânguincios la școală și disciplinat. Ajunși la destinație, în fața porții, Dan Vardan primea binecuvântarea preotului, după care, fără să știe de ce, se simțea întotdeauna bine și pentru o perioadă de timp nu avea nevoie de ni-mic, toate dorințele i se păreau deja împlinite.

Reîntoarcerea acasă coincidea cu ieșirea de vale, adică locul obișnuitelor întruniri de seară ale sătenilor. La intersecția uliței pe care stăteau ai lui Vardan, cu drumul principal al satului, aproape de cârciumă, se adunau pentru a vorbi, mai toți vecinii, iar copiii erau nelipsiți. Grupați pe vârste, găseau fiecare câte ceva interesant de povestit ori de făcut. Adeseori Dan Vardan împreună cu băieții și fetele de vârsta sa, jucau de-a „fața ascunselea” ajutați de căderea serii, implicit a întunericului, iar când se săturau de alergat unii după alții, se așezau jos pe marginea drumului și cântau refrenele populare ale timpului, dintre care nu lipseau melodiile lui Dan Spătaru și Dalida precum Trecea fanfara militară și Darla Dirladada.

Apoi, pe măsură ce timpul avansa, fiecare se întorcea la căminul său. De multe ori Dan Vardan și alți câțiva copii rămâneau ultimii la răspântie. Să meargă la culcare era o pedeapsă pentru tineri. Vroiau să trăiască din plin fiecare secundă și să crească mari cât mai repede.

Astfel, viața satului se scurgea liniștită precum apa Tinoasei, ce nu era deranjată decât de plescăitul rar al vreunei plăci ce sărea deasupra luciului apei. Uniformitatea zilelor menținea o stare de pace interioară, o armonie, în care fiecare știa care este locul și menirea sa.

(va urma)

Constelații epigramatice

Alexandru ALDEA (16.01.1909-20.04.1985)

S-a născut în comuna Plopii Slăvitești, jud. Romanați (în prezent jud. Teleorman), decedat în loc. Lenauheim, jud. Timiș. Școala primară a făcut-o în satul natal, după care a urmat cursurile școlii normale de învățători, calitate în care a funcționat în satul natal și la Uda Paciurea (Teleorman), apoi în județele Caliacra (1931-1940) și Constanța (1940-1944). Începând cu 1952 și până la pensionare, în 1974, a funcționat ca profesor suplinitor și apoi calificat, în disciplinele română, istorie și constituție, în București. În 1975 s-a întors în comuna natală, iar ulterior s-a stabilit în com. Lenauheim, jud. Timiș, unde este înmormântat. A publicat epigrame, snoave, versuri umoristice, poezii, în publicații din Romanați, Caliacra, Constanța, București, Teleorman. A fost membru al Clubului Epigramiștilor *Dimitrie Teleor* și al Clubului Epigramiștilor *Marin Preda*, ambele din Alexandria. Apariții editoriale umoristice: *Snoave în versuri* (1927); *Ghimpișori* (epigrame, fără an - probabil 1928); *Ghimpișori* (strofe spirituale, epigrame, 1933); *Ghimpișori* (epigrame, 1941). Este prezent în cel puțin 15 antologii și volume colective de epigramă.

Unuia care ne-a invitat la el și ne-a citit opera sa ore în șir

Plicticoasa lui lectură
O lungă peste măsură
Însă ce puteai să spui?
Era omu-n casa lui!

Unui suplinitor la geografie

Când le-a „explicat”, ’nainte,
Nu le-a spus două cuvinte...
Nu că dânsul n-ar ști, dară
„Este harta prea sumară...”

Anca, Zorina și Ion Drăgnescu

Cititorii zic de ei:
„Bravo, dintr-o casă trei!”
După ce-i citește ei spun:
„Unul să fi fost, dar bun!”

Unuia care se laudă că are o bibliotecă mare

Cumpără ca omul „cult”
Cărți în toate zilele,
Că îi place foarte mult
Să le taie filele!

Unei cântărețe

Arta sa este minoră
Neavând ureche bună.
Totuși șeful o adoră
Fi’ndcă lui îi cântă-n strună.

Epitaf președintelui Drăgnescu

Jurist și om, s-a comportat
Model, cât fuse printre noi
Și totuși, iată, e chemat
La judecata de apoi!

Unui scriitor

Privindu-și cartea în vitrine
Mereu același gând îi vine:
„Atât de greu făcui s-apară,
Dar cum să fac să și dispară?”

Mare sugativă

Că alcoolul dăunează
Sigur, toată lumea știe.
El – convins – mereu pledează:
„Dacă-l bem, n-o să mai fie!”

Epitaf unui soț

Aici, jos, răpus de boală,
Doarme veșnic soțul meu,
Lacrimile nu-l mai scoală,
De aceea-l plâng mereu.

Unei cititoare pasionate

Se cunoaște după cărți
Că faci deseori lectură:
Sunt în foarte multe părți
Mâzgălite cu untură!

Fraudă la abator

Carnea de la Abator
Stă la rece, în cârlige,
Ea pentru fraudator,
Orice-ar face, tot îl frige...

Epitaf unui judecător

N-are griji de judecată,
Nici dușmani și nici adepți...
În sfârșit, a dat odată
Peste lumea celor drepti.

Cumetrie

Satul tot e-n cumetrie!
Îi ia moțul lui Ilie!
Nu-i copil, dar e de-ajuns
Anul de când stă netuns!

Condica de prezență

La prezență-i aranjat,
Chiar de azi se iscălește,
Să fie asigurat,
Pentru mâine când lipsește...

La înmormântarea unui codaș

Deși în drum spre cimitir
Amicii-l duc încetișor,
E vesel că de ani în șir
Doar azi e-n fruntea tuturor.

Sobei mele

Cu soba mea mă țin fudul,
E mititică și frumoasă,
De gerul iernii nici că-mi pasă,
Că am și-n cameră destul!

Unui chirurg

Sigur, are un rol mare
Doctorul Ics în răzbel:
Dacă un rănit nu moare,
Îl măcelărește el!

Proiect de epitaf pentru mine însumi

Lozinca mea întotdeauna,
E să nu dau în gropi prea des...
Și totuși voi intra într-una,
De unde-n veci n-o să mai ies.

Unui director de școală

Că ții curs în aer liber
Văd drumeții de departe,
Căci la școala dumatăle
Sunt atâtea geamuri sparte.

Curiozități hazlii (1)

Oltenii cultivă floarea
Pe cărarea tristă-a vieții,
La Caracal, închisoarea
E pe strada... Libertății!
8.X.1981, Clubul „Marin Preda”

Mie

Să ajut societatea
Mult am fost în frământare
Și mi-a pus posteritatea
O coroană... de uitare.

Unui învățător

Cazul tău e de mirare,
Zău, mai rar așa noroc,
Să obții o-naintare
Pe când mintea-ți stă pe loc.

Curiozități hazlii (2)

Spre a crește trandafirul
Și pe căile durerii,
La Caracal cimitirul
E pe strada... Învierii!
8.X.1981, Clubul „Marin Preda”

Autoepitaf

Dorm aicea pe vecie
Și nu pot să zic nici păs...
Bun prilej de bucurie
Pentru cei de care-am răs!
21.05.1983, Lenauheim, Timiș

Dan LUPESCU
(director LAMURA)

Eveniment cultural de excepție, la I.C.R.

„Cărțile de la Vidra”

Joi, 10 aprilie 2014, de la ora 18, superba sală cu coloane de aur a palatului de pe Aleea Alexandru nr. 38 din București în care își are sediul central Institutul Cultural Român a găzduit vernisajul expoziției „Cărțile de la Vidra”.

Sub motto-ul „Plângând de-atâta frumusețe”, marea poetă Carolina Ilica - cu obârșii în Vidra-sat din legendarii Munți Apuseni, ai crăișorului Avram Iancu, scriitoare care a copilarit și a urmat cursurile liceale ale celei mai vechi școli de învățători ai neamului românesc: Școala Preparandală din Arad - **a udat cu apă vie memoria mamei sale, Mager Victoria-Valeria**, căreia i-a dedicat expoziția.

Apa vie a civilizației de nouă ori milenare a daco-geto-tracilor - de unde au izvorât și curg snaga și datinile, tradițiile, meșteșugurile/Arta artelor de a trăi și de a supraviețui, obiceiurile și gloria din matusalemica Europa Veche - a fost botezată, în timp, de specialiști, comentatori și promotori ai etnografiei, Civilizația Lemnului, Civilizația lânii, a borangicului, inului și cănepii.

Pe/ în aceste materiale, botezate, parcă, în Duhul Sfânt, culese cu grijă din codrul, totdeauna frate al românului, în lungi și neguroase istorii, ori adunate din țarina, din ograda, plină de orătănii și vite -, Marea Doamnă a liricii românești, neîncoronată (încă !?) Regină a Spiritului Românesc (adevărat, curat, neîntinat de patimi și vanități deșarte), Regină a ideilor nobile de românism, românită, panro-mânism, panromânită: **Carolina Ilica a găsit de cuviință să le închine/ să le inculce, în clipe de inspirație divină, șase dintre cele 12 cărți** - scrise nu cu pana ori condeiul muiate direct în Luceafăr, bătute nu la mașina de dactilografiat, trecută rapid în amintire, și nici , „procesate” pe computer, ci caligrafiate, cu harnicul Ac al țărăncii, pe creații ivite din războiul de țesut: scoarțe, ștergere, ii, zăvelci, fote, braie și câte și mai câte, zeci, poate sute, piese de îmbrăcat pruncii, soții, părinții și bunicii, de îmbrăcat pereții casei, patul, lada de zestre, creații (de o frumusețe răpitoare, dar și de o utilitate inexpugnabilă) tot ale inimii, minții și mâinilor Femeii, cea mai răbdătoare, tenace și, la nevoie, cea mai aprigă apărătoare/ ocrotitoare a Familiei.

Altfel exprimat, **Carolina Ilica** și-a scris cele mai proaspete cărți de poezie - deocamdată șase, din cele 12 proiectate - nu pe suportul de imprimare al ultimei jumătăți de mileniu: hârtia și nici pe „suportul electronic” din ultimele decenii, ci **direct pe pânza mirificelor țesături** rânduite de Dumnezeu să nu lipsească din nicio casă de țaran român, unde liota de copii asigura perpetuarea neamului său stră-stră-vechi, de-o vârstă cu lumina pe-acest pământ niciodată părăsit, ci totdeauna locuit, hrănit cu sudoarea muncii sale, a țaranului, hrănit cu lacrimi și rouă - sudoarea privighetorilor care au trudit toată noaptea, cântând, cum ar fi scris Lucian Blaga.

În deschiderea evenimentului, a vorbit - cu grație zâmbitoare și lumină de gazdă cald primitoare - frumoasa, inteligenta și telegenica Doamnă **Ioana Drăgan**, director în Institutul Cultural Român (coordonatoarea salbei de mărgăritare: zecile de I.C.R.-uri zvârlite, ca un curcubeu, în lume, de Ministerul de Externe și de Ministerul Culturii din România).

Mierea spiritului românesc - în viziunea integratoare a poetei Carolina Ilica din neconvenționalele sale „Cărți de la Vidra” (adică de Acasă, din obârșiile nimbate într-un dor fără sațiu, uneori în dorul de dor, cel mai adesea în Dorul de Dumnezeu - dor de rădăcini nepierdute în timp, dor de curăția izvoarelor și prundurilor primordiale, dor de copilăria leagăn de aur și dor de neamul său!) - a fost privită în zare, în curgerea sa de aur transparent, a fost decantată, degustată cu temeritate și gustată cu savoare, tâlcuită și deztâlcuită, dezlegată de sensuri și semnificații (așa cum Nichita Stănescu și Mircea Dumitrescu legau și dezlegau „Noduri și semne”, acum vreo patru decenii) de personalități de prim-plan ale vieții cu adevărat românești: criticul literar și jurnalistul de vocație **Ioan Adam** (laureat, în 20 decembrie 2007, al Marelui Premiu acordat de Uniunea Ziariștilor Profesioniști din România); **prof. univ. dr. Nicolae Georgescu**, critic și istoric literar, eminescolog de notorietate; **prof. univ. dr. Andrei Ionescu**, expert în

spaniolă și traducător de mare rafinament; **Paula Iacob**, celebru avocat, în al cărei eclatant palmares profesional se înscriu pledoariile în care i-a apărat, separat, pe Ștefan Andrei, cel mai valoros ministru de Externe de la Nicolae Titulescu încoace, respectiv, pe atât de nefericitul și pe nedrept hulitul Nicu Ceaușescu, fiul cel mic al „Dictatorului” din Epoca de Aur a României.

Din partea Ministerului Culturii și a Revistei europene de cultură și educație națională, pe care o editează la Craiova, **LAMURA** -, **Dan Lupescu** a transmis un mesaj de prețuire pentru protagonista acestui regal de spirit românesc și de poezie: Doamna Carolina Ilica.

Magica seară de literatură și artă găzduită de Institutul Cultural Român, la palatul său central din București, s-a încheiat prim mărturia de credință și recitalul susținute chiar de poeta **Carolina Ilica**.

Dintre personalitățile de excepție care au onorat evenimentul amintim doar pe marele pianist **Dan Grigore**; criticul și istoricul literar **Valeriu Râpeanu** (cel care, în deceniul al optulea al veacului trecut, pe când era directorul Editurii EMINESCU, i-a acordat premiul pentru debut în volum, selectând-o din o ...mie de candidați, volumul urmând a purta titlul, de o expresivitate irezistibilă: „Neîmblânzită ca o stea lactee”);

prolificul poet, romancier și eseist **Constantin Lupeanu**, mulți ani ambasador în Lumea Chineză, recunoscut drept cel mai valoros sinolog din lume de chiar specialiștii din Beijing; prof. univ. dr. **Ioan Opriș**, ex-ministru adjunct al Culturii, o autoritate incontestabilă în muzeologie, muzeografie și, în genere, în patrimoniul cultural național; inconfundabilul interpret **Doru Tufiș**, și el director în Ministerul Culturii condus, în anii 2001-2004, de acad. Răzvan Theodorescu.

Dintre membrii Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România, am desprins chipurile remarcabile ale doamnei **Georgeta Adam** și ale domnilor **Bebe Răvescu** („Bucureștiul literar și artistic”), **Emil Stanciu** („Meridian”), **Romulus Turbatu** (editor coordonator al Revistei **LAMURA**).

Expoziția „Cărțile de la Vidra” poate fi vizitată până la 24 aprilie 2014, în Palatul I.C.R. - București, România, Europa.

Redacția revistei Candela de Montreal

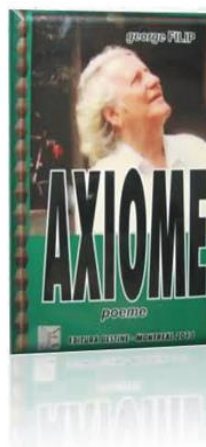
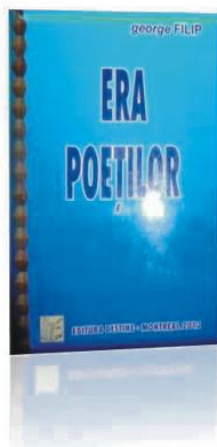
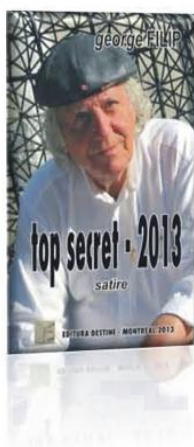
Organizează

Duminică 27 aprilie 2014, orele 12:45

- imediat după serviciul religios din biserică,
la Casa Română, în Sala parohială Pr. dr. Petre Popescu,

(8060 Christophe Colomb, colț cu Jarry)

**cu ocazia aniversării a 75 de ani de viață ai
poetului George FILIP**

lansarea volumelor de poezie

Top Secret - 2013

Era poetilor

Axiome.

Ultimele două volume în dublă ediție, în limbile română și franceză.

Prezintă:

**Victor Roșca
Mircea Gheorghe
Marius Finca
Alex Cetățeanu.**

Septimiu Sever ne va onora cu prezența.

Vă rugăm să susțineți acest eveniment literar important pentru
viața culturală a comunității române din Montreal.

Un bufet și un vin d'honneur va fi oferit de Maria Filip.